

NEREDE BİR VATANDAŞIMIZ, SOYDAŞIMIZ, AKRABAMIZ VARSA BİZ ORADAYIZ

ARTI90

Nisan 2013 / Sayı 6

T.C. BAŞBAKANLIK YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI YAYINIDIR.

ISSN: 2146-9571

“İnsan Hakları Savunmasına”
Tarihten Anlamlı Örnek

AHİDNAME

Özel Dosya:

Neo-Nazi

Gezi Rehberi:

Budapeşte

BAŞKAN'dan

Yönetimde öncelik,
hedef kitlenin ortak
aklıdır...

*"Hukuksuz otorite zalim,
otoritesiz hukuk, acizdir."*
Kemal Yurtaç

Öncelikle belirtmem gereken,
başkanlığımızın idari yapılanması diğer
kamu birimlerinden biraz farklılık
arz etmesidir...

Genel itibarıyla kamu yönetiminde
yapılacak çalışmalar planlanırken,
kurumların bakış açısı esas alınmaktadır.
Halbuki modern yönetim anlayışında idari
kurallar oluşturulurken, halkın katılımının
sağlanması, yani idari kararların oluşumuna
katkı sunulması veya oluşturulan
kuralları reddetme hakkının da verilmesi
tartışılmaktadır...

Buradan yola çıkarak, Başkanlık'taki idari
yapılanma benzer duygu ve düşünceler esas
alınarak tesis edilmiştir.

Bilindiği üzere üç ana görevimiz var:

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın
sorunları, soydaş akraba topluluklarla ortak
değerlerin artırılması ve uluslar arası burslu
öğrenci çalışmalarının yürütülmesi....

Bu çalışmaların yürütülme esasları, sadece
kurumun bürokrasisine bırakılmadı.
Başbakan yardımcımızın başkanlığında
kamu birimlerinin temsilcileri ve hedef
kitle temsilcilerinin katılımı ile ortak aklın
oluşumu için üç tane kurul oluşturuldu...

Kurullar, kurumun yapacağı çalışmaların
ana hedefi ve esaslarını belirlemekte ve
işlerin yürütümü ise, kamun birimleri
tarafından yapılmaktadır. Dolayısıyla
muhatap kitle, kendisiyle ilgili kararların
alınmasında katılım sağlamış olmaktadır.

17 Haziran 2013 tarihinde Sayın
Başbakanımızın katılımı ile Ankara'da
yaptığımız, Yurtdışı Vatandaşlar
Danışma Kurulu, yurt dışında yaşayan
vatandaşlarımız arasından seçilen ve
alandaki çeşitli sorunların tespit edilip
çözülmesi hakkında çalışmalar yapacak

bir kuruldur. Kurul, yurt dışında alanında
öne çıkmış veya toplumla ilgili çalışmalar
yapan, toplam seksen kişiden oluşmaktadır.
Bu toplantının belki en belirgin özelliği,
yürürlüğe girdiği günden bu yana çok
tartışılan dövizle askerlik konusunun
bizatihi Sayın Başbakanımız tarafından
gündeme getirilip aileleri ve gençleri
memnun edecek bir sonuçla halledilmesiydi.

Bazı televizyonlar kurul üyelerinin Sayın
Başbakanımızla istişaresini canlı olarak
yayınlarken doğal bir karar alma sürecine de
katılmış oldular.

Bu kurul, eğitimden ekonomiye, yönetime
katılmaktan hak ihlallerine kadar bir çok
konuda etkin bir şekilde çalışma yapacaktır.
Kurulun bünyesinde oluşturulan alt
komisyonlar çalışmaları daha detay hale
getirerek takip edilecek yol haritasının
esaslarını belirleyeceklerdir. İdari kararlar
eğer halkın beklentileri ve memnuniyetleri
çerçevesinde oluşur ve yürütülürse
yönetime katılmanın yolu açılmış olacaktır.

Biz de Yurtdışı Türkler ve Akraba
Topluluklar Başkanlığı olarak hedef
kitlemizdeki kişilerin kanaatlarını
önemsiyor ve değer veriyoruz. Önemli
olan yaşanan sorunların el birliğiyle ortak
akıl çalıştırılarak çözülmesini sağlamaktır.
Herkesin bugüne kadar oluşturduğu
tecrübelerinin çözüme katkı sunmasını
sağlamaktır. Eğer bir kamu birimi halkın
memnuniyetini esas almıyor kendi
öncelikleri çerçevesinde iş görüyorsa,
orada modern bir yönetim anlayışından
bahsedilemez.

Şu iyi bilinmelidirki, Başkanlığımız sizlere
ulaşmada ve görüşlerinizin alınmasında
modern yönetim tekniklerini kullanarak
çalışmalarını yürütmektedir. Bu tecrübe ve
birikimler bizim zenginliğimiz olacak ve
başarının yolunu hepimize açacaktır.

Bu duygu düşüncelerle bir dahaki sayımızda
sizlerle beraber olmayı ümit ediyor, bu
vesileyle herkesin Ramazan Bayramı'nı
tebrik ediyor, bu bayramın zalimlerin
zulmü altında yaşayan ve sadece insani
değerler etrafında hak talep eden tüm
kardeşlerimizin kurtuluşuna vesile olmasını
Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyor, hepimizi
saygıyla selamlıyorum.

YOU'RE INVITED TO
NEXT LEVEL ANKARA

NEXT
LEVEL

OFİS • AVM • REZİDANS

www.nextlevel.com.tr

ADRES | Eskişehir Yolu (Dumlupınar Bulvarı)
No:3 Söğütözü / ANKARA | T.0312 284 47 47
F.0312 284 06 07

PASIFİK

OTONOMİ

"Otomobil Tutkusu Birleştirir"

Avrupa ve Orta Doğu'nun
EN BÜYÜK
otomobil showroomu

Özal Bulvarı Esenboğa Havalimanı Yolu Akyurt Kavşağı Yanı Akyurt/ANKARA
T: 0 312 398 20 20 - F: 0 312 398 21 21

www.otonomi.com.tr

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın
3 aylık süreli yayınıdır.

**T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar
Başkanlığı adına İmtiyaz Sahibi:**
Kemal YURTNAÇ

Genel Yayın Yönetmeni:
Mehtap ALTINOK

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Deniz DOĞAN

Yayın Danışmanı:
Ardan ZENTÜRK

Yayın Koordinatörü:
İsmail YILDIZ, Muhlis KAÇAR, Hasan ER, H. Murat TERZİ

Yayın Kurulu Başkanı:
Gazali ÇİÇEK

Yayın Kurulu:
Veysi ŞİMŞEK, Ünal KOYUNCU, Suat BEYLUR,
Fatih NİŞANCI

Haber Araştırma:
Bahadır AVŞAR, Burak DEĞİRMENÇİ,
Bertuğ KAYHAN, Nilay AYGÜN

Fotoğraflar:
İlker KIRMIZI

Yönetim Yeri:
T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
Oğuzlar Mah. Mevlana Bulvarı No: 145
PK: 06520 Balgat - ANKARA – TÜRKİYE

Tasarım ve Uygulama:
MNV Creative Studios®

Baskı / Cilt:
Afşaroğlu Matbaası
Kazım Karabekir Cad. 87/7 İSKİTLER/ANKARA
Telefon: +90 (312) 384 54 88

Dergide yer alan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir.
Dergide yer alan yazı ve fotoğraflar kaynak gösterilerek
kullanılabilir.

Yayın Türü:
3 Aylık Süreli Yayın ISSN: 2146-9571

İletişim:
+90 (312) 218 40 44

e-Posta:
basin@ytb.gov.tr

www.arti90dergi.com.tr

ARTI90

DİJİTAL DÜNYADA

TEMMUZ'DAN İTİBAREN

Tüm içeriği ile arti90dergi.com'da,
Sosyal Ağlarda, Mobil Platformlarda

arti90dergi.com

içindekiler

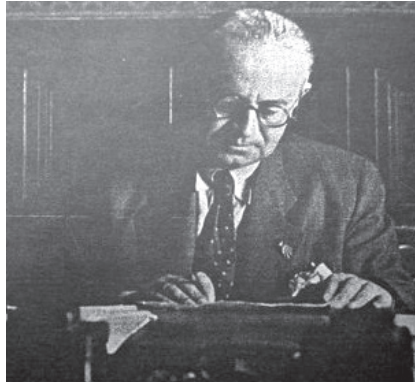
Özel Dosya
Ahidname 06

Özel Dosya
NEO - NAZİ 44

Gezi Rehberi
Budapeşte 60

Göç Anıları
Amerika 10

Avrupa
Carcassonne
Şehitliği 40

Orta Asya
Kafkas Göçleri 66

Portre
Rıfat Karlova 82

Uluslararası
Öğrenciler
Türkiye Bursları 86

Özel Haber
Japonya'da
Türk İzleri 78

Batı Trakya
Selanik'te
Müslümanlar 20

“İnsan hakları savunmasına”
tarihten anlamlı örnek

AHİDNAME

“Yabancılara Verilmiş İlk Haklar Bütünü”

29 Mayıs 1453 günü, İstanbul’u alıp bir çağın kapanmasına yol açan 21 yaşındaki genç Osmanlı padişahı, 10 yıl gibi kısa bir süre içinde Balkanlar’a, günümüzün Bosna-Hersek topraklarına kadar uzanmıştı...

1453’te Ayasofya’da toplanmış Bizans halkına şefkat elini uzatan, Galata’da yaşayan Cenevizlilere “işinize bakın, benim güvencem altındasınız” diyen Fatih, 1463’te Bosnalı Fransisken papazlar için yayınladığı Ahidname ile sanki bugünlere mesaj verir gibiydi... Bu yıl, 550’nci yılını kutladığımız Ahidname, Müslüman padişahın, farklı dinlere gösterdiği hoşgörünün sembolü olarak varlığını koruyor... Farklı din ve milletlerden insanları “ötekileştirmeyen”, aksine, “kucaklayan” yapısıyla yalnız Türkler’in değil, insanlığın ortak kültürünün en önemli metni olarak kabul ediliyor...

بوسنه دها نلرینه سلطان محمد خان رحوم
وپردوکی عهد نامنک صورتی

لسید و لدر سکاة قناة حماینه برسته و اهلین فریغایج ندره کلوب جرج
زورده و کلچا لیکنه مانه و دراج اولیرن ارجا طرک مکتبه طور انار
و ماچرب کینل لری و لانه اولدکه کلوب بیغ خانه مکتبه خوشتر ساکن
اولیرن کلیسا لری مکتبه اولدلا و بویو حضرتنه و وزیر لرینه و رعایا
و مکتبه خلقتنه کینه زورده و غیره فریغایج ایمنون ایتیز لرینه و جانان
و مالارنه و کلیسا لری و فریغایج بازره خانه مکتبه ارفع کتور لرالی
ایریم که بری و کتبه و لونه بودور کادین ایکنه اولدو بویو فریغایج
علیه و سلج من ایکنه و بری مکتبه من ایکنه و بری کین و بری کین
من ایکنه و فریغایج من ایکنه و بازره خانه بودور مکتبه لری
ما و در کین خدیمه و لور و مطیع اولدلا فریغایج ۲۱ مه مایس
نما و فریغایج ۸۸۳

Bu ferman, Fatih Sultan Mehmed'in Bosna-Hersek'i fethinden sonra, 28 Mayıs 1463 tarihinde Milodraz'da yazılmıştır. Aslı Bosna-Hersek'in Fojnica şehrindeki Fransisken Katolik Kilisesi'nde olan bu ferman, Bosnalı Fransiskenlere geniş çaplı bir koruma sağlamaktadır.

Aşağıda, fermanın Latin harfleriyle transkripsiyonu ve günümüz Türkçesine çevirisini bulacaksınız. Bu özgün bir çeviridir; internette kopyalana kopyalana yayılmış olan, eksik ve yanlışları bulunan metinden farklıdır.

Fermanın Latin haflerine Transkripsiyonu

Nişan-ı hümayun şu ki:

Ben ki Sultân Mehmet Han'ım. Cümle avâm ve havâssa ma'lûm ola ki, işbu dârendegân-ı fermân-ı hümayûn Bosna ruhbanların amezîd-i inâyetim zuhûra gelip buyurdum ki, mezbûrlara ve kiliselerine kimse mâni' ve müzâhim olmayıp ihtiyâtsiz memleketimde duranlar. Ve kaçup gidenler dahi emn-ü emânda olalar.

Gelüp bizim hâssa memleketimizde havfsızsâkin olup kiliselerine mütemekkin olalar. Ve yüce hazretimden ve vezîrlerimden ve kullarımdan ve reâyalarımdan ve cemî'-i memleketim halkından kimse mezbûrelere dahl ve ta'arruz edip incitmeyeler, kendülere ve cânlarına ve mâllarına ve kiliselerine ve dahi yabandan hâssa memleketimize âdem gelirler ise yemîn-i mugallaza ederim ki yeri, göğü yaratan Perverdigâr hakkıçün ve Mushaf hakkıçün ve ulu Peygamberimiz hakkıçün ve yüz yirmi dört bin peygamberler hakkıçün ve kuşandığım kılıç hakkıçün bu yazılanlara hiçbir ferdmuhâlefet etmeye. Mâdâm ki bunlar benim emrime muîf ve münkâd olalar. Şöyle bilesiz.

Fermanın Günümüz Türkçesi ile Tercümesi

Bu padişah fermanı şöyledir:

Ben ki Sultan Mehmet Han'ım; sıradan ve seçkin bütün insanlar tarafından bilinsin ki, bu padişah buyruğunu ellerinde bulunduran Bosnalı [Fransisken] ruhbanlara büyük bir lütufta bulunarak şunları buyurdum:

Adı geçenlere ve kiliselerine hiç kimse engel olmayacak ve sıkıntı vermeyecektir ve onlar sakınmaksızın ülkemde yaşayacaklardır. Ve kaçıp gidenler bile güven içinde olacaklardır.

Gelip ülkemizde korkusuzca oturacaklar ve kiliselerine yerleşeceklerdir. Ne ben, ne vezirlerim, ne kullarım, ne uyruklarım, ne de ülkemın bütün halkından hiç kimse adı geçenlere — kendilerine ve canlarına ve mallarına ve kiliselerine ve dışarıdan ülkemize gelenlerine — dokunmayacak, saldırıp incitmeyecektir.

Yeri, göğü yaratan Rızıklandırıcı adına ve Kur'an adına ve ulu Peygamberimiz adına ve yüz yirmi dört bin peygamber adına ve kuşandığım kılıç adına yemin ederim ki, bu kişiler emrime itaat ettikleri sürece, bu yazılanlara hiç kimse uymazlık etmeyecektir. Böyle biline.

İnsanlığın ortak mirası...

İnsanlığın yakın tarihini değerlendiren uzmanlar açısından, siyasi tarih açısından iki önemli bildirgenin öne çıkması normaldir:

Birincisi, 4 Temmuz 1776 tarihinde, Büyük Britanya İmparatorluğu'na karşı bağımsızlık mücadelesi veren 13 Amerikan kolonisinin yayınladığı Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi... İkincisi, 1789 Fransız İhtilali sonrasında kabul edilmiş, Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi...

Bu iki bildiri, günümüz insan haklarına dayalı, çoğulcu ama azınlığın haklarını koruyan demokrasi anlayışının başlangıç noktaları olarak kabul edilirler. Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi'nde yer alan şu cümleler, günümüz dünyasına 18'nci yüzyıldan anlamlı ve bağlayıcı bir mesaj niteliğindedir:

- “Biz şu gerçeklerin açık olduğu görüşündeyiz: bütün insanlar eşit yaratılmışlardır, onları yaratan Tanrı kendilerine vazgeçilemez bazı haklar vermiştir, bu haklar arasında yaşama, özgürlük ve refahını arama hakları yer alır, bu hakları korumak için insanlar arasında meşru, iktidar hak ve yetkilerini yönetilenin rızasından alan hükümetler kurulmuştur. Herhangi bir hükümet şekli, bu amaçları tahrip eder bir nitelik kazanırsa, onu değiştirmek veya kaldırmak ve temelleri kendi güvenlik ve refahlarını sağlamaya en uygun görünecek ilkeler üzerine dayanan, güç ve yetkiyi aynı amaçla örgütleyen yeni bir hükümet kurmak o halkın hakkıdır.”

Ya da, ilk üç maddesini örnek olarak verdiğim Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi'nin toplam 17 maddesi, günümüz dünyasının kurucu metni özelliğini taşımaktadır:

- Madde 1 İnsanlar, haklar bakımından özgür ve eşit doğar ve yaşarlar. Sosyal farklılıklar ancak ortak faydaya dayanabilir.
- Madde 2 Her bir politik birleşmenin amacı; doğal ve dokunulamaz insan haklarını korumaktır. Bunlar; özgürlük hakkı, mülkiyet hakkı, güvenlik hakkı ve baskıya karşı direnme hakkıdır.
- Madde 3 Egemenliğin temeli, esas olarak ulustadır. Hiçbir kuruluş, hiçbir kimse açıkça ulustan kaynaklanmayan bir iktidarı kullanamaz.

İnsanlığın, demokrasiye, kendinden farklı olana saygıya, azınlık olana koruma ve eşitlik zemininde insan haklarını sonuna kadar savunma mücadelesinin önemli metinlerinden söz ediyoruz... Ama, insanlık 18'nci yüzyılda bu olgunluğu yakalayana kadar tarihin köşe taşlarında kimlerin, hangi olayların isimleri yazılıydı? Bu sorunun yanıtı bizi, 16'ncı yüzyılın ortalarına ve Fatih Sultan Mehmet'e götürüyor. İnsanlık, zor bir dönemden geçiyor. Dünyanın dört bir yanında yaşanan krizler, dini veya milliyetçi radikalizmin en uç örneklerini, bu

örneklerle birlikte savaşın, yıkımın, hatta etnik temizlik girişimlerinin en korkunç görüntülerini sergiliyor. Belki de, bu nedenle, İstanbul'u, henüz 21 yaşında genç bir padişah olarak fethedip, imparatorluğunun sınırlarını en kısa zaman içinde Balkanlar'a kadar uzatan Fatih Sultan Mehmet'in, bundan tam 550 yıl önce Bosnalı Fransisken papazlar için yayınladığı Ahidname büyük anlam kazanıyor.

İlk insan hakları bildirisi...

Günümüz demokrasi anlayışının tarihsel köklerine indiğinizde, 1215 tarihli Magna Carta Anlaşması'na yönelmeniz kaçınılmazdır. 13'ncü yüzyılın başlarında, dönemin feodal beyleri ile kraliyet arasında imzalanan anlaşma, hanedanların “mutlakiyetini” sınırlandıran ve kralın tebası ile belirli bir düzenleme içinde ilişkisini kuran ilk anlaşma olarak değerlendirilir...

Magna Carta'nın 39'ncü maddesi önemlidir. Bu madde sayesinde günümüz demokratik hukuk sisteminin temeli atılmıştır:

“Özgür hiç kimse kendi benzerleri tarafından ülke kanunlarına göre yasal bir şekilde muhakeme edilip hüküm giymeden tutuklanmayacak, hapsedilmeyecek, mal ve mülkünden yoksun bırakılmayacak, kanun dışı ilan edilmeyecek, sürgün edilmeyecek veya hangi şekilde olursa olsun zarara uğratılmayacaktır.”

Bu nedenle, Fatih Sultan Mehmet'in 1463 yılında Bosnalı Fransisken papazlar için yayınladığı Ahidname, bilim adamları tarafından “insan haklarının MagnaCarta'sı” olarak değerlendiriliyor. Bosna Hersek'in ortasından nehir akan, yeşil ve çok şirin kenti Fonitsa'ya hakim bir tepede kurulu Fransisken Manastırı'nda tam 550 yıldır saklanan Ahidname, Ortodoks Hıristiyan halklar ile çevrili bir coğrafyada, Müslüman padişahın Katolik papazlara verdiği güvencedir.

Balkan coğrafyasının kanlı ve her zaman çatışmalı tarihinde bu bölgedeki Fransiskenler, varlıklarını Fatih Sultan Mehmet'in kendilerine ibadet ve yaşam güvencesi veren bu fermanıyla koruyabildiler.

Bu nedenle, İstanbul'un Ümraniye Belediyesi'nin Ahidname'nin saklandığı kent olan Fonitsa'ya büyük bir kültür merkezi yapmış olması, bu kültür merkezinde “kültürler arası diyalog”un gelişmesi amacıyla düzenli olarak toplantı ve etkinliklerin düzenlenmesi anlamlıdır...

Bir ülkede, “demokrasi ve özgürlük” amacıyla sokaklara dökülen insanların arasındaki çatışmaların bir anda, etnik veya dini çatışmaya dönüşmesi...

Kendi halinde yaşayıp giden bir kültür grubunun “güçlü olduğuna inanan” diğerleri tarafından yok edilmesi...

21'nci yüzyıl, insanlığın kanlı hatıralarını hatırlamak bile istemediği 20'nci yüzyılda yaşanmış olayları aşan trajediler ile yüklü gelişmelere sahne oluyor... Türkiye'nin komşusu Irak ve Suriye'de yaşanan "etnik-dini" temelli çatışmalar, bu çatışmaların Lübnan başta, tüm Ortadoğu'ya yayılma kaygısı günümüzün birinci gündem maddesini oluşturuyor...

Asya'nın uzak bir noktasında yaşayıp giderken bir anda katliamlar ile karşılaşan Myanmar'daki Müslümanlar'ın neden bu tür bir saldırıya uğradığını anlayamıyoruz...

1993-1996 yılları arasında, Avrupa'nın merkezindeki bir ülkede, Bosna-Hersek'te, Müslüman Boşnaklar'ın bütün dünyanın, özellikle de Avrupalılar'ın gözleri önünde nasıl bir etnik temizlik kampanyası ile karşılaşabildiklerini anlayamadığımız gibi... Dünyanın en gelişmiş demokratik iklimine sahip aynı Avrupa'da artan İslamofobi ve ırkçılık tehlikesini...

"Öteki" kabul ettikleri bütün kültürler ile "alay etmeyi" düşünce özgürlüğünün bir parçası olarak kabul ettirmeye çalışan karikatüristleri, çevirdikleri bir film ile, bir dinin peygamberine dil uzatıp kitlelerin sokaklara dökülmesine neden olanları da izliyoruz... İnsanlık, teknolojik açıdan en gelişmiş, iletişim kanallarının en açık olduğu bir dönemde, kışkırtılmış kalabalıkların, "öteki" kabul ettikleri azınlıklara dönük saldırılarına çare bulamayan bir tablo sergiliyor...

Prof. Dr. Bekir Karlağ "Ahidname medeniyettir..."

"Ahidname kültürü aslında bir medeniyetin sembolüdür. Köklü bir medeniyet bilincinin ifadesidir. İnsanoğlunun ortaya koyduğu etkinliklerin ve ürünlerin en üst düzeyde olanına medeniyet adını veriyoruz. Medeniyetlerin de temel göstergeleri vardır. En başta geleni çoğulculuk ve birlikte yaşama tecrübesidir. Her medeniyet ne kadar çoğulculuğa değer verirse ve ne kadar farklılıkları geliştirir, canlandırırsa o medeniyet o kadar uzun ömürlü olur. Çoğulculuk ve birlikte yaşama tecrübesi medeniyetleri ayakta tutan en önemli unsur olduğu gibi medeniyetlerin yıkımına sebep olan şeylerin başında çevreye ve insan hak ve özgürlüklerine saygısızlık gelir. 'Ahidname' olgusu İslam medeniyetinin ötekine saygı ilkesinin temel ülküsüdür"

Prof. Dr. Fahameddin Başar "Asıl fetih gönüllere..."

"Fatih'in, Balkanlar'da gerçekleştirdiği fetihler çoğu kez kılıçla değil, hoşgörü üzerine kendiliğinden gerçekleşmiştir. Fethettikleri coğrafya ile birlikte insanların gönüllerini de fethetmişler ve insanları bir arada yaşatmışlardır. Fatih Sultan Mehmed'in dönemi adalet ve hoşgörünün doruk noktasına çıktığı bir dönemdir. Birlikte yaşama kültürü en geniş anlamı ile göstermiştir. İstanbul'u fethettikten sonra azınlıklara karşı hoşgörü tutumu devam etmiş, Balkanlar'da hoşgörülü yönetim anlayışı sonucu bu coğrafyanın fethedildiğini biliyoruz (1463). Fatih Sultan Mehmet'in 'Ahidname'sinde hükümlerin yerine getirilmesine, kendisinden sonraki hükümdarlar da dikkat etmiştir. Sonraki dönemde bu fermanın yenilendiği de bilinmektedir. Balkanlar'da kısa süre önce Bosna'da Boşnaklara uygulanan insanlık dışı davranış dikkate alındığında Osmanlı hükümdarlarının ne kadar hoşgörülü davrandığı kolaylıkla anlaşılacaktır."

Prof. Dr. Anas Şeyh Ali "Farklılıkları anlamalıyız..."

"Çağımız, birlikte yaşama kültürünü ve karşılıklı hoşgörüyü geliştirmemiz gereken bir çağdır. Ne yazık ki, günümüzde, insanlar arasındaki hoşgörüyü baltalayacak, barışı değil savaşı körükleyecek pek çok kışkırtma ile karşı karşıyayız. Bazen, bu kışkırtmaların başarıya ulaştığını ve insanların davranışlarının talihsiz noktalara vardığını da görüyoruz. Esas olan, insanları barışa ve hoşgörüye dönük olarak eğitmek ve kışkırtmalar karşısında bilgilendirmektir. Empati kelimesi bu nedenle büyük anlam kazanıyor. Hepimiz farklılıkları anlamalı ve her zaman kendimizi karşıımızdaki insanın yerine koyarak davranmalıyız. Fatih'in Ahidnamesi bunun en güzel örneğidir. Müslüman yönetici, kendini, Bosnalı Katolik din adamlarının yerine koyarak bu fermanı yayınlamış ve onların arzu ettikleri güvenceyi büyük bir hoşgörüyle vermiştir. Bu nedenle, medeniyetler arasında sürdürülen diyalog çalışmalarını önemsiyor ve bu çalışmalar sayesinde insanlığın ortak hedeflere varabileceğine inanıyorum."

NEDEN GELDİM AMERİKA'YA...

Amerika Birleşik Devletleri, her zaman küresel gelişmelere yön veren bir ülke oldu... Bu ülkede kimin nüfusu fazla, lobisi güçlüyse, onun dünyadaki sesi biraz daha yüksek çıktı... Avrupa ülkelerinin aksine, Osmanlı yurttaşlarının Amerika'ya gitmekte "nazlanmış" olmaları belki de bugünlere damgasını vuruyor...

Amerika'ya 1890'larda giden Türkler'in tercihleri, yıllar sonra Avrupa'ya giden torunlarıyla ne kadar benzeşiyor: Aileleri almadan Amerika'nın sanayi kentlerine gitmek, birarada yaşayarak para biriktirmek ve memlekete cepte ufak çapta bir servetle dönmek...

90'lı yıllarda çok popüler olan "Neden Geldim İstanbul'a" isimli şarkının asıl isminin "Neden Geldim Amerika'ya" olduğunu, Ahilleas Pulos isimli Anadolu'lu bir Rum tarafından Amerika'ya göç etmesinden sonra 1920'lerde yazıldığı ve New York şehrinde bir Osmanlı kahvehanesinde kaydedildiğini pek çok kişi bilmez. Şarkı gibi, bir zamanlar Amerika'ya göç etmiş, orada yıllarca yaşamış ve kimisi memlekete dönerken, kimisi de gurbette hayatını kaybederek bir daha sevdiklerini göremeyen binlerce Osmanlı vatandaşının da hikâyesi, göç edenlerin aileleri dışında pek fazla bilinmemektedir.

Osmanlı'dan ABD'ye ilk kez 1860'lı yıllarda ticari veya başka sebeplerle gidenler olmuşsa da, önemli bir göç hareketi ancak 1890'lı yıllarda başlamıştır.

1850'lerden itibaren Harput'da faaliyet gösteren Amerikan Misyonu ve Amerikalı Misyonerler, bugünkü

Elazığ, Malatya ve Diyarbakır'ı da kapsayan Harput Vilayeti'nden Amerika'ya Osmanlı göçleri başlamasına neden olmuştur. Osmanlı hükümetinin göç politikası kimi zaman çok katı olsa da bazen devlet görevlileri göç edenlere göz yummuşlardır.

Osmanlı göçmenlerin sayısı Balkan Savaşları sırasında doruk noktaya ulaşmış, fakat I. Dünya Savaşının sonlarına doğru bu sayı oldukça azalmıştır. Nihayet, Cumhuriyet'in kurulmasıyla birlikte giden Türk ve Kürtler'in bir bölümü geri dönmüş, daha sonra da yaşanan büyük ekonomik buhranın etkisiyle Türkiye'ye dönenlerin sayısı artmıştır. Göçmenlerin en önemli özelliklerinden biri neredeyse tamamını erkeklerin oluşturduğu vasıfsız işçiler olmaları, daha çok ABD'nin Detroit, Lynn, Cleveland, Peabody, Salem, New York, Chicago gibi endüstriyel şehirlerinde bulunmaları ve amaçlarının biraz para biriktirdikten sonra anavatanına kesin dönüş yapmak olmasıdır.

Dr. Mehmet Fuat U MAY

Diğer yandan Amerika'da kalan ve oraya yerleşen Türklerin çoğu evlenmemiş, bu da Amerika'da kalıcı bir Türk-Amerikan toplumunun oluşmasını engellemiştir.

Bugün Berlin Kreuzberg'de bulunan Türk dünyası, Göçmenlerin Türkiye'de yaşadıkları hayatın bir bakıma replikasıdır. Aynı şekilde, 1900'lü yılların başında okyanusun öbür tarafına göç eden Osmanlılar da Osmanlı yaşamının bir replikasını Amerika'da oluşturmuşlardı. Göç eden Türklerden Yakub Ahmed'in oğlu George Ahmed, "babam bu yolculuğa başladığında Amerika'nın nerede, kaç kilometre uzaklıkta olduğuna dair en ufak bir fikri yokmuş" diye belirtiyor. Umuda, Amerika'ya giden bu uzun ve çetrefilli yola Harput'tan başlayan önce Samsun limanına, daha sonra Marsilya, nihayet New York şehri Ellis Adası'na ulaşan, hayatlarında köylerinden başka bir yeri görmemiş Osmanlılar, Türk, Kürt, Ermeni, Rum, hiç bir ayırım gözetmeksizin birbirlerine yardım etmişlerdir. Osmanlıda yüzyıllardır komşuluk yapan bu insanlar, yabancı bir toplumda yaşamının getirdiği zorluklarla birbirlerine yardım eli uzatarak mücadele etmişler. Özellikle pek çoğu Elazığ'daki misyoner okullarında eğitim gören ve bundan dolayı İngilizce bilen Osmanlı Ermenileri, Türk ve Kürtler'in Amerika'ya girişlerinde ve iş bulmalarında önemli bir rol oynamışlardır.

Columbia Üniversitesinde öğrenim gören Ahmet Emin Yalman'ın 1911'de, Doktor Fuad Mehmed Bey'in de 1923'te Ulusal Kurtuluş Savaşı sırasında ziyaret ettikleri Massachusetts eyaletinde bulunan Peabody şehri ABD'ye ilk Osmanlı göçünde oldukça önemli bir yere sahiptir. 1868'de Peabody adını almış olan şehrin 1890'larda ekonomisinin neredeyse tamamı deri endüstrisine dayalı bir hale gelmiş ve nihayet 1919'da bu şehir dünyanın en büyük deri üreticisi olarak kabul edilmiştir.

Peabody deri fabrikaları, birincisi 1863'te, ikincisi de 1886'da olmak üzere iki defa greve sahne olmuş ve çoğu "Emeğin Şövalyeleri" sendikasına (Knights of Labor) bağlı olan işçilerin 1886'daki genel grevi, deri sektörünün yapısını tamamen değiştirmiştir.

İşlenme sürecinde büyük ihtimam gerektiren deriler bir anda sadece deri fabrikalarının sahipleriyle baş başa kalmış, bundan dolayı da ortaya çıkan büyük işgücü boşluğunun hızlı bir biçimde doldurulması yoluna gidilmiştir. Bunun sonucunda, Peabody'nin deri fabrikalarındaki vasıfsız işler "göçmen işi" hâline gelmiştir. Bu fabrikaların vasıfsız işgücü gereksinimlerinin büyük bir bölümü buraya 19. yüzyılın sonlarında gelmeye başlayan Osmanlı göçmen işçilerle karşılanmıştır. Buradaki Türkler, Peabody'de Osmanlı nüfusunun yoğunluğundan dolayı Osmanlı Caddesi (Ottoman Street) adı verilen Walnut Caddesi etrafındaki "Boarding House" olarak adlandırılan yurt niteliğindeki büyük binalara yerleşmiş, bir odada birkaç kişi birden barınarak zor şartlar altında ortak bir yaşam sürdürmüşlerdir.

1911'de Columbia Üniversitesi'nde doktora yapmakta olan Ahmet Emin Yalman, ilk kez Peabody'ye ziyarete geldiğinde yaşadığı şaşkınlığı Yakın Tarihte "Gördüklerim ve Geçirdiklerim" isimli kitabında anlatır. Yalman, trenden indiğinde bir Türk kasabasına gelmiş gibi hissettiğini, tüm tabelaların hem Türkçe, hem İngilizce yazdığını belirtir. Osmanlı'da birlikte yaşamın ve kimliklerin nasıl iç içe geçtiğinin en güzel örneklerinden biridir ABD'deki Osmanlı göçmenlerinin yaşantısı. Buradaki Türkler, Ermeniler, Rumlar, Yunanlılar ve Yahudilerin Balkan Savaşları, Türk Kurtuluş Savaşı veya Ermeni ayaklanmaları gibi gergin dönemlerde birbirleriyle zaman zaman çatışmaya girdiğine dair söylemler olsa da, Osmanlı milletleri Peabody'de genellikle dayanışma içinde yaşamış, kimi zaman aynı "Boarding House" larda ikâmet etmişlerdir. Örneğin Türkler, "Osmanlı Caddesi"nde açtıkları kahvehanelerinde hep birlikte vakit geçirmişler, bazen beraber kahvehâne işletmişlerdir. Türkler, İngilizce bilmediklerinden ve toplumla ilişki içerisinde olmadıklarından, yabancı bir dükkândan alışveriş edeceklerinde Ermenilerden yardım almışlardır. Helâl et gerektiğinde Yahudilerden bunu temin etmiş, onlarla aynı lokantalarda yiyerek sıkıntı çekmemişlerdir. Daha sonra buraya yerleşerek yabancılarla evlenen Türklerin çocukları sünnet edileceğinde sünnetçi gereksinimlerini yine Ortodoks Yahudiler sağlamıştır.

Tüm Osmanlı milletleri ilk kez karşılaştıkları bu yabancı dünyada kendi "mikrokozmos"larını oluşturarak hayatta kalmayı ve sıkı sıkıya bağlı oldukları geleneklerinden taviz vermeden yaşamayı başarmışlardır. Uzun yıllar Türkler, Kürtler (büyük bir kısmı Alevi), Ermeniler ve Rumlar aynı evlerde yaşayıp, aynı fabrikalarda çalışmaya devam etmişlerdir.

OSMANLI CADDESİ'NDE OSMANLI KAHVEHANELERİ

Osmanlı İmparatorluğu'nda günlük yaşamın en önemli parçalarından biri olan kahvehaneler, Amerika'daki Osmanlı göçmenlerinin de hayatlarının vazgeçilmez bir unsuru haline gelmişti. Kahvehaneler sadece sosyalleşmek için değil, yeni gelen göçmenlere ev ve iş bulmak, onlara Amerika'daki yaşama dair bilgiler vermek gibi işlevleriyle Osmanlı göçmenleri için hayati bir öneme sahipti. Sunduğu pratik kolaylıkların yanı sıra, uzun süre ve ağır koşullarda çalışan işçilerin vardiyadan sonra arkadaşlarıyla sohbet edebilmeleri, yaşadıkları sorunları paylaşmaları, tavla oynayıp, kahve ve nargile keyfi yapabilmeleri için gittikleri yer kahvehanelerdi. Peabody'de yaşayanlar buradan gelen nargile kokularını ve tavla taşlarının seslerini halen anlatırlar. Birkaç ay gecikmeli olsa da, memleketten gelen gazeteler buralarda sesli olarak okunur, memleketin durumu tartışılırdı. Eğer çalıştıkları fabrikalarla ilgili sorun yaşıyorlarsa ve greve gidilecekse, örgütlenme kahvehanelerde gerçekleşirdi. Bazı kahvehanelerin bir bölümü mescit olarak da kullanılırdı. Memleketlerine bir gün döneceklerini düşünen Türkler ve Kürtler, Amerika'da bir cami yaptırmak gereğini duymamışlardır. Bundan dolayı günlük ibadetlerini kahvehanelerdeki mescitlerde gerçekleştirip, Cuma namazlarını da Peabody'de Emerson Park'ında Amerikalılar ve diğer Avrupa göçmenlerinin şaşkın bakışları arasında, aralarından bilgili, imam görevi üstlenen birinin önderliğinde kılardı.

“SİZ BANA TOPRAĞIMIN, KÖYÜMÜN KOKUSUNU GETİRDİNİZ”

Detroit'de Ford Fabrikalarında, Worcester'da tel fabrikalarında, Peabody'de deri fabrikalarında çalışan Türk ve Kürtler 'Türk Teavün Cemiyeti' ve 'Cemiyet-i

Hayriye-i İslamiye' gibi dernekler kurmuştur. Çocuk Esirgeme Kurumunun kurucusu Dr. Mehmet Fuad, Kurtuluş Savaşı sırasında memleketin perişan durumuna ve babalarını kaybeden çocukların sefaletine çözüm olacak bir yol bulur. 21 Mart 1923 tarihinde Büyük Millet Meclisi'nin oluru ile 5 ay süre ile ABD seyahatine izin verilir ve 8 Nisan – 3 Haziran 1923 tarihleri arasında ABD'de Türk ve Kürtlerin yoğunluklu olarak yaşadıkları bölgeleri dolaşarak yardım toplar. Dr. Fuad Bey "Amerika'da Türkler ve Gördüklerim" isimli kitabında, Himaye-i Etfal'e yardım toplantılarının New York, Lawrence, Peabody, Providence, Worcester, Buffalo, Pittsburgh, Wellston, Youngstown, Canton, Akron, Cleveland, Washington, Detroit, Chicago ve Philadelphia şehirlerinde gerçekleştirildiğini ve buralarda yaşadığı olayları anlatır.

Kurtuluş Savaşı'nda babası şehit düşen çocuklara yurtlar yapılması için dernekler aracılığıyla 120 bin doların üstünde para toplanmıştır. Bu sırada Columbia Üniversitesi'nde sosyoloji eğitimi gören ve Amerika'daki Türkleri örgütleyen Sabiha Sertel "Roman Gibi" isimli kitabında, Dr. Fuad Bey'in Amerika'ya gelişiyle yaşanan coşkuyu şöyle anlatır:

"New York'a döndükten sonra yönetim kurulunun toplantısında, Fuat Bey Gülcemal Vapuru ile geldi. Bu, Amerika'ya gelen ilk Türk vapuru idi. Vapuru karşılamak için bütün teşkilatlardan delegeler gelmişlerdi. Gülcemal'in New York limanına gelmesi de önemli bir olay oldu. Vapurda dalgalanan bayrağı görmek için yalnız Türkler değil, Türkiye'den gelmiş Rum, Ermeni, Yahudi bütün Türk uyrukları gelmişlerdi. Kalabalığın içinde hüngür hüngür ağlayanlar vardı. Fuat Bey'in geldiği gün Astoria Oteli'nin salonunda yaptığımız toplantıda müsamerenin programını hazırladık.

BİZ SİZİ UNUTMADIK, SİZ DE BİZİ UNUTMAYIN

Okuma yazma bilmeden gittikleri Amerika'dan göçmenlerin bir kısmı da diplomalı olarak dönmüşlerdir. Atatürk Üniversite ve Nebreska Üniversite'sinin kardeş üniversite olmasında Amerika maceralarından sonra Türkiye'ye dönüş yapan Harputlular önemli bir rol üstlenmiştir. Erzurum Atatürk Üniversitesi'nin kuruluşu için gelen Amerikalı heyeti onlar karşılar ve Nebraska Üniversitesi'yle görüşmeler, İngilizce bilen Harputlular sayesinde gerçekleştirilmiştir. Amerika'ya yerleşerek orada yaşamlarını devam ettiren ve memleketleri için yaptıkları çok büyük fedakârlıklarla yetinmeyen Türkler, 1930'larda Peabody'de kurdukları Anadolu Klubü'nde para toplayarak Elazığ'a röntgen cihazı gönderdiler. Bu, Türkiye'deki ilk röntgen cihazıdır.

Para gönderenler arasındaki Elazığlı Yakup Ahmed'in oğlu Frank Ahmed, memlekete sadece bir röntgen cihazı değil, bir mesaj da gitmişti diye anlatır "Turks in America" isimli kitabında: Biz sizi unutmadık, siz de bizi unutmayın. Amerikalı bir hanımla evlenen, Amerikan vatandaşlığına geçerek George ismini alan Yakup Ahmed'in oğlu 1971'de Ankara'da Amerikan Elçiliği'nde görev yaptığı sırada çocukları ve eşiyile, Elazığ'daki ailelerini bulup ziyaret etmiştir. Frank Ahmed 2011'de ne yazık ki vefat etti ve ABD'deki Osmanlı göçmenlerin yaşadıklarının en önemli şahitlerinden biri de artık aramızda değil. Peabody, Massachusetts'de Cedar Grove Cemetery isimli mezarlıkta, çoğunun mezar taşı olmayan yaklaşık 200 Türk'ün mezarı bulunmaktadır. Peabody dışında, New York, Detroit ve Cleveland'da da Türk göçmenlere ait mezarlıklar vardır.

Kocatepe Nurettin 1949

www.kocatepekahve.com.tr

Tarihin Anadolu topraklarına hediye ettiği renkli bir kültür...

AFRO TÜRKLER

Onların dedeleri insanlığın çok özel bir döneminde Afrika'dan getirildiler... Dönem, insanların ağır şartlar altında zorunlu olarak çalıştırıldığı çağlardı ve Osmanlı'da dünyaya hakim olan üretim ilişkilerinden kopuk yaşamıyordu. Ama Afrika'dan Osmanlı coğrafyasına getirilen bu dönemin siyahi insanları, Avrupalılar'ın "Atlantik köleciliğinde" olduğu gibi zor koşullar altında yaşamadılar.

Hizmetlerde çalıştırılan insanların Osmanlı coğrafyasında vatandaşlık statüsüne geçmesi daha kolaydı ve topluma karışmalarının yolları açıldı... Bu nedenle getirildikleri toprakları terk etmediler... Özellikle Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonra eşit yurttaşlar olarak yaşamlarını sürdürdüler. Şu anda o insanların torunları kendi kültürlerini geliştirmenin çabası içindeler...

Kölelik, tarihin içinden süzülüp gelen acı anlarıyla bir insanlık gerçeği. Yalnız, Avrupalılar'ın sömürgecilik sistemine bakılarak son 400 yıla indirgenebilecek bir gerçekten söz etmiyoruz. Antik çağlardan modern zamanlara kadar uzanan geniş bir zaman diliminde insanlığın yaşadığı acı bir gerçektir kölelik...

Osmanlı İmparatorluğu'nda da o dönemde bir çok ülkede olduğu gibi zengin insanlar ve toplumun ileri gelenlerinin hizmetinde çalıştırılmak üzere getirilen insanlar vardı. Osmanlı'da hizmet için görevlendirilen insanlar Avrupa'da ki "Atlantik köleciliği" sisteminden çok daha farklıydı. Avrupa'da ki bu sistem, sürekli köle üretimine dayanıyordu ve insanlar hayat boyu hizmet vermek zorundaydı. Osmanlı'da hizmet için çalıştırılan insanlar ise İslam hukukuna göre olan bir sistemin içindelerdi. Hizmetlerinin tamamlanması bağlı oldukları kişiler tarafından uygun görülen çalışanlar bir süre sonra azad edilebiliyor ve topluma karışabiliyordu. Bu yüzden Osmanlı'da hizmet kültürü, Atlantik köleciliğinden daha uzun sürdü. Üstelik insanlara da iyi davranılıyordu.

Günümüzde Anadolu'nun kültürel zenginliğinin ayrılmaz bir parçası olarak görülen Afrikalı Türkler(Afro Türkler)'in ataları, Osmanlı Devleti'nde hizmetlerde kullanılmak üzere Afrika'dan Anadolu'ya getirilen insanlardı. O dönemde de Afrika'dan Anadolu'ya ne kadar insanın getirildiği tam olarak bilinmemektedir. Eski zamanlarda Afrikalılar, bir çoğu şimdiki isimlerinden farklı adlara sahip sultanlıklar ya da kabileler halinde her birisinin inancı, dili ve gelenekleri farklı bir biçimde yaşamlarını sürdürüyorlardı. Anadolu'ya getirilenler ise uzun süre bu topraklarda hizmet verdiler ve 1926 yılında yürürlüğe konan Medeni Kanun ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı oldular.

Afrika kökenli Türkler günümüzde Anadolu'da daha çok Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinde yaşıyorlar. Beyaz renkli insanlarla da evlilik yaptıkları için siyahi renkleri kuşaktan kuşağa değişime uğramış. Ancak sadece kendi içlerinde evlilik yapan Afro Türkler var ve sadece onlar kendi kültürel renklerini günümüze kadar koruyabildiler.

Afro Türk Gelenekleri

Afro Türkler'in Afrika geleneklerini Anadolu'da toplu olarak ilk kez nerede ve nasıl uyguladıkları bilinmiyor. Çünkü bu kültür hakkında yazılı tarih olarak yeterli belge günümüze kadar ulaşmamış. Ancak Afro Türkler arasında yaşları bir asıra gelen insanlar var ve hala eskiden yaşanmış olan anıları hatırlayabiliyorlar.

Afro Türkler'in atalarının Anadolu'ya getirdikleri kültürü şu anda Anadolu'nun farklı yerlerinde yaşayan torunları birbirinden farklı olarak biliyor ya da tam bilmiyor. Mesela geleneksel bayramlarına İstanbul'da "Arap Bayramı", İzmir'de "Dana Bayramı" denilmekteydi. Günümüzde de sürdürülen bu geleneğin kökenine inilerek bakıldığında Nijerya'da yaşayan Yoruba'ların gelenekleri ile büyük benzerlikler taşır. Anadolu'ya

getirilen Afrikalıların hepsi aynı kabile ve kültürden gelmiyordu ama Anadolu'da sürdürülen geleneklere bakıldığında hepsinin ana hatları ile Yoruba kültürüne dayandığı söylenebilir. Afrika kökenliler arasında oldukça saygı duyulan, güvenilen ve topluluk içinde önemli görevler üstlenmiş olan insanlar vardı. Onlara godya denirdi. Godya'lar güven duyulan kişiler oldukları için Osmanlı İmparatorluğu döneminde mahkemelik olan anlaşmazlıklarda danışılan kişiler de oluyorlardı. Ayrıca şifa verdiklerine ve doğa üstü güçleri olduğuna da inanılırdı. Genelde kadın olan Godya'lar, Afrika kökenli azat edilmiş olan saygı değer kölelerdi ve nadiren de olsa erkek Godya'lar da olurdu. Her bir Afro Türk topluluğunun başında bir Godya olurdu. Fakat Godya geleneği zaman içerisinde kayboldu. Afro Türklerin şu anki topluluklarında bir Godya bulunmamaktadır.

Ege Bölgesi'ndeki Afro Türkler arasında "borusu tuttu" diye bir deyim vardır. Bu deyim dans ederken trans haline gelip kendinden geçmek gibi bir anlamda kullanılır. Ayrıca deyim Halit Ziya Uşaklıgil'in İzmir Hikayeleri'nde ve Reşat Nuri Güntekin'in Miskinler Tekkesi adlı eserinde geçer. Bu eserlerde İzmir'de eski zamanlarda kutlanmakta olan Dana Bayramı'na binlerce kişinin katıldığı anlatılır. Başlangıç tarihi tam olarak bilinmeyen eski zamanlardaki Dana Bayramı kutlamalarından günümüze herhangi bir resim ya da arşiv değeri taşıyacak yazılı bir belge ulaşmamıştır. Dana Bayramı'nın 1925 yılında yasaklanması ile beraber Afro Türk kültürü ciddi bir aksaklığa uğradı ve Afrika'dan gelmiş olan gelenekleri günümüze kadar yaşatılmadı. Fakat Afro Türkler kendi toplulukları içinde ve aile aralarında gizlice Dana Bayramı'nı kutlamaya devam ettiler.

Dana Bayramı

Dana Bayramı, bugün hala Togo, Senegal, Eritre, Güney Sudan ve Kenya'nın iç kesimlerinde Mayıs ayının ilk cumartesi günü kutlanan bir bayram. Şaman özellikleri gibi dini ritüeller de taşıyan bu bayramda Godyaların Tanrı ile konuştuğuna inanılırdı ve onlar da halkları için sağlık, bağışlanma ve bereket dilerlerdi. Dana Bayramı'nda geleneksel olarak danslar edilir, ateş üstünde yürünürdü. Halk bu etkinliği yapmadıkları yıl yaşadıkları çevreye ölümcül bir hastalığın ve felaketin geleceğine inanırdı.

Afro Türkler, eşsiz Anadolu kültürünün güzel bir parçası olarak yaşamlarına devam ediyorlar. Bazen sosyolojik anlamda zor şeyler ile de

karşılaşıyorlar, onların devletten istediği fazla bir şey yok. Kendi kültürlerinin daha fazla tanınmasını ve bilinmesini istiyorlar. Her ne kadar toplumumuz yakın zamana kadar Afro Türkler'i çok fazla tanımasa da gittikçe yurt içi ve yurt dışında bilinirlikleri artıyor. Onlar ise her zamanki yaşamlarına devam ediyorlar, her zaman yaptıkları gibi... "Biz de buradayız" diyerek...

Osmanlı döneminde getirilmiş olan Afrikalılar kendi kültürlerini Anadolu'da da yaşatıyorlar ve Dana Bayramı'nı kutluyorlardı. İzmir'de yerleştikleri her semtte de bu bayramı uzun bir süre daha kutlamaya devam ettiler. Eski zamanlardaki Dana Bayramı öncesinde kutlamalar için özel yemekler yapılır, ekmeğin pişirilirdi. Kutlama zamanı geldiğinde de ateşler yakılır ve

kimse işe gitmezdi. Afro Türklerin hizmetlerinde olduğu insanlar da bu kutlama günlerini bilir ve o günlerde onlara karışmazlardı. Herkes en güzel giysilerini giyer, tef ve tumbeklerini alarak Dana Bayramı'nı kutlama yerlerine giderlerdi. Kutlama yerinde yöresel danslar edilir, eğlenceler yapılırdı. Bereket getireceğine inanılan bir dana da süslenerek sokaklarda gezdirilir ve bayramın bitişinde de bu dana Godya tarafından kesilerek eti fakirlere dağıtıldı. Bu kutlamalar İzmir'de Afrikalıların yoğun olarak yaşadığı Eşrefpaşa ve Ballıkuyu semtlerinde yapılıyordu ve kutlamaların merkezi olarak ta Bayramyeri Meydanı'nda toplanıyorlardı. (Bu meydanın ismi Dana Bayramı kutlamaları zamanından gelmiştir ve hala aynı isimdedir)

1925 yılında Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması Kanunu çıkınca Dana Bayramı kutlamaları da yasaklandı. Ancak tüm yasaklamalara rağmen kutlamalar uzun süre daha aile içerilerinde ve küçük topluluklar halinde gizlice devam etti. Ancak eski Dana Bayramlarını yaşamış ve yasak öncesini kutlamaları görmüş olan kuşak yaşlanarak bir bir vefat etmeye başlayınca, bu gelenekler torunları tarafından da devam ettirilmediği için zaman içerisinde zayıf düştü ve unutulmaya başlandı.

Kasım 2006 yılında Afrika kökenli Türklerden Mustafa Olpak ve arkadaşları Afrikalılar Kültür ve Dayanışma Derneği'ni kurdular. Derneğin açılışına kendi imkanı ile gelenler ile birlikte değişik köylerden bir araya gelen üç otobüs Afro Türk katıldı. O gün, Dana Bayramı'nın yasaklandığı zamanlardan sonra Afro Türklerin bir araya geldikleri en kalabalık gün oldu ve burada üç aile kendi akrabalarını bulmanın sevincini yaşadılar.

2007 yılında Dana Bayramı derneğinin organize etmesi sonucunda 80 yıl aradan sonra tekrar kutlandı. İzmir Torbalı Efeoğlu Piknik Sahası'ndaki kutlamalara yine çok sayıda Afro Türk katıldı ve birbirini hiç tanımayan aynı kökenli insanlar bir araya geldiler. Yasaklanmadan önceki Dana Bayramı'nı görmüş olan yaşlı insanlar da bu kutlamalara katıldı ve yeni nesile Dana Bayramı'nın geçmişi ve neden kutlanması gerektiği hakkında bilgiler verdiler. 80 yıl aradan sonra kutlanan Dana Bayramı'nda da insanlar akrabaları ile bir araya geldiler.

2007 yılından beri her Mayıs ayında kutlanmaya başlayan Dana Bayramı, bu yıl Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Bayındır Belediyesi'nin katkılarıyla üç günlük bir kutlama programı çerçevesinde gerçekleşti. 24 Mayıs'ta başlayan kutlamaların ilk gününde İzmir Kordon'da kortej yürüyüşü yapıldı ve Afrika'nın yerel müzikleri eşliğinde dansları sergilendi. Sokaktan geçen vatandaşların da gruba eşlik etmesi ile birlikte yürüyüş renkli görüntülere sahne oldu. Kutlamaların ikinci gününde ise Bayındır Belediye Salonu'nda "Batı Anadolu'da Dana Bayramı, Tarihsel Geçmiş ve Bugünü" konulu bir panel yapıldı. Etkinliğin üçüncü gününde de Afro Türkler Bayındır Kani Bey Parkı'nda bir araya geldiler ve burada yerli ve yabancı dans toplulukları Afrika danslarını sergilediler. Afrika mutfağından yemek sunumları yaptılar. Şölene Senegal, Nijerya ve Kenya birer temsilci gönderirken ABD Afrika Diasporası'ndan da Sheila Warren katıldı.

Afro Türkler Türkiye çapında çok fazla bilinmiyorlar. Ancak daha fazla tanınmak ve farkındalık istiyorlar. Çünkü geçmişte bu konuda bir takım sıkıntılar yaşamışlar. Mesela bir Dana Bayramı kutlaması için otobüsle topluca hareket halindeyken Jandarma otobüsü durdurmuş ve kendilerini mülteci sanarak bırakmamış. Geçiş için ilk başta ikna edememişler. Ancak her birisine kimlik kontrolü yaptıktan sonra geçişlerine izin verilmiş. Dernek başkanı Mustafa Olpak ne zaman İstanbul'a gitse, en az bir kere polislin kendisini çevirdiğini söylüyor. Ayrıca Afro Türkler arasında geçmişte davet edilmediği bir doğum günü sonrasında siyah rengini açmak için çamaşır suyu içen bir kız da var. Bunlara benzer çok sayıda hikaye var Afro Türkler tarihinde. Tek istekleri biraz daha fazla bilinmek.

Arap Kızı Camdan mı Bakıyor...

Afro Türkler geçmişten beri kendilerini "Arap" olarak tanımlamışlardır. "Zenci" ya da başka siyahi insan tanımlamalarından hoşlanmıyorlar. Ayrıca çocukların oyunlarında "Yağmur yağıyor, seller akıyor... Arap Kızı camdan bakıyor" tekerlemesini duymuşsunuzdur. Bu tekerleme onların geçmişlerinden ortaya çıkarak günümüze kadar gelmiştir. Çünkü bir yerde hizmetli olarak çalışan birisinin çocukları da çalıştığı yere hizmet etmek durumundaydı ve diğer çocuklarla oynayamazdı. Çocuk ya ev işleri ile ilgilenir ya da yaşadığı odada otururdu. Bu tekerleme bu eski zamanlardan kalmıştır ve nasıl çıktığını tahmin etmek zor değildir. Afro Türkler, eşsiz Anadolu

kültürünün güzel bir parçası olarak yaşamlarına devam ediyorlar. Bazen sosyolojik anlamda zor şeyler ile de karşılaşsalar, onların devletten istediği fazla bir şey yok. Kendi kültürlerinin daha fazla tanınmasını ve bilinmesini istiyorlar. Her ne kadar toplumumuz yakın zamana kadar Afro Türkler'i çok fazla tanımasa da gittikçe yurt içi ve yurt dışında bilinirlikleri artıyor.

Onlar ise her zamanki yaşamlarına devam ediyorlar, her zaman yaptıkları gibi...

"Biz de buradayız" diyerek...

SELÂNİK'TE MÜSLÜMAN TÜRKLER

“ Türkiye Cumhuriyetinin banisi Mustafa Kemal Atatürk’ün doğduğu şehir olan Selanik Yunanistan’ın ikinci, Yunan Makedonya bölgesinin en büyük şehri ve merkezidir.

Osmanlı döneminde İstanbul’dan sonra İmparatorluğun batı yakasının en önemli şehri olarak kabul edilen Selanik şehri ilk defa Osmanlı padişahı I. Bayazid tarafından 1387 Nisan’ında fethedilmiş olsa da şehrin nihai fethi II. Murad tarafından 1430 yılının Mart ayında gerçekleşmiştir. Venediklilerden Selânik’i alan Osmanlılar, Balkanlar’da fethettikleri diğer yerlerde olduğu gibi bu bölgeye Anadolu’dan getirdikleri Türk nüfusunu yerleştirip bu topraklarda kalıcı olma siyasetini izlemişlerdir.

Asya ile Avrupa kıtasının geçiş noktasında olan Osmanlı Devleti’nin Balkanlardaki en önemli limanı Selânik, Akdeniz kıyılarındaki diğer benzer şehirler gibi oldukça kozmopolit bir yapıya sahipti. Şehir Türk idaresinin ilk devirlerinde Müslüman ve Hristiyanlardan ibaret olmasına rağmen 1492’den sonra İspanya ve diğer bazı ülkelerden gelen Yahudilerle nüfus yapısı önemli ölçüde değişmiş ve Yahudiler zamanla şehrin en fazla nüfusuna sahip cemaati olmuşlardır. Tanzimat’la birlikte görünümü değişmeye başlayan Selanik, 1860’lı yıllarda dışa doğru büyümeye başlamış ve 19. yy’ın sonuna doğru modern hayatın donanımlarına kavuşmuştur. 1890’da Belçikalı bir şirkete verilen ihale ile kentin sokaklarına taş döşendiği gibi kente su da gelmiştir. Daha sonraki yıllar şehir gaz ile aydınlatılmaya başlamıştır.

1893 yılında atlar tarafından çekilen tramvaylar devreye girmiş ve bu tramvay 1907 yılında elektrikli hale gelmiştir. Aynı şekilde küçük vapurlar kenar semtleri birbirine bağlamış ve kent yavaş yavaş kamuya ve özel kişilere ait binalarla süslenmeye başlamıştır. Şehir II. Abdülhamid devrinde pek çok açıdan ciddi bir gelişme kaydetmiştir. 1871’de Selanik’ten Vardar Vadisi boyunca demiryolu döşenmesine başlanmış ve 1888’de bu hat Üsküp’e bağlanmıştır. Bu hat daha sonra 1894’te Manastır’a kadar uzatılmıştır. 1897-1903 yılları arasında yeni liman tesisleri yapılmıştır. Tam da bu yıllarda memlekette hürriyeti ve meşrutiyeti hâkim kılmak arzusu ile kurulan İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin fikirleri Selanik’te taraftar bulmuş ve cemiyetin en önemli merkezlerinden bir tanesi de burada kurulmuştur.

O dönemde Türk aydınları ve ittihatçı ruha sahip heyecanlı gençler için Selanik "Kabe-i Hürriyet" olarak sayılıyordu. Osmanlı padişahı II. Abdülhamit tahttan indirildikten sonra 1909 yılında Selanik'e sürgüne gönderilmiştir. Osmanlı'nın Balkanlarda büyük toprak kaybına yol açan Balkan Savaşları neticesinde 8 Kasım 1912'de Selânik Yunanlıların eline geçmiş ve nihayetinde 10 Ağustos 1913'te imzalanan Bükreş Antlaşması ile şehir resmen Yunanistan'a bırakılmıştır.

482 yıllık Osmanlı egemenliğinden sonra Selânik Yunan kuvvetleri tarafından ele geçirilmiş, efendiler değişmiş, haç hilalin yerini almıştır. Çok uluslu bir yapıya sahip Selânik'in Osmanlı dönemindeki görünümü kısa bir süre içerisinde geçmişiyile bağlantısı kopararak değiştirilmiştir.

Kapsamlı bir çalışmayla Selânik şehrinin Tanzimat döneminde tüm yönleriyle ortaya koymayı başarmış olan Tarihçi Prof. Dr. Meropi Anastassiadou'ya göre Yunanlılar şehri ele geçirdikten sonra Selânik'e göçmenlerin yerleşmesini teşvik için ellerinden geleni yapmışlardır. 1913'te şehrin yalnızca % 25'ini oluşturan

Yunanlılar Mart 1916'da yani ilhaktan üç yıl kadar sonra toplam nüfusun % 40'ından fazlasını temsil etme noktasına gelmiştir. Diğer yandan 1913 kışı ve ilkbaharı boyunca Prens Konstantin'in kuvvetleriyle Selânik'te ve civar köylerde bulunan Bulgar birliklerin karşı karşıya gelmesine yol açan şiddetli çatışmaların ardından Bulgar taraftarı olanlar bu bölgeyi terk etmişlerdir. Bundan sonraki yıllarda Müslüman öge de şehri terk etmeye teşvik edilmiştir. Böylece şehir nüfus açısından daha homojen bir hale gelmiştir. 1916 yılında nüfus istatistikleri Selanik'te Türk sayısının % 11 azaldığını göstermektedir.

1919-1922 Osmanlı-Yunan Savaşının ardından Yunan Krallığı ile genç Türk Cumhuriyeti arasında yapılan Lozan Antlaşması neticesinde gerçekleştirilen zorunlu mübadele ile nüfus daha da homojen bir hale gelmiştir.

Osmanlı döneminde şehirde önemli bir nüfusa sahip Yahudi cemaati Alman işgali döneminde Nazi kamplarında tarihe karışmış ve bu tarihten itibaren Selânik tamamen Elenleşmiştir. Bu tarihten sonra şehrin sadece nüfus yapısı değil Osmanlı'yı çağrıştıran

görünümü de değişmiştir. Bizans kiliseleri restore edilirken camiler yok edilmiş sokak isimleri, dükkân tabelaları değiştirilmiştir. Nihayetinde Osmanlı'nın bu şehirdeki varlığı günümüzde Yedi Kule, Alaca İmaret Camii (İshak Paşa Camii), Yeni Hamam, Selanik Vilayet Konağı, Hamza Bey Camii, Bey Hamamı, Beyaz Kule, Alaatini Köşkü, Yeni Cami gibi tarihi yapılardan ibaret kalmıştır. Yunanistan'da Osmanlı eserleri konusunda araştırma yapan Sanat Tarihçisi Neval Konuk'a göre bugünkü Yedikule sirtlarında yer alan, binlerce kişinin yattığı Müslüman Mezarlığı'ndan geriye hiçbir iz kalmamıştır. Günümüzde mezarlığın yerinde Selanik Fuarı yükselmektedir.

Bir zamanlar Müslümanlığın bu şehirde varlığına şahitlik eden harap camileri ve hamamlarıyla Selânik bir asır kadar sükûtundan sonra hala daha eskinin bakiyesi olan Müslümanları kendine bağrına basmaktadır. Günümüzde Selanik'te Türkiye göçmeni Rum vatandaşlarımızın yanında 800 haneye yakın yaklaşık 4 bin Müslüman Türk yaşamaktadır. Bu kardeşlerimiz geniş aile dediğimiz bir tarzda yaşamaktadırlar.

Çeşitli zamanlarda Batı Trakya'dan Selânik'e göç eden bu Müslüman Türkler burada dini vecibelerini yerine getirmek ve kendi çocuklarının bu değerlerini korumalarını sağlamak için Osman İsmailoğlu (Osman Aga) gibi birkaç kişinin gayretli ve özverili çalışmaları neticesinde 2005 yılında bir apartmanın bir ve ikinci katı kiralanarak Makedonya-Trakya Müslümanları Eğitim ve Kültür Derneği adı altında bir dernek kurmuşlardır.

Kiralanan dairenin alt katında kahvehane ve dernek yönetim bürosu ve hemen yanında abdesthane ve 30-40 kişinin ibadet edebileceği Osmaniye isimli bir mescit bulunmaktadır (mescitte kadınlar mahfeli de bulunmaktadır). Selânik'te 2005'e kadar göçmen Müslümanların mescitleri haricinde Türklere ait namaz kılınacak bir yerin olmaması ve burada bulunan Müslümanların dernekleşmeye gitmemesi dolayısıyla bu derneğin kurulması önemli bir boşluğu dolduracak ilk adım sayılabilir.

Osman İsmailoğlu ve arkadaşlarının kurduğu Makedonya-Trakya Müslümanları Eğitim ve Kültür Derneği'nin 250 üyesi bulunmaktadır.

Dernek'te bulunan mescitte vakit namazlarının yanında Cuma, Bayram ve Teravîh namazları kılınmaktadır. Pazar sabahı Türk öğrenciler mescitte görevli bir imam tarafından Kur'an ve din bilgisi dersleri almakta pazar günü öğleden sonra da derneğin hemen yakınında kiralanmış bir dairede Türkçe kursu görmektedirler. Bu kurslara devam eden hâlihazırda 15-20 öğrenci bulunmaktadır. Ramazan ayında iftarlarda, kandil gecelerinde bir araya gelen dernek üyeleri İslam inancını diri tutmaya gayret etmektedirler.

Çok küçük bir Müslüman grup olarak Selânik'te yaşamının zorluklarıyla mücadele etmeye çalışan bu Türkler 2 yıldan bu yana Selanik'i tarihteki çok kültürlü yapısına kavuşturmak ve Osmanlı mimarisini şehre turist çeken birer araç haline dönüştürmek için çaba gösteren Selânik Belediye Başkanı Yannis Boutaris'e bir ibadet yeri tahsis edilmesi için birçok defa müracaatta bulunmuşlardır.

Nihayetinde Selanik Belediye Başkanı kendilerine Osmanlı camilerinden Alaca İmaret Camii'nde Bayram namazı kılınması için söz vermiştir. Bir asır sonra Selânik'te bayram namazı için saf tutulacak olması elbette çok heyecan vericidir.

Diğer yandan şehirde bir Müslüman mezarlığı olmadığı için cenazelerini Gümölcine, İskeçe, Dedeğaç, Dimetoka ve Kumcifliği gibi şehirlere kendi araçlarıyla nakledip orada defnetmek zorunda kalan Türkler şehirde bir de Müslüman mezarlığı istemektedirler.

Boutaris'in Müslümanların isteklerine olumlu baktığı ve mezarlık için 2011 yılı içinde Efkarpia semtinde bir arazinin tahsis edileceğini söylemesine rağmen halen Müslümanlar bir mezarlığa sahip olamamışlardır. Türk-Yunan ilişkilerinin inişli seyrinden karşılıklı olarak en çok etkilenen Türkiye'deki İstanbul Rumları ve Yunanistan'daki Müslüman Türk Azınlığı iki ülke arasında bir köprü vazifesi görmektedirler. Nitekim karşılıklı empatinin kurulmasına en çok bu topluluklar katkı sunmaktadırlar. Onların dönüştürülmesi yerine geçmişte olduğu gibi bir arada yaşama kültürünü yeniden tesis etmek her iki ülkenin yararına.

Farklılıklardan korkmak acziyeti gösterir, bunu zenginlik olarak görenler her zaman büyük bir medeniyet kurmaya namzet olmuşlardır.

ŞEVVAL KAYHAN

Şevval Kayhan, “ırkçı” ve “İslam karşıtı” düşüncelerin estiği Hollanda’da “yaşam kültürü” dersi verdi...

JÜRİ AĞLADI!

O, başörtüsü ile elinde gitarı sahneye çıktığında izleyenlerin ön yargıları ile karşılaşacağını biliyordu...

Yarışma programında ilk kez bir Müslüman genç kız, kendi yaşam tercihleriyle yer almaya karar vermişti...

Gösterdiği başarı, Hollanda’nın kendisini sorgulamasına neden oldu...

Samsunlu bir ailenin Hollanda’da doğmuş 19 yaşındaki evladı Şevval Kayhan, ön yargıları yenip özgür olmak isteyen gençlerin yeni sembolü...

Her dilde “merhaba” diyen bir şarkının sahibi ve bu şarkı, artık, kültürler arasındaki işbirliğinin sembolü olarak kabul ediliyor.

JÜRİ ÜYESİNİ AĞLATAN MÜSLÜMAN KIZ

Başı örtülü bir Müslüman kızı olarak çıktığı sahnede katıldığı yarışma programının jüri üyeleri tarafından şaşkınlıkla karşılandı. Jüri üyelerinin, "Bir hedefin veya hayalin var mı?" sorusu üzerine verdiği cevap da bir hayli düşündürücüydü; "Evet, insanlara ilham kaynağı olmak istiyorum. Şunu göstermek istiyorum, birçok ön yargı var ama bana baktığınızda özgürüm ve istediğim şeyi yapabiliyorum."

Genç yaşına ve Müslümanlara karşı var olan ön yargılara aldırış etmeden türbanıyla katıldığı şarkı yarışmasının sahnesinde gitarını çaldı ve söylediği şarkısıyla herkesin o anda sevgisini kazandı Şevval Kayhan. Ön yargıları yıktı; Hollandalı jüri üyelerini ağlattı. Cesaretini ve başarısını inancından aldığını söyleyen Şevval sözlerine şu cümlelerle devam ediyor; "Benim gibi genç kardeşlerime ve insanlara ilham kaynağı olmak istiyorum."

"Şarkılarım ve yaptığım müzik ile bu ön yargılara dikkat çekmek istiyorum."

Arnhem doğumlu olan Şevval, Samsunlu bir ailenin dört kızından biri. 1970 yılında Hollanda'ya ilk göç eden dedesi, sonradan yanında eşini ve oğlunu da götürüyor. Şevval'in de hikayesi 9 yaşında Hollanda'ya gelen babasıyla birlikte böylelikle başlamış oluyor. Şevval şu an 19 yaşında öğretmenlik eğitimi alıyor. "Anne ve babam eğitime çok önem veriyor. Bizim iyi bir eğitim almamız için çok uğraş veriyorlar" cümleleriyle özetlemeye çalışıyor ailesinin eğitime ne kadar önem verdiğini. Tüm ön yargılara rağmen Hollanda'da yaşamaktan da mutlu; ilerde Türkiye'ye dönmek pek de aklında yok. Şevval Türkiye'ye en son geçen yaz gelmiş; "İstanbul'u çok seviyorum. Muhteşem bir şehir" diyor.

"Önemli olan kendin olabilmek"

Sosyal yönden sadece müzikle de sınırlı değil; aynı zamanda tiyatroyla da ilgileniyor. Herkesin gönlünde taht kuran şarkısının temellerini de tiyatro sayesinde atmış; geçen sene tiyatro grubuyla gösteri hazırlarken bu şarkıyı yazmış. Her dilde "merhaba" nakaratının da bir hikayesi var tabi ki.

"Grubumuzda Hollanda'dan, Türkiye'den, İspanya'dan, Bulgaristan'dan, Çin'den arkadaşlarımız var" diyor Şevval.

"Ben müziğimle insanlara bir mesaj vermek istiyorum. Fakat ön yargıyı insan önce kendi için yıkmalı, kendi için bitirmeli. Aksi takdirde insanlar birbirini anlayamaz, çünkü anlamak istemez."

Şevval'in yarışmaya katılma kararı Hollandalı bir arkadaşı sayesinde olmuş. Arkadaşının yarışmaya katıldığını öğrenince o da şansını denemeye karar vermiş ve başvurusunu yapmış. Şevval, "İlk elemeleri geçebilir miyim diye hiç düşünmedim. Sadece hissiyatıma güvenerek hareket ettim" diyor. Sonra iş ciddiye binince de devam kararı almış. "Karar verme sürecinde ailem beni her zaman destekledi. Sadece bu program esnasında değil, öncesinde ve sonrasında da. Ayrıca bir müzik aleti çalabilmemizi hep istemişlerdir. Ablam bir dönem keman çaldı, kız kardeşim de saz çalıyor."

"Ön yargıları yıkabilme fikri bana ilham kaynağı oluyor"

"Ön yargıları parçalamak, atomu parçalamaktan zordur" demiş Einstein. Ön yargı sadece Hollanda da değil, Türkiye'de de var. Daha doğrusu dünyanın her yerinde var. İnsanlar var oldukça da bu ön yargılar hep olacaktır. Son 10 yıldır özellikle Batı Avrupa ülkelerinde ve Amerika'da İslam'a karşı da çok ön yargılar var. Ben şarkılarım ve yaptığım müzik ile bu ön yargılara dikkat çekmek istiyorum. Ve tabi ki neticede bunları yıkmak istiyorum. Bu belki imkansız, ama bu amaç bana ilham kaynağı oluyor ve yaptığım işlerde ilerlememi sağlıyor."

JÜRİ ÜYESİNİ AĞLATTI

Jüri üyeleri beni gördükleri an çok şaşırıldılar evet, çünkü daha önce hiç karşılaşmadıkları bir durumla karşılaştılar. Tesettürlü Müslüman bir kız eline gitarını aldı ve sahneye çıkıp şarkı söyledi. Hollanda'da daha önce hiç görülmemiş bir şey yaptım; Müslüman bir kız olarak kendi yazdığım ve bestelediğim şarkıyı gitarımla sahneye çıkıp söyledim. Dünyanın neresinde yaşarsan yaşa önemli olan tek şey kendin olmak ve kendini olduğun gibi kabul ettirmek. Hollanda özgürlük

ülkesi, burada birçok makamda tesettürüm ve Müslüman-Türk/Hollandalı kimliğimle görev yapabileme imkanım var ama bu ön yargı ve dışlamalara engel olamıyor."

"Yurt dışında yaşayan Türkler'in desteği beni mutlu ediyor"

Aslında önemli olan Hollandalı olup olmamak değil. Önemli olan kişinin kim olursa olsun, nereli olursa olsun nasıl düşündüğü ve olaya nasıl yaklaştığıdır bence. İyi niyet, pozitif düşünce, empati kurma ve saygı anahtar sözcükler. Bu arada, program sonrası yurt dışında yaşayan Türklerden de çok güzel geri dönüşler aldım. Almanya, Avusturya, Belçika'dan da birçok mesaj geliyor. Benimle gurur duyduklarını ve sonuna kadar destek olacaklarını yazıyorlar. Her birine ayrı ayrı teşekkür ediyorum."

"Konservatuara gitmek isterim, fakat hala kararsızım. İlerde İngilizce veya müzik öğretmenliği yapmak istiyorum."

Çocukken müziğe hep ilgim vardı, kumandayı mikrofon yapıp şarkı söyledim. Sanırım birçok büyük sanatçı da bunu yapmıştır (gülüyor). On iki yaşına girdikten sonra gitar dersi almaya başladım. Bu derslerim hala devam ediyor. Kısa zaman önce de piyano dersi almaya başladım. Klasik müziği çok seviyorum. Şarkı sözleri yazıp besteler yapıyorum ve Youtube'a hazırladığım videoları ekliyorum. Gün geçtikçe izlenme sayısı da artıyor, bu da beni çok mutlu ediyor."

MERHABA!..

Eğer dünyayı daha iyi bir yer yapmak istiyorsan, Sahip olduğundan fazlasını vermelisin, bebek.

Tatlı bir söz, yüzünde bir gülümseme, Değişim yaratmaya yardımcı olabilir.

(farklı dillerde) 'merhaba'

İspanya'ya gidelim, güneş ışığı ya da yağmur için,

Sonra Türkiye'ye, bir camii ziyaret

edip dua edelim. (farklı dillerde) 'merhaba'

Hepimiz büyük bir aileyiz,

Hadi ellerimizi birleştirelim,

Sarı, beyaz, pembe, kahverengi fark etmez,

Eğer değişim gerçekleştirmek istiyorsan.

(farklı dillerde) 'merhaba'

“Avrupa’da Türk Algısı Hatalı”

Yaklaşık 10 yıldır Hollanda’da bulunan ve halen Rotterdam İslam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanlığının yanı sıra YTB Danışma Kurulu üyesi de olan Doç. Dr. Özcan Hıdır, çalışmalarını Yahudi ve Hristiyan kültürünün İslâm, Kur’an ve hadislere etkisi tartışmaları, din ve kültürlerarası etkileşim, Batı’da İslâm, Kur’an ve Hz. Peygamber ve Türk imajı, Avrupa ve Hollanda’daki Türklerin-Müslümanların sorunları gibi konular üzerinde sürdürmektedir.

Son olarak Hollanda’daki Türkler: Kurumlar, Sorunlar ve Geleceğe Yönelik Perspektifler (IUR Press 2012), “Avrupa’da İslami Hayat” (Semerkand 2010) ve “Avrupa’da Müslüman Olmak” (Hayat 2012) adlı kitapları yayımlanan Özcan Hıdır ile genelde Batı’daki özelde de Hollanda’daki Türklerin ve Müslümanların durumlarına dair bir söyleşi gerçekleştirdik.

2012 yılında Hollanda ile Türkiye arasındaki ilişkilerin 400. yılını geride bıraktık. Bu çerçevede söyleşimize somut bir soruyla başlamak istiyorum. Genelde Batı’da özelde de Hollanda’daki Türk imajı sizce nasıldır?

Bilindiği gibi, “algı-tasavvur” ve “imaj”, bir nesnenin veya objenin gerçeğinden farklı olarak “algılanması/algılama biçimi” olarak ifade edilir. Dolayısıyla imaj aslında bir algılama biçimidir ve bu algıda “korku/fobi” önemli bir rol oynar. Buradan hareketle Türklerin, Avrupa ve Batı’da imajinatif olarak genelde olduklarından tamamen farklı algılandığını belirtmeye sanırım gerek yoktur. Bununla birlikte imaj kelimesinin “kişiyi, başkalarına doğru yansıtma” anlamı da içerdiği bir diğer gerçektir. Türkler’in halihazırda Batı ve Hollanda’daki imajının, onları doğru yansıtmadığını söylememiz gerekiyor. Bu yönüyle de Türkler’in, kendilerini Avrupa/Batı’da doğru bir şekilde aktarma, anlatma ve yansıtma gibi önemli bir sorumluluğa sahip olduklarını söylememiz gerekiyor. Bu itibarla Türkler ve Hollandalılar arasındaki ilişkiler söz konusu olduğunda sık sık tartışılan konulardan biri de, Türkler’in bu ülkedeki imajı, bıraktıkları izlenim ve genel olarak nasıl algılandıklarıdır. Bu aslında son yıllarda önemi iyice artan ve üzerinde özenle durulması ve araştırma yapılması gereken de bir konudur. Buna göre Hollanda’daki Türkleri -son yıllardaki nispeten iyi sayılabilecek birtakım göstergelere rağmen- pek çok açıdan pozitif bir imaja sahip olduklarını söylemek mümkün değildir. Türklerle ilişkin olumsuz imajların özellikle 11 Eylül 2001 olaylarından sonra belirgin bir şekilde arttığı gözleniyor. Tarihten gelen “Türk İmajı”nın Avrupalı zihinlerde yer edinmesinin de bu olumsuz imajda etkisi yadsınamaz. Bu durumda bu olumsuz imajda İslam ve Müslümanlara yönelik ön yargıların, islamofobik eğilimlerin de önemli bir yeri vardır.

Bununla birlikte Hollanda’da yaşayan Türkler’in imajının, Araplar’a oranla daha iyi durumda olduğunu belirtmeliyiz. Bunda Türklerin kurumsallaşmadaki başarıları, dini ve sosyo-kültürel meselelere bakışta Anadolu irfanının izlerini yansıtan belirgin yorum farkları, Türkiye’nin son dönemlerde ortaya koyduğu pro-aktif politika, sosyo-kültürel açılımlar ile ekonomik performans özellikle rol oynamaktadır.

Soyut alandan biraz daha somut bir alana geçerse, Hollanda göçmenler politikasını takip eden bir uzman olarak bu ülkede yürütülen entegrasyon politikalarını ve Türklerin bu politikalara karşı tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Hollanda'da 1980'den beri merkezî ve yerel yönetimler tarafından uygulanan "Azınlıklar politikası" bu anlamda önemlidir. Bu politikanın amacı, azınlıkların Hollanda toplumuna entegre olmasına yardım etmektir. Azınlıklar politikası çerçevesinde İslam bir din olarak tanınmamış; etnik grupların sadece alt bir özelliği olarak kabul edilmişti. Bunun sonucunda İslamî organizasyonlar yaptıkları dini faaliyetleri için değil, sosyal-kültürel faaliyetler için para yardımı alabiliyorlardı.

Öte yandan farklı araştırmalarda değişik rakamlar ortaya çıksa da, Türk sivil toplum kuruluşlarının yüzde 90'ının şu veya bu gerekçe ile azınlıklar politikasının genel prensipleri çerçevesinde, Türkler'in Hollanda toplumuna entegre olmasını destekledikleri söylenebilir. Ancak bunun nitelik ve nasıllığı konusunda farklı perspektif ve görüşler söz konusudur. Entegrasyon sürecini desteklemenin gerisinde artık Türkler'in Hollanda'ya yerleştikleri, Hollanda vatandaşı oldukları, çocukların bu ülkede doğup büyüdüğü ve karşılaşılan sorunların en aza indirgenmesi ve çözülebilmesi için Hollanda toplumu ile iç içe ve uyum içinde yaşanılması gerektiği gibi fikirler yer almaktadır. Entegrasyonu destekleyen kuruluşlar çatışma ve sürtüşmenin yararı olmadığına inanmaktadır.

Türkler'in Hollanda toplumuna entegre olmasını desteklemeyen kuruluşların oranı ise oldukça azınlıktadır. Bu kuruluşların bir kısmı "entegrasyon"u "asimilasyon" ve "kimlik kaybı" olarak yorumladıklarından dolayı bu süreci desteklememektedir. Nitekim son yıllarda gündemden hiç düşmeyen entegrasyon ile ilgili tartışmalarda ortaya atılan birtakım sözlerden hareketle bu görüşü destekleyen kişi, kurum ve kuruluşların endişelerinin tamamen yersiz olmadığı görülmekte ve sağlıklı ve dengeli bir dil yakalanmaya çalışılmaktadır. Ancak genel anlamda Türk kurum ve kuruluşlarının entegrasyona bakışı "sağlıklı entegrasyon" veya "asimile olmadan uyum ve katılım" şeklinde karakterize edilebilir. Bununla Türk göçmenlerinin kendi kimliklerini ihmal etmeden Hollanda toplumuna adapte olabilecekleri kastedilir. Zira sağlıklı bir entegrasyon başka

kültürlere karşı hoşgörülü bir tutumu ve beraber yaşama isteğini gerektiriyor. Burada dini ve ulusal değerler önemli rol oynuyor.

Öte yandan burada şunu da vurgulamamız icap eder ki, "asimilasyon" sadece göçmenlerin değil kabullenen toplumun yararına da bir durum değildir.

"Zira asimilasyon politikaları göçmenler ve kabullenen toplum arasında direnç göstermeye ve çatışmaya yol açar ve böylelikle beraber barış içinde yaşamak imkânsız hale gelir."

Bu çerçevede Hollanda'da yaşayan Türk vatandaşları arasında 'kimlik' konusu ne kadar gündemdedir?

Asli kimliğin muhafazası ve bunun uzun vadede nasıl ve hangi araçlarla olacağını, önemli bir problem alanı olarak karşımıza çıktığını belirtmek isterim. Zira bilindiği üzere, Hollanda'da yaşayan Türkler'in özellikle de yeni neslin kimlik konusunda ikilem içerisinde oldukları, bir kimlik bunalımı yaşadıkları genel olarak gözlemleniyor. Bu itibarla "kimlik" ve "kimliğin muhafazası" belki de Hollanda'daki insanımızın üzerinde en fazla kafa yorması gereken sorunlardan biridir.

Bilindiği üzere kimlik, din, dil, örf ve tarih vb. olguların inşa ettiği bir değerdir. Hollanda'daki Türkler'in kimliklerini muhafazada diğer azınlık gruplarına oranla daha iyi durumda oldukları genel olarak ifade edilen bir husustur. Bunda çeşitli unsurların elbette ki rolü vardır. Ancak bu kimliğin çok kültürlü, seküler-hümanist ve Hristiyan değerlerinin hâkim olduğu bir toplumda uzun vadede nasıl korunacağı hususu üzerinde özellikle düşünülmesi gereken bir sorundur.

"Kimliğin korunması Türkçe'nin muhafazası ile yakından alakalıdır."

Bu konuda Hollanda'da yaşayan Türkler Araplara nazaran çok daha iyi durumda olmakla beraber, özellikle üçüncü ve dördüncü nesilde bu anlamda ciddi sorunların meydana geldiği aşikârdır. Özellikle Hollanda devlet okullarında 2004 yılından itibaren Türkçe'nin kaldırılması sonrasındaki durum, Hollanda'da yaşayan Türkler'i gelecek adına kaygılandırıyor.

Son dönemlerde gündemde olan “ailesinden alınan Türk çocukları” ve “koruyucu aile” konusundaki gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bilindiği üzere, Hollanda’da ailelerinden alınan Türk çocuklar meselesi, Almanya başta olmak üzere diğer bazı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, son günlerde gerek Türkiye’de gerekse Hollanda’da gündem oluşturmaya devam ediyor. Yurtdışı Türkler Başkanlığı’nızın da yakından takip edip ilgilendiği bu sorunun da en önemli sebeplerinden biri, “norm ve değerler”e yönelik, Türk ve Hollanda kurumlarının farklı algı ve perspektife sahip olmasıdır. Mesela bir Müslüman ve Türk çocuk ailesinden alındığında belli bir prosedür ve farklı seçenekler göz önünde bulundurularak şartları taşıdığı düşünülen koruyucu aileye

veriliyor. Bu aileler de her kesimden ve türden olabiliyor. Bizim sözünü ettiğimiz sorunun da kaynağını aslında burası oluşturuyor. Zira kurallara göre, Müslüman ve Türk bir çocuk, mevcut olması durumunda, yine aynı norm ve değerlere sahip Müslüman ve Türk bir aileye verilmesi gerekiyor. Böyle bir ailenin olmaması halinde ise başka ailelere veriliyor ki, Hollanda da bu anlamda, Türkiye’den biraz farklı olarak, muhtelif aile tipolojisi ve kategorileri bulunuyor. Ne var ki böyle bir durumda her hal ü kârda çocuğun etnik ve dinî-kültürel kökeni dikkate alınmak durumundadır. Örneğin müslüman bir çocuğa, öz ailesinin bunu bilhassa istemesi durumunda, domuz eti yedirilmemesi ve millî ve manevî geleneğine göre eğitilmesi gerekiyor. Uygulamada ise bu çoğunlukla böyle olmuyor, olamıyor.

Bunun olmamasında ne tür etkenler rol oynuyor?

Bunun bir çok sebebi var. Müslüman ve Türkler arasında "koruyucu aile" olmak isteyenlerin sayısının son derece az olması da başlıca etkenlerden biri belki de birincisi. Şartları uygun olan Türk âilelerde de -ki sayıları hiç de az değildir- bu konuda isteksizlik ve çekingenlik söz konusu. Bunun da temel sebebi olarak prosedür konusundaki bilgi ve bilinç eksikliğinin yanı sıra, dinî ve kültürel sebepleri gösterebiliriz. Zira "evlat edinme" ile "koruyucu âile" olmak, birbiriyle genelde karıştırılıyor. Ayrıca "mahremiyet" konusu da bu bağlamda önemli bir çekingenlik sebebi olarak öne çıkıyor.

Bunun yanı sıra, genelleme yapmak doğru olmasa da, ilgili kurumların keyfi-subjektif tutumları da, burada altının özellikle çizilmesi gereken bir sebeptir.

"Mesela koruyucu Türk âile bulunsa bile, zaman zaman sudan sebep ve bahaneler, keyfi uygulamalarla, bu çocukların Türk âilelere verilmediğine de şahit olunabiliyor."

Bu ise, kurumsal anlamda son derece gerekli olan "Hollanda Çocuk Esirgeme Kurumu", "Gençlik Daireleri" vb. kurumların asimilasyona eğilimli entegrasyon politikalarının aracı olması gibi bir durumu hatıra getiriyor. Bu da genelde norm ve değerlerdeki aşınma ve dolayısıyla kimliğin kaybedilmesi yoluyla oluyor.

Dolayısıyla ailelerinden alınan Türk çocuklar sorunu, genelde Avrupa özelde de Hollanda'daki insanımızın geleceğini tehdit eden pek çok yön barındırıyor.

Her şeyden önce ailelerinden alınan çocukların Müslüman-Türk kimliğini, değerlerini kaybetmelerine ve neticede tamamen asimile olmalarına yol açabilecek bir mahiyet de taşıyor. Bunun ise insanımızın Hollanda'daki geleceği bakımından arzu edilmeyen bir durum olduğu, dolayısıyla sebep ve sonuçları açısından derinlemesine etüt edilmesi gereken yönler barındırıyor.

Peki Hollanda'daki Türkler bu durumun ciddiyetinin ne kadar farkındalar?

Meselenin bir başka önemli yönü de burası. Yani Türklerin Hollanda norm ve değerlerinin ve bunun kendilerine yönelik yansımalarının ne derece farkında oldukları ve bunu ne oranda dikkate aldıklarıdır. Zira Hollanda'nın bazı norm ve değerlerinin Türklerin bir kısım örf-adet, dil, din ve kimliklerine yönelik talepleriyle ters düştüğü açıktır. Bu durumda nasıl bir yol izleneceği, Hollanda'da yaşayan Türklerin özellikle üzerinde düşünmeleri ve stratejiler geliştirmeleri gereken bir konudur. Norm ve değerler ile alakalı tartışmaların en önemlilerinden biri de, belki de özgürlükler konusudur. Esasen bu, son yıllarda genelde Batı'da özelde de yakın geçmişte "özgürlükler ülkesi" olarak bilinen Hollanda'daki Türklerin ve dolayısıyla Müslümanların haklarını kullanmaları açısından son derece önemlidir. Bu aslında Hollanda'daki din-devlet arasındaki ilişki ile de yakından alakalıdır. Hollanda'da din ve devlet arasındaki ilişki, "din özgürlüğü", "bütün dini gruplara eşit muamele" ve "dinle devletin ayrı tutulması" olmak üzere üç ayak üzerine oturur. Buna göre Hollanda'da fikir ve din özgürlüğü mutlak bir hak değil, bütün haklar gibi nispi bir haktır.

Temel hakların kullanılması ilke olarak anayasa tarafından kısıtlanabilir. Hollanda anayasası din özgürlüğünü garanti etmesine rağmen bu, Türklerin de içinde yer aldığı azınlıklar ve Müslümanların dinlerinin bütün gereklerini yerine getirecekleri anlamına gelmez.

"Hollanda'nın yasaları Hristiyanların ve hümanistlerin çoğunlukta olduğu bir toplum yapısına göre şekillenmiştir. Bu sebeple, diğerlerine göre Hollanda'da yerleşmeleri üzerinden fazla bir süre geçmeyen Müslümanların ve diğer din mensuplarının dinlerinin bütün gereklerini yerine getirmelerine imkân vermez."

Mesela bunun örneklerinden biri, Hollanda Yüksek Mahkemesi'nin azınlıkta olan dinlerin bayram günleri hakkındaki verdiği karardır. Mahkemeye göre başka dinlerin bayram günleri Hollanda'da genel olarak tanınmış olan bayram günleriyle bir tutulup emsal teşkil edemez. Ancak diğer taraftan da Hollanda Anayasası'nın birinci maddesi "Hollanda'da bulunan herkese eşit durumlarda eşit muamele edilir" hükmünü içerir. Nitekim, uygulamada zorluklar oluyorsa da, buna binaen Hollanda'daki Türkler ve Müslümanlar ezan, minare yapımı, dini bayram günlerinde işlerinden izin alabilme, dini eğitim, dini temellere dayalı özel okullar kurma vb. dini içerikli özgürlüklerden belli oranda yararlanabilmiştir.

Teşekkürler.

Ben teşekkür ederim.

İSVİÇRE:

YÜKSEK DEMOKRASİDEN YABANCI DÜŞMANLIĞINA

İsviçre, dünyanın en gelişmiş ülkesi... Yalnız ekonomik ve sosyal alanda değil, doğrudan demokrasi uygulaması ile demokratik yapılanmada da kendini gösteren yüksek bir kaliteden söz ediyoruz... Buna karşılık ülkede artan yabancı düşmanlığı ve "İslam Korkusu" artık ciddi bir tehdide dönüşmüş durumda...

İsviçre gibi bir ülkenin, Ermeni soykırımı iddialarının tartışılmasını bile yasaklaması, bir referandum ile minare yapımını durdurması, hatta bütün kampanyasını ırkçı zemine oturtmuş bir partiye seçmenlerin önemli ölçüde destek vermesi, üzerinde durup düşünülmesi gereken ana noktalar olarak kendini gösteriyor.

"İsviçre" dediğimizde, yalnız Türkiye'de değil, tüm dünyada akla ilk gelenler, "zenginlik" üzerine şekilleniyor kuşkusuz. Dünya bankacılık-finans sisteminin her zaman merkezi konumunda olan bu ülke, yüksek geliri ve yüksek yaşam kalitesiyle gerçek anlamıyla bir örnek oluşturuyor.

Bu ülkenin bizim tarihimiz açısından önemi, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun belgesi olarak kabul edilen 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Anlaşması'nın bu ülkenin topraklarında imzalanmasıdır. Bugün ise İsviçre, bu tarihi olayın ve başka birçok etkenin yanı sıra, insanımızın Avrupa'ya olan göç serüveninin bir parçası olması nedeni ile de bizler için daha farklı ve önemli bir konuma sahiptir. Avrupa'nın ortasında Almanya, Fransa gibi güçlü devletlerle komşu olan İsviçre'nin tarihi, aslında daha geniş bir yazıya konu olabilecek niteliktedir. Burada değinilebilecek nokta, yaklaşık 700 yıl önce kanton adı verilen beyliklerce kurulan bir savunma ittifakının, bugün, her bölgenin kendi kararlarını aldığı ve dünyada benzeri bulunmayan gelişmiş bir konfederasyona dönüşmüş olmasıdır. Modern ulus devlet anlayışından uzak olan bu ülkedeki 26 kantonun her birinin ayrı anayasası, kanunları, hükümeti, parlamentosu ve siyasal duruşu bulunuyor. Bu özellikleri ile İsviçre doğrudan demokrasinin en iyi uygulandığı ülkelerden biri olarak göze çarpmaktadır. Dünya savaşlarına katılmayarak daimi tarafsızlıkta ısrar eden bu küçük ülke, tarafsızlığını korumak adına Birleşmiş Milletler'e üye olmak için 2002'ye kadar beklemiş, etrafını çevreleyen Avrupa Birliği'ne ise girmemiştir. Davos gibi meşhur kış tatili beldeleriyle de tanınan İsviçre, günümüzde birçok uluslararası örgüte ve organizasyona ev sahipliği yapmaktadır. Kaliteli kol saatleri, nefis çikolataları ve gelişmiş bankacılık sektörüyle de tanınan İsviçre'nin Türkiye Cumhuriyeti ile ilişkileriye, son yıllardaki üst düzey temaslar sayesinde olumlu bir gelişme süreci içerisine girmiştir. Bunun yanında, ekonomik ilişkilerimiz de her geçen yıl ilerleme göstermektedir. Özellikle, küresel kriz sonrasında ticaret hacmimiz 5 milyar doları aşmıştır, ülkemizde İsviçre sermayeli ya da ortaklı firma sayısı 400'e ulaşırken, bu ülkedeki Türkiye kökenli firmaların sayısı 60'a yükselmiştir. Bütün bu veriler ilişkilerimizin artma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir.

Ciddi Sorunlar da Var

Tüm bu olumlu manzaranın yanında, iki devlet arasındaki ilişkiler ve İsviçre’de yaşayan vatandaşlarımızla ilgili bazı ciddi sorunlar da mevcuttur. Bunlar arasında belki en önemlisi olan Türkiye’den gelen sığınmacılar konusu, etkisi bugün de süren bazı olumsuzluklara sebep olmaktadır. Bunun yanında, İsviçre Federal Parlamentosu’nun Ulusal Meclis kanadının asılsız Ermeni iddialarının tanınmasını öngören tasarımı Aralık 2003’te kabul etmesi yeni bir krize yol açmıştır. İfade

özgürlüğü kapsamında tartışılacak bir konunun dile getirilmesinin dahi yasaklanması, Avrupa standartlarının üstünde bir demokrasi seviyesine sahip olduğuna atıflar yapılan İsviçre’nin inandırıcılığını yitirmesine yol açmaktadır. Ayrıca; Ülkede Müslümanlara yönelik önyargıların artması da kaygı verici bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Bir partinin İslam karşıtlığını seçim malzemesi yaparak iktidara gelmesi ve minare yapımının bir referandumla ülke çapında yasaklanması konunun boyutları hakkında yeteri kadar fikir vericidir.

Bu durumdan ülkede yaşayan tüm Müslüman topluluklar gibi Türkler de fazlasıyla etkilenmektedir. Nitekim iş başvurusu, ev kiralama, eğitim ve birçok alanda ayrımcılığa uğradıklarını belirten çok sayıda vatandaşımız bulunmaktadır.

Türk Toplumunun Yapısı

Bu noktada İsviçre’deki Türk toplumundan bahsetmek yerinde olacaktır. Geçtiğimiz yüzyılın ortalarında çoğunlukla sosyo-ekonomik düzeyi yüksek vatandaşlarımızın oluşturduğu az sayıdaki Türk nüfusu, sonraki yıllarda işgücü göçü ile artmıştır. Bu artışta, doğrudan Türkiye’den gelen vatandaşlarımızın yanında, diğer Avrupa ülkelerinde yaşarken refah seviyesi yüksek olan bu ülkeye geçmeyi tercih edenler de rol oynamıştır. Sonrasında ise Türkiye’nin 1980 ve 90’lı yıllardaki siyasi durumu, İsviçre’ye olan göçe “mülteci” boyutunun katılmasına yol açmış ve göçmen yapısında ciddi değişikliklere neden olmuştur.

Bugün, nüfusu yaklaşık 8 milyon olan İsviçre’de, yabancıların toplam nüfus içerisindeki oranı %23’tür. Türkler ise yaklaşık 120 bin kişi ile toplam nüfus içinde %1,5’luk bir paya sahiptirler. Bu oran ile vatandaşlarımız İsviçre’de yabancı nüfus içerisindeki sıralamada en büyük altıncı topluluktur. Ayrıca 50 bin civarında vatandaşımızın İsviçre vatandaşlığı da bulunmaktadır.

Bu ülkedeki vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı kantonlar ise sırasıyla Zürih, Basel, Aargau, St.Gallen, Solothurn ve Bern’dir. Türkler aynı zamanda ülkedeki en büyük Müslüman grubu da oluşturmaktadır. Vatandaşlarımız arasında istihdam oranı diğer ülkelere göre yüksektir; ancak lise çağındaki çocuklarımız arasında “üniversiteye giriş garantisi olan” üst düzey liselere gitme oranı %3 gibi gayet düşük bir seviyededir. Yükseköğretime devam eden Türk vatandaşlarının oranı ise toplam nüfusumuzun yaklaşık %1’i kadardır henüz. Vatandaşlarımız gün geçtikçe İsviçre ekonomisi içerisinde güç kazanmaktadır. Bu çerçevede, işveren konumundaki bin civarında vatandaşımız yaklaşık 18 bin kişiyi istihdam etmektedir.

Ülkedeki vatandaşlarımızın sivil toplum girişimlerine katılımı Almanya, Avusturya gibi komşu ülkelerdeki Türklere göre nispeten zayıf kalmaktadır. Bunda refah seviyesinin yüksekliği sebebiyle gelişen bireyciliğin etkili olduğu söylenmektedir. Yine de, özellikle Almanya’daki büyük kitle derneklerinin bu ülkede istikrarlı

bölge teşkilatları ya da partnerleri bulunmaktadır. Bunun dışında, eğitim, spor ve kültürel alanlarda çalışan dernekler de bulunmaktadır.

Esasında, bir kısmına az önce değinilen ciddi sorunlarla en etkili mücadelenin, ortak hareket etme kabiliyetinin gelişmesi ile olacağı bu noktada akla gelmelidir. Aynı sorunlar ile karşılaşan insanların sivil toplum kuruluşlarına katılarak güç birliği oluşturmaları onları İsviçre toplumunda daha güçlü kılacaktır. Öte yandan, İsviçre ve Türkiye’nin ilgili kurumlarının da vatandaşlarımızın bu ülkede huzur içinde ve başarılı olmaları için daha fazla çaba göstermesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, Türkiye Cumhuriyeti’nin bağımsızlığını tüm dünyaya ilan ettiği yer olan ve bugünkü milli futbol takımında Türk kökenli üç oyuncu bulunduran İsviçre’yi, orada yaşayan yaklaşık 120 bin vatandaşımız ile birlikte daha çok önemsememiz gerekmektedir.

GÖÇMENLERİN VAR OLMA ÇABASI:**SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI, KATILIMCILIK VE TEMSİL**

Göç hareketleri hemen hemen tüm toplumların tarihsel belleklerinde yer alan ve almaya da devam edecek kabullenilmiş bir olgudur. Kitlesele ve ferdi olarak siyasi, ekonomik ve sosyal şartlardan kaynaklanan bu hareketlilik, her zaman değişkenlik gösteren ve kendi kendini yenileyen bir kavram olarak sosyal bilimlerin inceleme alanında var olmaya devam edecektir.

Tarih boyunca isteyerek ya da istem dışı ulusal ya da uluslararası çapta cereyan eden, toplumların demografik yapılarını, davranış biçimlerini etkileyen, kadim devletlerin kurulması ve yıkılmasında belirleyici bir unsur olan insan hareketliliği salt tarih kitaplarında değil insanlığın varolduğu zamandan günümüze kadar gelen tüm dinlerin kutsal metinlerinde de kendine yer bulabilmiş bir gelişmedir.

Sözlük anlamı olarak ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret manasına gelen göç, itici ve çekici faktörlerin etkisiyle belli bir mekândan başka bir mekâna hareket eden topluluğun tamamı veya bir kısmı olarak tanımlanmaktadır. Başka bir tanımda ise yaşanan yerden ulaşılmak istenen yere doğru hareketlilik olarak nitelendirilir.

Uluslararası göç ve buna bağlı kavramlar daha çok endüstri devrimi ve 19. yüzyılda yaşanan toplumsal değişim süreçlerinde Avrupa'dan Amerika'ya olan göç sürecinin incelenmesinde kullanılmaya başlanmıştır.

Türklerin Avrupa'ya göçü de uluslararası göç kavramı çerçevesinde ele alınmalıdır. İlk defa 1961 yılında Almanya ile Türkiye arasında imzalanan işgücü anlaşmasıyla Avrupa'ya gitmeye başlayan Türkler; bu gün sayıları milyonlarla ifade edilen ve artık üçüncü neslin bile orta yaşlarda olduğu bir göçmen Türk toplumundan söz edilmektedir.

Almanya ile başlayan Avrupa'ya işçi transferi, sadece zamanın şartlarına göre iş gücüne ihtiyaç duyan Almanya'nın, istihdam sorunu yaşayan ve fazla sayıda genç nüfusa sahip Türkiye'den işçi alması olarak değerlendirilmemelidir.

Tek parti sonrası iktidara gelen Demokrat Parti'nin uyguladığı Avrupa'ya açılım projesi, Marshall Planı kapsamındaki gelişmeler, tarımda makineleşme ve köyden kente başlayan iç göçler Avrupa'ya göçü etkileyen faktörlerdir. Elli yıllık göç geçmişine sahip Avrupalı Türkler artık sadece birer misafir işçi değil yaşadıkları ülke toplumlarının her alanında aktif rol alan bireyler ve topluluklar haline gelmişlerdir. Sanat, spor, siyaset ve ekonomide Türk toplumunun içinden çıkan kilit isimler, uğraştıkları alanların zirvesinde yer almaktadırlar. Bahse konu olan gelişmeler göç olgusunda yeni kavramların kullanılmasını da zorunlu kılmaktadır. Özellikle son yıllarda göç alan ülkelerde öne çıkan entegrasyon (uyum), asimilasyon, aşırı ırkçı gelişmeler göçmenler arasında ağ (Network), sivil toplum kuruluşları ve lobi gibi kavramların daha sıklıkla telaffuz edilmesine neden olmuştur.

Diaspora

Diaspora kavramı da göç ile ilişkilendirilebilecek en yakın kavramlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yunanca dia ve sporos kelimelerinden türetilen ve 'sağa sola saçılmış tohumlar' anlamına gelen diaspora kavramı; günümüzde daha çok etnik bir grubun başka bir mekanda hayat süren uzantısı olarak tanımlanmaktadır. Küreselleşmenin getirdiği sosyal değişimler ve modern ulaşım/iletişim araçlarının yaygınlaşması gibi etkenlerle farklılaşan insan hareketliliği, diaspora kavramının anlamının Klasik ve Modern diaspora şeklinde çeşitlenmesine ve kavramın, vatanlarından zorla çıkartılmış veya sürgün edilmiş varsayılan sadece belli etnik grupların "tekeline" olmaktan çıkmasına zemin hazırlamıştır.

Diaspora kavramı, genellikle Anavatan'a dönmeyecek insan topluluklarından oluşan, toplumsal ve siyasi dinamiklere yön veren, misafir işçi, mülteci gibi grupları da içine alan ulusaşırı kimlikleşme sürecinde ilişkiler ağına sahip bazen ise etnik ve dinsel motiflerle yönünü bulan bir oluşum için kullanılır. Geleneksel diasporalar; kurban ve sığınmacı olarak bir toplumda ya da sömürgeci bir hegemonyanın buyruğu altında yaşayan, ilk aşamada herhangi bir toplumsal oluşuma yön vermek gibi bir etkinlik alanına sahip olmayan kesimdir.

Yeni diaspora ise; iş ve hizmet karşılığı ya da kültürel sebeplerle buldukları toplumlarda, siyasi ve toplumsal olaylarda söz sahibi olabilecek yapılara sahip, kurumsal bir yapılanma içerisinde olan topluluklardır. Avrupa'da yaşayan Türkleri ve onların oluşturdukları Sivil Toplum Kuruluşlarını da aynı şekilde yeni ya da modern diaspora bağlamında değerlendirmek mümkündür. Nitekim klasik diasporada vurgu yapılan anavatanı zorunlu terk, sürgün gibi trajik yaklaşımlardan farklı olarak Avrupa'da yaşayan Türklerin durumu ekonomik, siyasi ve son yıllarda artış gösteren eğitim gibi motiflerin etkisiyle gelişen kavramın yeni bir içeriği olarak ifade edilmektedir.

Lobi

Lobi kavramı, bir amaca yönelik olarak kişi veya grupların amaçlarına ulaşmada etkili olabilecek üst kurumları ve siyasileri etkilemek için bir araya gelinerek ortak düşünce ile hareket etme olarak bilinir. 1870'lerin ABD Başkanı Ulysses S. Grant, Beyaz Sarayda geçirdiği iş gününün stresinden, hemen yakındaki Willard otelinin şık lobisinde puro ve konyak ile uzaklaşmaya çalışmış.

Başkan Grant'in bu alışkanlığını başkaları da keşfedince, kişisel ya da başka nedenlerle onun desteğini almak isteyen birçok kişi zamanla bu otelin lobisinde toplanmaya başlayınca, Grant da kendisine dertlerini anlatmak için etrafında dönenlere 'lobiciler' adını takmış. Türkiye'de de kulis yapmak ya da kulisçilik olarak bilinen lobicilik kavramının ABD başkanının ve çevresinde dolaşanların bu davranışlarından ortaya çıktığı savunulmaktadır.

Kavramın ortaya çıkış sebebi ve Amerika Birleşik Devletleri'nin Lobiciliğin en etkin olarak yapıldığı yer olarak bilinmesi bu tezi güçlendirmektedir.

ABD'de lobicilik üzerine yapılan bir araştırmada 20 bin şirketle görüşülmüş ve bu şirketlerin yarısından fazlasının lobi faaliyetlerinin bulunduğu, 550 şirketin de parlamento ve hükümetle ilişkisi olduğu saptanmıştır. Aynı araştırmada Sivil Toplum Kuruluşları ve şirketlerin lobicik faaliyetleri için ayırdıkları bütçenin oldukça büyük olduğu tespit edilmiştir. ABD'de ilaç ve sağlık malzemeleri üreticileri 2005-2006 yıllarında lobi faaliyetleri için 182 milyar dolar harcamıştır.

En büyük ilaç üreticilerinden olan Pfizer firması sadece 1 yılda 12 Milyon dolar lobi faaliyetleri için harcamada bulundu. ABD'de STK'lar ya da şirketler bünyesinde lobi faaliyetleri için istihdam edilen kişilerin ücretleri ilk işe girişlerinde 30 bin ila 50 bin dolar arasında değişmektedir.

Avrupa'da 50 yıldan fazla geçmişe sahip olan Türk toplumunun, Milyonlara ulaşan nüfusu, binlerle ifade edilen şirket ve STK sayıları göz önüne alındığında lobicilik faaliyetlerinin kıyaslanması bakımından yukarıda yer alan bilgilerin ifade edilmesi bir gereklilik olarak görülmüştür.

Genel olarak siyasal ya da ekonomik baskı gücü uygulayabilecek, ortak bir bilinçle hareket edebilen, aynı normlara uyan ve aynı ideolojileri paylaşan gruplardan oluşan topluluk anlamında kullanılan lobicilik kavramı, Almanya Türkleri tarafından gerek kendi toplumları gerekse yaşadıkları ülkedeki uygulamaların etkileriyle tam olarak icra edilememektedir.

Sivil Toplum Anlayışı ve Avrupa'daki Türk STK'ların faaliyetleri

Sivil Toplum Kuruluşu kavramı, gerek Batı dünyasında, gerek ülkemizde sınırları kesin olarak çizilebilmiş bir kavram olmamasına karşın genel anlamda devlet dışı sivil oluşumlar olarak tanımlanmaktadır. AB anlayışına göre STK'lar, örgütlenmiş yurttaşların, yaşadıkları ülkenin toplumsal ve ekonomik kalkınmaya, sivil toplum düzenine doğrudan katkıda bulunarak, katılımcı demokrasinin oluşturulması ve sürdürülmesi açısından (kimi zaman devlet ve hükümetten de fazla) yaşamsal bir rol üstlenir.

Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi (ESC), 'toplum yararı doğrultusunda sorumluluk üstlenen, resmi makamlar ile yurttaşlar arasında aracı işlevi gören bütün örgütsel yapılanmaları' STK olarak kabul etmektedir. Bu tanım özellikle, örgütlenmiş bir sivil toplumun ve yönetişimin temel unsuru konumundaki bütün ekonomik, toplumsal ve meslekî kuruluşları kapsamaktadır. STK'lar, toplumsal girişimci örgütlerdir. Bir soruna çözüm bulmak, bir eksikliği gidermek, ya da mevcut koşulların iyileştirilmesi için çalışır. STK'nın özgün çözümler üretebilmesi ve bu bilgilerin paylaşılması, yinelenmesi, başka sorunların çözümünde kullanılabilmesi önemlidir.

Son yıllarda tüm dünya coğrafyasında ve Avrupa ülkelerinde Sivil Toplum ve STK konusunda çalışmalar hızla artmakta ve olabildiğine çeşitlenmektedir. Özellikle Avrupa Birliğinin Sivil Toplum ve Sivil Toplum Kuruluşlarına yaptığı vurgu ve artan destekleri STK'ların siyasi karar alma mekanizmalarını etkileme ve siyasi katılımlarını artırmalarını da beraberinde getirmiştir.

Kamu ve özel sektörün hemen ardından Sivil Toplum Üçüncü Sektör olarak anılmaya başlanmış ve Sivil Toplum Kuruluşlarına yoğun şekilde artan ilgi beraberinde Sivil Toplum Kuruluşlarının tıpkı özel sektör gibi profesyonelleşmesinin zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır.

Katılımcılık

Katılımcılık, vatandaşların siyasi karar mekanizmasına ve yönetim sürecine temsil yolu ile veya doğrudan dâhil olmaları anlamına gelmektedir. Katılımcılık kavramı günümüzde yurttaşlık hakkı, demokratik yönetişim kavramları ile birlikte kullanılmaktadır. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız için ise; ayrımcılık, sosyal adaletsizlik, dışlama politikası, asimilasyon gibi kavramların dile getirildiği her söylem ve her davranış siyasal katılımın bir gereğidir. Katılımcılıkta protesto yürüyüşü, grev gibi faaliyetler negatif katılım kapsamında değerlendirilirken, oy verme pozitif katılım olarak görülmektedir.

Siyasal katılım kavramı, bireylerin sadece devlet kademelerindeki kararlarını ve uygulamalarını etkileme eylemlerini ifade etmez, aynı zamanda bireylerin siyasal sisteme karşı bilgi, tutum ve tavırlarından oluşan psikolojik eylemlerini de ifade eder. Bunu sadece seçimlerde oy kullanmaktan ibaret sanmak eksik ve yanlış bir anlayış olur. Katılım, bir söylemden, eyleme ve sembollere kadar geniş bir yelpazeye sahiptir.

Siyaset Bilimcilerine göre siyasal katılım, "vatandaşların merkezi veya yöresel devlet organlarının personelini yahut kararlarını etkilemek üzere kendilerince ya da başkalarının tasarlanmış hukuki veya hukuk dışı başarılı veya başarısız eylemlere girişmeleridir."

Başka bir tanımda ise "siyasal katılım, oy vermeyi de içerecek şekilde kampanyalarda çalışma, siyasal tartışmalara girme, siyaset adamlarıyla ilişki kurma ve benzeri şekildeki pek çok sayıdaki davranışsal faaliyetlerdir."

Siyasal Katılım

1961 yılında Almanya ile yapılan işgücü anlaşmasından sonra başlayan Türkiye'den Avrupa'ya işgücü göçünden sonra diğer Avrupa ülkelerine de göç başlamıştır.

Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımızın sayısı 5 milyon civarında olup bu sayının yaklaşık yarısı buldukları ülkenin vatandaşı olmuş ve bu ülkelerde vatandaşlığına getirmiş olduğu tüm haklardan yararlanmaya başlamışlardır. Özellikle üçüncü ve son kuşak olan dördüncü nesil doğumlarından itibaren buldukları ülkelerin vatandaşlığını elde etmeye hak kazanmaktadırlar.

Ancak, son yıllarda Almanya, Avusturya ve Hollanda gibi devletlerin çifte vatandaşlığa engel teşkil eden yasa değişikliklerinden sonra, yaşanan ülkenin vatandaşlığına geçmede önemli bir düşüş yaşanmıştır. Ülkelerin sayısal verileri 2000 yılı sonrasında aşamalı olarak yaşanan ülke vatandaşlığına geçmede önemli ölçüde düşüş olduğunu göstermektedir.

Avrupa'da yaşayan Türkler buldukları ülkelerde çeşitli sivil toplum kuruluşları çatısı altında örgütlenmiş durumdadır. Vatandaşlarımızın buldukları ülkelerde kurmuş oldukları derneklerin sayısı 5 bin civarındadır. Bu dernekler Türk Toplumunun sosyal, kültürel ve dini ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla aktif olarak faaliyet göstermektedirler. Ancak, siyasi katılım ve temsil açısından bir alt yapı oluşturmakla birlikte istenilen örgütlenmeyi sağlayabildiklerini söylemek mümkün değildir. Buna başlıca nedenleri arasında yaşanan ülkeye karşı duyulan güvensizlik, önyargı ve siyasi katılım konusunda yeterince örgütlü yapıların olmaması gösterilebilir.

Nihai olarak, göç, diaspora, lobcilik, sivil toplum ve katılımcılık gibi unsurlar göçmenlerin toplumsal anlamda var olmalarını ifade eden özel dinamikleridir. Özellikle lobcilik ve katılımcılık, göçmen toplumlarda yerel ve bölgesel düzeyde seyreden bir eğilim göstermektedir. Daha yerleşik ve güçlü diasporalar ulusal ile uluslararası arenada lobi faaliyetleri yürütebilmektedir.

Bunun için sivil toplum yapılarının elbette daha kurumsallaşmış ve profesyonelleşmiş olmaları gerekir. Lobcilikte, hükümetler veya siyasi fraksiyonlar ile kurumsallaşmış toplulukların karşılıklı menfaatleri, süreci belirleyen etkenlerdir. Bununla birlikte Avrupa'da aktif olan Türkiye kökenli yapılar için ulusal ve uluslararası hukuktan kaynaklanan, ikili anlaşmalardan doğan haklar ve yaşanan ülkelerdeki potansiyel katılım, sivil yapılanmayı güçlendirici ek imkânlar sunmaktadır.

Avrupa'daki yeni nesil Türk çocuklarının ana dillerini ve ulusal kültürlerini öğrenmelerinde karşılaşılan zorluklar artıyor.

BİR EĞİTİM BİLANÇOSU: BELÇİKA

Belçika'da yaşayan Türk çocuklarının ana dillerini öğrenmekte karşılaştıkları zorlukları, alanda görev yapan öğretmenler ile konuştuk...

İşte öğretmenlerin dikkat çektikleri ana noktalar:

- Ana-babanın ilköğretim döneminde ana dil eğitimine önem vermemesi, çocuğun ilerleyen yıllardaki durumunu kökten etkiliyor. Çocuk üniversite yıllarına geldiğinde kendi dilinden kopmuş oluyor.
- Ana-baba açısından yaşam başarısı kriteri, çocuğun bir an önce hayata atılıp para kazanması olunca eğitim geri planda kalıyor.
- Çocuk, eğitimi süresince evde destek bulamıyor, ödevleri ile başbaşa kalıyor.
- Belçika makamları Türkçe derslerine sıcak bakmıyor, bu durum, çocuğun bu derslere girmesini engelleyici bir noktaya ulaştırıyor.

“Eğitim her toplumda geleceğin anahtarıdır. Göçmen topluluklarda bu alan iki yükü birden taşır: Bir tarafta içinde yaşadığı ülkenin dili ve sistemi doğrultusunda eğitimde katılımı ve başarıyı sağlamak, diğer tarafta daha çok bireysel ve sivil bir çabayla ana dil ve kültüre yönelik yatırım yapmak”

Bu durum adeta her göçmen toplumun ortak kaderidir. Avrupa'da yaşayan Türkiye kökenli göçmenlerin bu alanda yaşadığı tecrübeleri Belçika özelinden resmetmeye çalıştık. Toplumla iletişim içerisinde olan Türkçe öğretmenleriyle yaptığımız görüşmeleri söyleşi tarzında derledik.

Türkçe ve Türk Kültürü dersinin ders saatleri içerisinde verilemediği bilinmekte. Tabii bu işin sadece bir boyutu. Fiziksel şartlardan okul müdürlerinin olumsuz tavrına kadar pek çok sıkıntı ile karşı karşıyasınız. Bu çeşitlendirebileceğimiz sorunların size ve öğrencilerinize yansımaları nelerdir?

Belçika okullarındaki okul müdürleri ve personel, belediye okullarında Türkçe ve Türk Kültürü derslerinin verilmesine hiç de sıcak bakmadıkları bir gerçek. Türkçe ve Türk Kültürü dersleri okullarda dersler bittikten sonra yani öğleden sonra dernek sınıflarında ya da belediye okullarında bizlere gösterilen sınıflarda ders dışı bir faaliyet olarak sürdürülmektedir. Özellikle Belediye ve diğer özel okulların bizlere tahsis ettiği sınıflar bir öğretmen masası, öğrencilerin sıra ve masaları, bir karatahtadan ve bir tuvaletten oluşmaktadır. Bizim bir Türkçe sınıfımız olamıyor. Sınıfta dersi anlatıyoruz ama sınıfa girer girmez Türkçeyi yaşayacağımız bir atmosfer yaratamıyoruz. Türkçe dersleri okullarda sınıf geçmeye herhangi bir etkisi olmadığından velilerin kararlılığı olmazsa öğrenciler en küçük bir bahane ile derslere katılmamaktadırlar.

Öğrencilerimizde ana dilinin gerekli olmadığı, önemli olanın Flamanca dili olduğu gibi bir düşünce oluşturulmaya çalışılmaktadır. Okul saatleri içerisinde Türkçe konuştukları için öğrencilerimiz uyarılıyor. Belli bir süre sonra öğrencilerimizde ana diline karşı olumsuz bir yargı oluşmaya başlıyor.

Türkçe derslerinde öğrencilerime bir soru sorduğum zaman genellikle Flamanca cevap vermeye çalışıyorlar. Kendi aralarında Flamanca konuşmayı tercih ediyorlar. Velilerle görüştüğümde, kendilerinin evde çocuklarıyla Türkçe konuşmaya çalıştıklarını ancak çocuklarının Flamanca'yı tercih ettiklerini söylüyorlar.

Türkçe ve Türk Kültürü dersine sivil toplum ne kadar sahip çıkmaktadır? Bu çerçevede ne gibi sıkıntılar yaşamaktasınız?

Sivil Toplum Örgütleri, dernekler kermes, kahvaltı, gezi gibi dernek yararına yapılan ve derneklere maddi destek sağlayan sosyal etkinliklere daha fazla önem vermekteler. Ayrıca din eğitimine de çok büyük destek vermelerine rağmen öğretmenlere, Türkçe ve Türk Kültürünün öğretilmesine destekleri çok az. Türkçe öğretiminin din öğretiminin en temel unsuru olduğunun bilincinde değiller. Biz öğretmenler her türlü olumsuzluklara rağmen gerek güzel Türkçemizi, gerekse kültürümüzü, milli ve manevi değerlerimizi çocuklarımıza ve her seviyedeki vatandaşlarımıza Bilgi Yarışmaları, Önemli Günlerle İlgili Kutlama Programları, Futbol Turnuvaları, Geleneksel Yaz Oyunları ve benzeri sosyal ve kültürel etkinliklerle öğretme gayreti içindeyiz.

Bu ülkede bir Türkçe Gönüllüleri derneğinin ya da Türkçe Evi'nin olmaması ne kadar kötü bir durum. Türkçe sadece buraya gelen Türkçe öğretmenlerinin, Yunus Emre Enstitüsü'nün çalışmalarıyla yayılmaz, yayılamaz. Toplumda bu çabalara karşılık verilmesi gerekir. Türkçenin reklamını yapan, Türkçeyi teşvik eden sivil toplum örgütleri olmalı.

Elinden gelse Türkçe için çok şey yapacak insanlarımız var, ama biz Türkçe deyince sadece Türkçe ve Türk Kültürü derslerini anladığımız için yaratıcı projeler ortaya koyamıyoruz. Toplumsal meselelerde projelerimiz yoksa sadece iyi niyetimiz ve hevesimiz, ne yazık ki, yetmiyor.

Türkçe ve Türk Kültürü dersine vatandaşlarımızca gösterilen ilgi ne boyutta ve şu an ki durumu nasıl değerlendiriyoruz?

Vatandaşlarımız, Türkçe ve Türk Kültürü derslerine yeteri kadar önem vermemektedir. Hatta Fransızcaya, Flamanca olumsuz yönde etkisinden çekinmektedirler. Ana dilin sonra da öğrenilebileceği, önemli olanın okul derslerinde çocuklarının başarılı olabilmeleri için ülke dilini öğrenmeleri gerektiği şeklinde anlayışlar maalesef çok yaygın. İkinci olarak, velilerimizde çocuklarının ana dillerini aile ortamı içerisinde öğrenebilecekleri şeklinde bir anlayış mevcut. Türk televizyon kanallarının olması nedeniyle, çocuklarının çat pat Türkçe konuşmasını yeterli bulmakta, benim çocuğum Türkçeyi biliyor, Türkçe ve Türk Kültürü derslerine katılmasına pek gerek yok diye düşünmektedirler. Son olarak, Türkçe derslerinin zorunlu olmaması da Türkçe dersine katılımı olumsuz bir şekilde etkilemektedir.

Aileler okullarda Türkçe dersi verilmesi için uğraşmaktansa çocuklarını Türk derneklerine göndermeyi tercih ediyorlar. Halbuki Türkçe'nin okullara girmesi için mücadele etmek daha faydalı olur. Çünkü çocuk zaten evde Türkçe'yi (konuşmazsa bile) duyuyor, Türk derneklerindeki herhangi bir kursa devam ediyorsa orada da Türkçe'yi konuşuyor veya konuşanları duyuyor, yani Türkçeyi yaşıyor. Ama okula gelince Türkçeyle bütün bağı koparıyor. Çocuğun hayatında o kadar önemli bir yer tutan okulda çocuk Türkçe'yi kullanmazsa duymazsa evde kullanılan Türkçeyle o çocuk iyi bir Türkçe konuşamaz.

Türkçe ve Türk Kültürüne ilgiyi artırmak için sizce neler yapılabilir?

Türkçe ve Türk Kültürüne ilgiyi artırmak, katılımı yükseltmek için öncelikle velilerle çok sıkı bir diyalog ve işbirliği şart. Ana dilini öğrenmenin önemi ve gerekliliği konusunda Sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, Yunus Emre Kültür merkezleri gibi kuruluşların işbirliğinde, Türkiye'den uzman kişilerin getirilip belirli aralıklarla bölgesel olarak konferanslar şeklinde bilgilendirme toplantılarının yapılması, toplumumuzda ana dil, kimlik, aidiyet hususlarında farkındalık oluşturulmasının çok daha etkili olacaktır. Zira buradaki vatandaşlarımız anavatanından bir yetkilinin gelip kendileriyle ilgilenmesine, ziyaretlerine çok önem vermektedirler.

Öğrenciler için Türkçeyi sadece Türkçe dersinde ya da evde ninesiyle konuşulan dil olmaktan çıkarıp Türkçenin onların hayatında daha fazla yer kaplamasını sağlamak gerekir. Çocukların ve gençlerin ilgi alanlarını Türkçeleştirerek Türkçeye ilgilerini arttırabiliriz. Çocuklar gençliğe adımlarını attıktan sonra Türkçeyle ilişkileri kesiliyor. Futbola mı hevesleri var Türk takımlarının maçlarını Türk kanallarından onlarla izleyelim. Haftada bir Türkçe film izleme etkinliği düzenleyelim. STÖ'lerimiz Türkçe film izleme günleri düzenleyebilir. Senede bir günü Türkçe günü yapalım o gün Türkçeyi öğrenmiş, öğrenmeye hevesli yabancıları toplayalım, Türk kültürünü tanımak isteyenleri çağıralım. Çocuklarımız da bunları görsün. Türkçe konuşan bir Belçikalı görünce belki çocuklarımızın ilgisi artar. Bunun gibi düşünülebilecek yüzlerce etkinlik olabilir. Nihayetinde hedef kitesinin çocuklar ve gençler olduğu etkinlikler düzenlemeliyiz.

Türkçe ve Türk Kültürü derslerinin uygun ortamlarda ve uygun zamanlarda verilmesi derslere olan ilgiyi arttırabilir. Ders saatlerinden sonra çoğu ders yapmaya uygun olmayan dernek binalarında ders verilmesi öğrencilerin bu derslere katılması önünde bir engel oluşturmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarını – özellikle federasyonları- kullanarak derslerin tekrar ders saatleri içerisinde verilmesi için okullar veya belediyeler nezdinde girişimlerde bulunulması da faydalı olacaktır.

Belçika'daki vatandaşlarımıza eğitim hizmeti sunan kişiler olarak toplumumuzun eğitim durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Öncelikle şunu iyi bilmemiz gerekir ki Belçika'daki Türk toplumu buraya işçi olarak gelmiş insanların ailelerinden oluşuyor. Durum böyle olunca çocukların eğitimiyle ilgilenmek çok geri planda kalmaktadır. Fakat önceki yıllara göre durum daha iyiye doğru ilerlemektedir. Okul öncesi ve ilköğretim basamağında vatandaşlarımız açısından ciddi bir sıkıntı gözükmemektedir. Ortaöğretim boyutunda sorunlar yavaş yavaş başlamakta ve öğrencilerimizin büyük bir kısmı mesleki ya da teknik eğitim yapan ortaöğretim kurumlarına yönlendirilmekte veya bu kurumları tercih etmektedirler. Yükseköğretimde ise durum daha olumsuz boyutlara ulaşmaktadır. Liselerin üniversiteye öğrenci gönderen bölümlerinde çok az sayıda çocuğumuz bulunmaktadır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu mesleki alanlara yönelmekte, ve hatta bu alanlardan da mezun olamamaktadır.

Orta öğretimi tamamlayan başarılı öğrencilerimiz bile 4 yıllık üniversite eğitimini tercih etmekten çekinip iki yıllık yüksekokulları tercih etmektedirler. Mesleki eğitim veren kurumlarda kısa süreli kurslara giderek iş bulma girişiminde bulunmaktadırlar.

Size göre eğitim konusunda vatandaşlarımız ölçüsünde çözüm bekleyen kökleşmiş sorunlar nelerdir?

Vatandaşlarımız genel

olarak, eğitime yeteri kadar önem vermiyor. Bunun da en önemli nedenlerinden birisinin, insanımızın hayata ilişkin tasavvurunda yattığını düşünmekteyim.

“Kişinin başarılı olmasının göstergeleri ev sahibi olmak gibi maddi ölçütler olunca eğitim meselesi maalesef ikinci planda kalıyor.”

Bir başka ifade ile kişinin en kısa zamanda iş hayatına atılıp para kazanması adeta teşvik ediliyor. Diğer bir önemli neden ise, Belçika'nın sosyal güvenlik politikasından kaynaklanmaktadır. Kişi, okumasa da işsizlik parası alacağını biliyor. En azından çevresinde işsizlik parası alan çok sayıda insan bulunmaktadır. Dolayısıyla, bu durum kişiyi eğitim sistemi içerisinde uzun soluklu yolculuğa çıkmaktan alıkoyuyor. Başka bir diğer neden de, kişinin örnek alabileceği kişi sayısının az olması veya hiç olmaması. Vatandaşlarımızın yaşadıkları bölgelerin incelenmesi durumunda, Türkiye'deki aynı yöre insanların buralarda kümelendikleri görülecektir. Hemşehri fikri buralarda çok yoğun bir şekilde kendini göstermektedir. Bu durum ister istemez beraberinde içe kapanıklığı getirmektedir.

Bu noktada ailenin yardımı olmadan çocuk başarılı olamaz. Velilerimizin çoğu çocuğun herşeyi okulda öğrendiğini okuldan eve geldiğinde her şeyin bittiğini sanıyorlar. Evde çocuğa ödevlerinde yardım eden biri olmazsa çocuğun başarılı olmasını beklemek biraz zor. Belçikalı ailelerde çocuklarının

sınav haftasında işe gitmeyip çocuklarına yardımcı olan aileler varken bizde çocuklarının ödev defterini düzenli olarak takip eden aile bile çok az. Belçika'da okulla ailenin iletişimi yazı yoluyla. Aile okuma yazma bilmiyor olabiliyor. Türkçe okuma yazma bilip okulun dilinde okuma yazma bilmeyebiliyor. Ya da o dili konuşup okuyor da yazmayı bilmeyebiliyor. Yazarken nasıl bir dil kullanacağını bilmeyebiliyor ya da diline özen göstermiyorlar. İletişimde kullandığınız dil çok önemlidir. Okulla aile arasındaki iletişim resmi olduğu için resmi bir dil kullanmak gerekiyor ancak aileler bunu bilmeyebiliyor. Bunun gibi sebeplerden velilerle okul arasında sağlıklı bir iletişim kurulamıyor. Bu durum ciddi sorunlar doğurabiliyor. Yukarıda saydığım iki sorunun en önemli sorunlar olduğu kanaatindeyim. Velilere nasıl iyi bir öğrenci velisi olunabilir, çocuğuna ödevlerinde nasıl yardımcı olunabilir; okulla nasıl iletişim kurulabilir gibi konularda eğitim verilmeli. Velilerimiz bu iki sorunu çözebilirlerse diğer sorunları da rahatlıkla çözebilirler.

“Okulla iyi iletişim kurulursa eğitimle ya da çocuklarımızla ilgili sorunlara daha hızlı müdahale edip daha etkili çözümler bulunabilir.”

Türkçe derslerinin organizasyonu ile ilgili sorunlar en aza indirgenebilir. Okul müdürlerinin, öğretmenlerinin olumsuz tutumlarının önüne geçilebilir.

“Esarete” şehit olmanın anlamlı sembolü:

Carcassonne Şehitliği

Bir millet, Osmanlı İmparatorluğu gibi, üç kıtada hakim olmuş bir imparatorluğun sahibi olunca, sınırlarının çok ötelinde şehitliklerinin bulunması da normaldir. Balkanlar... Ortadoğu... Kafkasya... Hatta Asya'nın uzak diyarları Türk şehitliklerine ev sahipliği yapar... Fransa'nın İspanya sınırına yakın kenti Carvassone'de bulunan Türk şehitliği ise Batı Avrupa'daki tek şehitliğimiz... Çanakkale Savaşı'nda esir düşmüş, getirildikleri esir kampında kötü muamele nedeniyle yaşamını yitirmiş dedelerimiz yatıyor bu toprakta...

Carcassonne'de yaşayan Fransız dostumuz Gaillarde'nin bu şehitliğe özel bir hassasiyeti var. “Dede” Gaillarde aynı savaşta Türkler'e yaralı olarak esir düşmüş, tedavisi yapılmış ve ülkesine gönderilmiş. Gaillarde, “Bizimkiler aynı insanlığı bu şehitlikte yatan Türkler'den sakındılar” diyor.

Her yıl 18 Mart'ta ülkemizde Çanakkale Şehitliği'nde anma törenleri düzenlenirken bu törenlerin bir benzeri de Fransa'da bulunan Türk şehitliğinde gerçekleştiriliyor.

Her yıl Çanakkale Zaferi anma törenleri sırasında Avustralya ve Yeni Zelanda'dan gelip Çanakkale'de ölen Anzak askerleri dile getirilir. Her yıl bu ülkelerden birçok insan Çanakkale Savaşı anma törenleri için ülkemize geliyor. Oysa bu savaşta müttefik kuvvetlere esir düşüp yabancı ülkelere götürülen ve o

ülkelerde şehit olan Türk askerleri de vardı. Fransa'nın Carcassonne şehrinde bulunan Türk şehitliğinde yatan şehitlerimizin hikâyesi de Çanakkale Savaşı'na dayanmaktadır.

Carcassonne, Fransa'nın güneybatısında İspanya sınırına yakın, kalesiyle ünlü tarihi bir şehirdir. İlk bakışta burada bir Türk şehitliğinin ne işi var diye akla gelebiliyor. Çanakkale Savaşı sırasında Fransızlara esir düşen Türk askerleri Fransa'ya getiriliyor. Bu askerlerden bazıları 1918 yılında muhtemelen salgın hastalıktan hayatlarını kaybediyorlar ve buldukları yerlere defnediyorlar.

Bu şehit mezarlarının varlığından uzun bir süre haberdar olunmuyor. Bu şehitlerin mezarları diğer Müslüman mezarları ile aynı yerlerde bulunuyor. Kendi mezarlıkları üzerinde araştırma yapan Arap araştırmacılar Türk

mezarlarının farklı olduğunu anlıyorlar ve içlerinden birisi durumu tanıdığı bir Türk bayana anlatıyor. Bu kişi de resmi makamları durumdan haberdar ediyor. Resmi temaslar sonucunda 1991 ve 1992 yıllarında cenazeleri farklı mezarlıklarda bulunan 10 şehidimiz Carcassonne'deki Saint Michel mezarlığına naklediliyorlar.

Şehitlerimizin mezarları, 2007 yılında Genelkurmay Başkanlığımız tarafından “Şehitlik” statüsüne alınmıştır. Bu tarihten itibaren her yıl 18 Mart tarihinde bu şehitlikte şehitlerimizi anma töreni düzenlenmektedir. Başlangıçta resmi görevlilerin katılımı ile gerçekleştirilen törenlere zamanın Kültür ve Turizm ataşesi bugün Cibuti Türkiye Büyükelçisi görevini yürütmekte olan Sayın Dr. Hasan Yavuz'un girişimleri ile bölgede yaşayan vatandaşların katılımı da sağlanmaya da başlamıştır.

Bugün Marsilya Başkonsolosluğumuz koordinasyonunda etkinlikler iki aşamalı olarak gerçekleştirilmektedir. İlk olarak Carcassonne'deki şehitlikte şehitlerimiz için dini tören yapılmakta, sonrasında her yıl bölgede bulunan farklı bir dernek tarafından organize edilen Çanakkale Zaferi kutlama etkinlikleri gerçekleştirilmektedir. Bu yıl Narbonne Türk Kültür Derneği'nin organize ettiği törenlere yaklaşık iki bin vatandaşımız katıldı. Bordeaux, Marsilya, Nice gibi 300-400 km uzaklıktaki şehirlerden vatandaşlarımız bu anma törenleri için Carcassonne'ye geldiler. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın desteğinde yürütülen anma törenlerinde Fransa'da yaşayan Türkler'in şehitlerine sahip çıkması duygu dolu görüntülerin de ortaya çıkmasına neden oldu. Lozan Anlaşması'nın Türk şehitlerin yattığı yerlerde, mezar anıt ve benzeri yapıların inşasına izin veren hükmü uyarınca bir anıt inşa edilmesi amacıyla Fransız resmi makamları ile temaslar da sürüyor.

Belediye ölüm kayıtlarına göre, şehit askerlerimizin kimlikleri şöyledir:

1. Abdullah oğlu Cafer, 32 yaşında, D.Y: Rumköy, Ana adı: Penibe, Eşinin Penibe, Ö.T: 19 Ekim 1918
2. Ahmet oğlu Tefvik, 38 yaşında, D.Y: Ereğli, Ana adı: Ayşe, Eşinin adı: Berina, Ö.T: 19 Ekim 1918
3. Ahmet oğlu Nazil, 25 yaşında D.Y: Bilinmiyor, Ana adı: Arife, Bekar, Ö.T: 20 Ekim 1918
4. İbrahim oğlu Sami, 38 yaşında, D.Y: Edirne, Ana adı: Nefise, Eşinin adı: Hatice, Ö.T:21 Ekim 1918
5. Hasan oğlu Halil, 38 yaşında D.Y: Bilinmiyor, Ana adı: Fatma, Eşinin adı: Emine, Ö.T: 22 Ekim 1918
6. Hasan oğlu Mevlut, 30 yaşında, D.Y: Virancık, Ana adı: Şerife, Eşinin adı: Dilva, Ö.T: 23 Ekim 1918
7. İsmet Ali oğlu Cemal, 28 yaşında D.Y: Bilinmiyor, Ana adı: Emine, Ö.T: 13 Kasım 1918
8. Mahmut oğlu Mustafa, 31 yaşında, D.Y: Edirne, Ana adı: Ayşe, Bekar, Ö.T: 14 Kasım 1918
9. Mehmet Ali oğlu Mustafa, 25 yaşında, D.Y: Bolu, Ana adı: Kamile, Bekar, Ö.T: 16 Mart 1919
10. Hüseyin oğlu Şuayip, 25 yaşında, D.Y: Hendek, Ana adı: Nesime, Bekar, Ö.T: 22 Mart 1919

Narbonne'de Türk Dostu Bir Fransız

Bu yıl etkinliklere ev sahipliği yapan Narbonne şehrinde ilginç bir kişi ile karşılaştık: Bay Gaillarde. Tam bir Türk dostu, her zaman Türklerin içinde. Oradaki bütün Türkler kendisini tanıyor ve seviyorlar. Bay Gaillarde'nin Türklerle olan sevgisinin kökeninde de Çanakkale Savaşı yatıyor. Fransızların sapaşağlam esir aldıkları askerlerimize reva görülen kötü şartları dedelerimiz Fransız esirlere reva

görmemiş. Bay Gaillarde'nin anlattıklarına göre dedesi Çanakkale Savaşı'nda yaralanmış ve Türklere esir düşmüş. Türkler önce dedesini tedavi etmişler. Tedaviden sonra da uzun bir süre bakımını üstlenmişler. İyiye sağlığına kavuşunca da Fransa'ya göndermişler. "İşte bu yüzden ben bugün varsam siz Türklerin sayesinde varım. Siz dedeme bakıp tedavi etmeseydiniz, bugün biz olmazdık. Onun için Türkleri çok seviyorum ve onlara minnettarım." Diyor Gaillarde...

İşte böylesine güzel izlenimlerle ayrıldık Fransa'daki Çanakkale Zaferi anma törenlerinden. Gurbetteki vatandaşlarımızın şehitlerine nasıl büyük bir duyarlılıkla sahip çıktıklarını görüp gururlandık. Ecdadımızın savaşta bile verdiği insanlık dersine bir kez daha canlı şahidi ile tanık olduk.

NEO-NAZİ DOSYASI

Bir Neo-Nazinin Portresi

BEATE ZSCHAEPE

Beate Zschaeppe, 1975 yılının ocak ayında “istenmeyen bir hamileliğin” bebeği olarak Jena’da dünyaya geldi. Annesi, o dönemde bir bebek sahibi olmak istemiyordu. Romanya’da dışçılık üzerine eğitim alırken tanıştığı bir Romen gençten hamile kaldı, baba bebeğin sahipliğini hiçbir zaman kabul etmedi ve anne Zschaeppe’yi bir “yalnız anne” olarak dünyaya getirdi.

Anne, bebeğini doğurduktan hemen sonra ailesine bırakıp tekrar Romanya’ya, yarım bıraktığı eğitimini tamamlamaya gitti, bir yıl sonra Jena’dan eski bir gençlik aşkıyla çocuğunun bakımı hedefli bir evlilik yaptı, bu evlilik de eğitiminin tamamlanmasından hemen sonra bitti.

Annesinin kısa bir süre sonra yeniden evlenip, yeni eşinin yaşadığı Camburg’a yerleşmesi ve bebeğini annesine bırakması Zschaeppe’nin yaşamını şekillendiren gelişme oldu. O, artık, babasını asla görmeyecek, annesiyle de ilişkisi son derece sınırlı bir çocukluk yaşayacaktı.

Annesi, ikinci evliliğini de bitirmiş, ailesinin yanına dönmüştü ama ana-kız aralarında doğmuş soğukluğu hiçbir zaman aşamadılar. Ana-kızın Jena’nın Winzerla bölgesine yerleşmeleri, Zschaeppe’nin neo-nazi hareketin içinde yer almasına uzanan kaderinin de başlangıcıydı. 1993 yılında buradaki bir gençlik kulübünde Uwe Mundlos ile tanıştı. Mundlos, sevgilisinden iki yaş küçüktü ve kararlı bir neo-nazi olan babasının etkisi altında olan bir gençti. Birliktelikleri, onları neo-nazi siyasi grupların içine yönlendirdi. Zschaeppe’nin Mundlos ile olan ilişkisine karşın hayli rahat bir sosyal yaşamı vardı ve ilişkiler ağına Uwe Böhnhardt da katılmıştı.

Bu “üçlü”, artık neo-nazi hareketin önemli aktivistleri olarak tanınıyordu. Zschaeppe’nin 1990’ların ortalarından başlayıp bugünlere kadar uzanan serüveninde ana rolü “yan dairede oturan iyi komşu kız” rolünü oynamaktı. Üçlü bir şekilde bir mahalleye yerleştiklerinde ev arkadaşlarından birini sevgilisi, diğerini de erkek kardeşi olarak tanıtıyor, gerektiğinde sosyal etkinliklerde bile yer alan, bütün komşularıyla iyi geçinen genç kadın rolünü çok iyi oynuyordu.

Bütün herşey ortaya çıktıktan sonra kendisini tanıdığı mahalle komşularının, “o harika bir komşuydu, bazen bizim kişisel sorunlarımızı bile paylaşır, hatta onların çözümlenmesi için de gayret gösterirdi, o, toplantılara katıldığında sevimli ve olumlu ışığını beraberinde taşıyan genç bir komşuydu” demeleri dikkat çekiciydi...

“Asrın davası” olarak nitelenen Neo-Nazi duruşması ülkeyi sarstı.

ALMANYA KENDİSİYLE HESAPLAŞACABİLECEK Mİ?

Aşırı sağcı-ırkçı Nasyonal Sosyalist Yeraltı örgütünün 2000-2007 yılları arasında gerçekleştirdiği cinayetler “nihayet” adalet önünde. Aralarında sekiz Türk, bir Yunanlı ve bir polisin bulunduğu 10 kişinin ölümünden sorumlu örgütün duruşması “soru işaretleriyle” başladı.

Almanya bir sorunun yanıtını arıyor: “Tam 7 yıl boyunca Alman güvenlik makamları, istihbaratı nasıl oldu da ırkçı bir çetenin cinayetlerin arkasındaki varlığını göremedi?” Alman yetkililer, cinayetleri sürekli, “Türk gruplar arasındaki yeraltı hesaplaşması” olarak göstermeye çalışmışlardı.

Çeteden sağ olarak kalan en önemli isim Beate Zschape ısrarla konuşmuyor. Onun bu sessizliğinin cinayetler ile bağlantılığı olduğu ileri sürülen “Alman derin devletini” korumak ve bu yolla 2 yıl sürmesi beklenen dava sonucunda ceza almadan kurtulmanın taktiği olduğu belirtiliyor.

Almanya'da, 2000-2007 yılları arasında sekizi Türk, biri Yunanlı (Türk sanıldığı için öldürüldüğü belirtiliyor) ve bir polisin ölümünden sorumlu neo-nazi Nasyonal Sosyalist Yeraltı örgütünün hayatta kalan en önemli sanığı Beate Zschape'nin "nihayet" başlayan duruşmasının salonuna girişi Avrupa'daki ırkçı WW örgütlenmeyi yakından izleyen pek çok insanda aynı izlenimi yarattı: Norveç'in başkenti Oslo yakınlarındaki Uttoya Adası'nda İşçi Partisi'ne ait bir gençlik kampını basıp tam 67 masum genci öldüren ırkçı terörist Anders Behring Breivik'in yeni bir modeliyle karşı karşıyayız!

Oslo'daki "katliamın habercisi" bombalamalar dahil toplam 77 kişinin ölümünden sorumlu Breivik, duruşması sürecinde en küçük bir pişmanlık görüntüsü sergilemedi, mahkemeye "dalga geçer" gibi bir görüntü içindeydi, sanki, duruşma salonunda Avrupa'daki "bazı mahfellere" mesaj verir gibiydi ve sonunda yalnız 20 yıl hapse mahkûm oldu!

Almanya'da başlayan duruşmada da ana kaygı, Beate Zschape ve "Nazi Gelin" olarak da adlandırılan bu karakter ile birlikte yargılanan dört ismin 2 yıl sürmesi beklenen davanın sonucunda ceza almadan veya çok göstermelik cezalara çarptırılarak kurtulacakları yönünde.

Çünkü, neo-nazi çetenin "asıl elemanları" olarak tanımlanan Uwe Mundlos ve Uwe Böhnhardt takvimlerin 4 Kasım 2011'i gösterdiği gün, başarısız bir banka soygunu girişiminden sonra polis tarafından kuşatılınca intihar ettiler.

Onların ölümü arkada şu soru işaretini bıraktı: Beate Zschape ve birlikte yargılandığı neo-nazi dostları yaşanan infazlardan haberdar mıydı, yoksa, bütün herşeyi bugün artık aramızda olmayan bu iki cani mi tasarlayıp gerçekleştirmişti?

Savcının mahkemeye sunduğu iddianamede, halen yargılanan isimlerin cinayetler ile doğrudan

bağlantılı ve bu infazları gerçekleştirdikleri yönünde elle tutulur bir belge olmaması kaygıların yükselmesine neden oldu.

Zschape ile birlikte yargılanan gruptan iki önemli isim, Ralf Wohlleben (38) ve Carsten Schultze (33), savcı tarafından, söz konusu cinayetlerde kullanılan silah ve susturucuları temin etmekle suçlanıyorlar. Göbek bölgesinde "Yahudilere Ölüm" yazan bir dövme olduğu bilinen Andre Eminger (33) çetenin gerçekleştirdiği iki banka soygununda gözcülük yapmak ve Köln'de 23 kişinin yaralanmasına neden olan bombalama eylemine katılmakla suçlanıyor. Holger Gerlach (39) ise yalnız, bir terör örgütüne destek olmak suçlamasıyla sanık sandalyesine oturuyor.

Hukukçular, bu dört ismin, seri cinayetlerden sorumlu bulunmasının zor bir ihtimal olduğunu, mahkemenin bu konuda ağırlıklı olarak Zschape'nin üzerine gideceğinde birleşiyorlar.

Alman Devletinin Sorumluluğu

Duruşma öncesinde yaşanan tartışmalar, adli sürecin geleceğine ilişkin ciddi soru işaretlerinin de doğmasına neden oldu. Mahkemenin, duruşma salonunda basın mensupları için 50 sandalye ayırması ve bu sandalyeleri de “ilk başvuran izleme hakkını alır” mantığıyla dağıtması, hiçbir Türk yayın organının duruşma salonuna giremeyeceği gibi bir durum ortaya çıkardı. Davanın sekiz Türk’ün ölümünden sorumlu bir neo-nazi çeteyi hedef almış olması ve Almanya’daki Türk toplumunda doğan yüksek hassasiyet, daha sonra bu kararın biraz yumuşatılmasını ve bazı Türk gazetecilerin de duruşmayı salondan izlemesi olanağını doğurdu. Tartışmanın bu noktasında pek çok Alman medya grubunun kendilerine ait olan sandalyeleri Türk meslektaşlarına verme teklifi doğan gerginliğin yumuşamasına ve Alman medyasının “demokratik hassasiyet” konusunda tam not almasına neden oldu. Alman yayın organlarının cinayete kurban gidenlerin yakınlarının görüşlerini kamuoyuna aktarmada da çok titiz davrandığı, Türk ailelerin acılarının Alman toplumu tarafından da samimi bir şekilde paylaşılması yönünde çok önemli rol oynadığı dikkatlerden kaçmadı.

Alman medyasında dava ile ilgili yorumlarda ortaya çıkan ortak soru şöyle şekillendi: Tam yedi yıl boyunca neo-nazi bir çete, ülkede yaşayan Türkler’e karşı bir infaz kampanyası yürütürken Alman güvenlik makamları neredeydi?

İşte bu soru, “Alman derin devleti ile aşırı sağcı çeteler arasında bir bağlantı olup olmadığı” sorusunu da kendiliğinden gündeme getirdi. Neo-nazi çetenin Türk kurbanlarının yakınları, duruşma salonunda ilk kez, Zschape ile karşılaştıklarında kendilerinden beklenen olgunluğu gösterdiler, hiçbir taşkınlık veya duygusal tepki yaşanmadı ama, hepsinin beyninin içinde yaşadıkları acı deneyimin perde arkasına ilişkin çok ciddi soru işaretleri vardı.

Yanıtlanması gereken sorular...

Mahkeme öncesinde yaşananlar, Alman adalet sisteminin, ülkede can alma noktasına gelmiş aşırı sağcı örgütlenmeler karşısında Alman medyasının

sergilediği hassasiyeti taşımadığı yönünde izlenimin doğmasına neden oldu. Davaya Türk aileler adına müdahil olan avukatların yanıtını aradıkları ilk soru, iddianamede sanık olarak adı geçen Carsten Schultze’nin neden dokuz ırkçı cinayette de yer aldığına ilişkin iddialar bulunmasına rağmen tutuksuz yargılanmasına izin verilmesiydi. Avukat Reinhard Schön, Federal Alman Adalet Mahkemesi’nin üç sanık hakkında verilen tutuklama kararını kaldırmasını yorumlarken, “Anladığımız kadarıyla federal mahkemenin yargıçları, aşırı sağcı terör karşısındaki körlüklerini sürdürüyorlar” diyordu. Bir başka avukat, Sebastian Scharmer’in şu sözleri başlayan davanın önemini aktarması açısından sembolik değer taşıyor: “Bizler burada, sanıkların işledikleri suçlardan dolayı cezalandırılmalarının çok ötesinde bir adaletin sergilenmesini savunuyoruz. Nasyonal Sosyalist Yeraltı örgütü nasıl doğdu? Bu örgütü kim destekledi? Eylemlerine kimler hangi gerekçeler ile göz yumdular? Açıkça söylemek gerekirse bu neo-nazi örgütü başlangıcından itibaren kimler destekledi? Öldürülen şahısların seçimini kimler yaptı, hangi gerekçeler ile bu masum insanlar öldürüldü? Bu duruşmanın bütün bu sorulara cevap vermesi için buradayız.” Avukat Scharmer’in şu sözleri de dikkat çekici: “Cinayetlerin yaşandığı dönemde güvenlik makamlarının yaptıkları açıklamalar ile kurbanları itibarsızlaştırma çabası içinde olmaları dikkat çekicidir. Güvenlik makamları cinayetlerin arkasındaki asıl gücün peşine düşmektense, yersiz ve bugün artık hepsinin asılsız olduğunu bildiğimiz bir takım yakıştırmalar ile kurbanları kamuoyu önünde bir hesaplaşmanın suçluları durumuna düşürmüşlerdir. Oysa, onlardan beklenen, seri cinayetleri düzgün bir şekilde araştırıp gerçek faileri ortaya çıkarmalarıydı. Oysa onlar, birtakım görgü tanıklarının ifadelerinin cinayetler ile aşırı sağcı grupların bağlantısını gösterdiği günlerde bile bu iddiaları görmezlikten gelmeyi tercih ettiler. Bugün bile, kimse gelip de kurbanların yakınlarından bir özür bile dilemiyor. Bu dikkat çekicidir.” 2006 yılında Dortmundta öldürülen Mehmet Kubasık’ın kızı Gamze Kubasık’ı temsil eden Scharmer, “Bizim için önemli olan bu neo-nazi çeteyi kimlerin mali olarak desteklediğidir. Bu konunun ortaya çıkması için elimizden geleni yapacağız.

Mahkeme heyeti, şu anda, yalnız, sanıklar ile ilgili dosyalar ve kararlar ile ilgilendiği yönünde bir görüntü veriyor. Biz sorunun aslının ortaya çıkması için gerekirse mahkeme ile de mücadele etmekte kararlıyız.”

ALMANYA'DA TÜRKLER VE NEO - NAZİ CİNAYET KISKACI

"Oryantalizm" adlı başyapıtında Prof. Edward Said "Oryantalizm, Batı'nın üstünlük sürdürme taktiği, Doğu üzerinde otorite kurma çabası" diye söz eder. Çünkü Said 'in yalın ifadesiyle "Batı ilaç, Doğu hastadır". Sakıp Sabancı Müzesi'nde 25 Nisan - 11 Ağustos 2013 arasında yapılan "Oryantalizmin 1001 Yüzü" sergisi Batı'nın Doğu 'yu "tahaküm "adına farklı yollardan giriştiği hamlelerin en iyi belgesi.

Bir başka örnek de Almanya'da eyalet hükümetlerinde bakanlık yapmış olan Thillo Sarrazin'in "Almanya Kendini Yok ediyor! "2010'daki kitabı. 1.5 milyon adet satarak, satış rekorları kıran bu kitapta neler yok ki?

"Göçmen çocuklarının zihni becerisi - PİSA sonuçlarını kastediyor - Almanlara göre daha düşüktür, zira zeka % 50-80 oranında irsi bir olaydır ve soydan soya geçer". (s.91). "Müslüman göçmenlerin yüksek sosyal maliyetleri, buna karşılık iş gücüne düşük katılım oranlarıyla, ekonomiden götürdükleri getirdiklerinden çok fazladır" (s. 267). "Müslüman göçmenlerin % 30'unun ve Türkiye'li göçmenlerin % 27'sinin hiç bir okul diploması yoktur" (s. 287). "Erdoğan'ın Türkiye'si Avrupa'ya kültürel olarak yakışmıyor. Bir ülke ki kendi göçmenlerini gittikleri ülkede asimile olmadığı için över, bu birlikte yaşamak için yeterince engeldir" (s. 312). Kısacası Sarrazin, oryantalist pencereyi kullanıyor, sosyo - biolojik savlarla ırkçılık yapıyor, yabancıların (Türk ve müslümanların) genetik anlamda "aptal" olduğunu vurguluyor. Bu zat üstelik bu "aptal göçmen" tezini satarak, "Euro milyoneri"de oldu.

Kitabın satışının yasaklanması istendi, zira Alman Ceza Yasası'nın 130. Maddesi halkın bir bölümüne nefreti körükleyici ya da onurunu kırıcı yayınlar yasaktı. Ancak "takipsizlik" kararı verildi, zira kitaptaki failller "kamu barışını bozmaya yönelik" bulunmadı.

2010 'da Almanya 'da Türkiye'nin işçi göçü üstünde çalışırken göç konusunun bilirkişisi olarak kabul edilen Prof. Klaus Bade ile buluşmuş, ilk kez yapılan Entegrasyon Barometresi-2010 adlı saha çalışmasını ele

almıştık. Prof. Bade, Sarrazin'in aksine, saha verilerinin çok farklı olduğunu söylüyor ve göçmenlerin % 50'sinden fazlasının entegre olmaya "çok açık" olduğunu anlaşıldığını vurguluyordu. Daha önemlisi, göçmenlerin sorunu Alman asıllılardan ayırmıyor aksine oydaşıyordu. Birinci çözüm halkası, işsizliği önlemekten, ikincisi eğitim olanaklarının geliştirilmesinden geçiyordu. Bütün bunlarsa "açığı kapatan bir entegrasyon politikası "nın uygulanmasını gerektiriyordu. "Vatan Olan Gurbet" adını taşıyan, 2011'de yayınlanan çalışmamızı "Göç konusu siyasi bir ihtiyaç olarak algılanmalı ve etkin bir politikayla yönlendirilmeli. Zira, bugüne dek sorunun büyüklüğü, işi çözme yetisinden çok, çözme isteğinin olmamasından kaynaklanıyor" (s. 277) şeklinde noktalamıştık. Derken, Almanya'da Neo - Nazi şiddetin 1990'dan 2013'e dek 182 kişinin ölümüne sebep olduğu ortaya çıktı. Nazi Yeraltı Örgütü 'nün(NSU) 8'i Türk 10 kişinin ölümüne neden olduğu kanıtlanana dek, bu cinayetler Almanya kamuoyunda Türklerin bir iç hesaplaşması olarak görülüp "Dönerci Cinayetleri" olarak nitelendi. Hatta, oryantalist esintisi bir adla "Bosphorus Komisyonu"nun araştırma raporunda "Katil muhtemelen yurt dışında büyümüş, ya da hala orada yaşıyor olabilir" denebildi. Bu cinayetlerde ırkçı parmak ve Almanya güvenlik güçlerinin / F. Almanya Anayasayı Koruma Kurumu'nun aymazlığı çok sonradan anlaşıldı. Şimdi elimde 2013'de yayınlanan Prof. K. Bade 'nin "Kritik und Gewalt" (Eleştiri ve Şiddet) başlıklı eseri var. Bade, Sarrazin türü genetik kodlu ırkçılıkların, ırkçı cinayetlerin hepsinin oryantalist nitelemeye ne kadar ilintili olduğunu ortaya çıkarıyor ve uygar dünyayı bir özeleştirme yapmaya davet ederek "negatif entegrasyon süreci"nin acilen durdurulmasını gündeme getiriyor. Söze E. Said ile başlamıştık, onunla bitireyim: Benim için oryantalizm, bazı politik güçler ve bazı politik hareketlerin üretimidir...

Sözüm şu:

Oryantalizmin kaynağını belki kurutamazsınız. Ancak onu besleyen politik hareketlerin önünü kesmek hem mümkün, hem de zorunludur! Türkiye çıkışlı 2.6 milyon insanın yaşadığı Almanya'da huzurun tesisi ve entegrasyonun ilk adımları buradan geçiyor.

Avrupa'nın "İrkçi Saldırıları" Tarihinde Bir Kara Sayfa...

"SOLİNGEN SALDIRISI" NİN İKİ YÜZÜ

29 Mayıs 1993'ün gece yarısında Almanya'nın Solingen kentinde, Genç ailesinin yaşadığı eve dönük yapılan ırkçı saldırı ve kundaklama sonucu çıkan yangında Türk aileden beş masum insanın öldürülmesinin üzerinden 20 yıl geçti ama, ne Türkler, ne aklı başında Almanlar bu korkunç olayı unutmadılar...

Solingen saldırısında yer aldığı belirlenen bir kişinin Alman iç istihbarat örgütü elemanı çıkması...

Bu şahsın, saldırıyla ilgili hiç bir perde arkası bilgi vermemesi... 2006 yılında sırlarıyla birlikte ölmesi... Eğer bu ajanın saldırıdaki rolü tam olarak anlaşılıyorsa, belki, sekiz Türk'ün ölümüyle sonuçlanan ırkçı saldırılar önlenmiş olacaktı...

Tarih 29 Mayıs 1993 ve gece saat 1.42
Almanya'nın Solingen kentinde
"Untere Werner Sokağı"nda üç
katlı bir evin yandığının itfaiyeye
bildirildiği an... Tam 20 yıl önce
kundaklanan o ev, bir Türk ailesine
aitti: Genç ailesi.

İşte o gece yangın çıkan evde, Genç ailesinden beş kişi yanarak can verdi: Gülsüm İnce (28), Hatice Genç (21), Hülya Genç (11), Saime Genç (5) ve Gülistan Öztürk. 14 kişi de ağır yaralandı.

SOLİNGEN YANGINI

90'lı yılların başlarında yabancılara yönelik ırkçı söylemler, şiddet eylemlerine dönüşmüştü:

Hoyerswerda, Lichtenhagen, Rostock... Hatta can almaya bile başlamıştı. 23 Kasım 1992'de Mölln kentinde Türklerin oturduğu bir ev neo-Wnaziler tarafından kundaklanmış ve çıkan yangında üç kişi (Yeliz Arslan, Ayşe Yılmaz ve Bahide Arslan) hayatını kaybetmişti. Bu yüzdendir ki, Solingen yangını duyulduğunda ilk akla gelen "acaba yine neo-naziler mi yaktı" olmuştu.

Ve Almanya çok kısa bir süre sonra, 4 Haziran 1993'de, polis tarafından yakalanan üç gençten biri suçunu itiraf edince, acı gerçeği öğrenecekti. Solingen'deki Genç ailesinin evini de neo-naziler kundaklamıştı: Felix Köhnen (16), Christian Reher (17), Christian Buchhold (21) ve Markus Gartmann (24)...

SOLİNGEN DAVASI

Solingen davası, vahşetten tam 10 ay 12 gün sonra, 13 Nisan 1994'te Düsseldorf Eyalet Yüksek Mahkemesi'nde başladı ve 18 ay devam etti. 125 duruşma yapıldı; 270 tanık ve 14 bilirkişi dinlendi. Dava, 13 Ekim 1993'te karara bağlandı.

Sanıklardan üçüne (Felix Köhnen, Christian Reher ve Christian Buchhold) Alman Gençlik Yasası'na göre en yüksek ceza, yani 10'ar yıl ve Markus Gartman'a ise 15 yıl hapis cezası verildi. Özetle; sanıklar 5 cinayet ve 14 cinayete teşebbüs suçundan mahkum edildiler. Suçlulardan üçü erken, Markus Gartmann da 2005'de tahliye edildi.

SOLİNGEN DAVASINDA DEŞİFRE OLAN BİR AJAN

Genç ailesinin evini kundaklayan gençlerden üçünün Bernd Schmitt'in yöneticisi olduğu "Hak Pao Spor Okulu"na gittikleri ve çok yakın ilişki içinde buldukları tespit edildi. Bunun üzerine Yeşiller ve bazı SPD milletvekilleri Kuzey Ren Vestfalya Eyalet Meclisi'ne (KRV) Bernd Schmitt olayının aydınlığa kavuşturulması istemiyle bir soru önergesi verdiler. Yapılan araştırmalar sonunda neo-nazi yapılanmalarıyla bağlantıları olan Bernd Schmitt'in, KRV Eyaleti Anayasayı Koruma Teşkilatı (İç İstihbarat) adına ajan olarak çalıştığı ortaya çıktı. Bernd Schmitt, mahkemede "ifade verebilmem için bağlı bulunduğum amirimden izin almam gerekiyor" diyerek konuşamayacağını belirtti. Eyalet İçişleri Bakanlığı tarafından görevlendirilen avukatı tarafından bağlı olduğu birimden "konuşabilir" izni alındı, fakat Solingen vahşetinin arka planını aydınlayabilecek hiçbir bilgi vermedi. Medyada, Bernd Schmitt'in hastalıktan dolayı 2006'da öldüğü bilgisi yer aldı.

SOLİNGEN DAVASINDA YAPIL(A)MAYANLAR

Solingen'in, Almanya'da ölümle sonuçlanan bir örgütlü ırkçı saldırı olduğu anlaşılmasına rağmen, mahkemede, Bernd Schmitt'in etkisi, yetkisi ve bağlantılarının boyutları aydınlatılmadı. Ajanların ve neo-nazi örgütlerin yangındaki rolleri soruşturulmadı ve en önemlisi, emniyet birimlerinin hataları ve ihmalleri araştırılmadı. Eğer Solingen vahşetinin üzerindeki sır perdesi aralanabilseydi, belki de ırkçı Nasyonal Sosyalist Yeraltı (NSU) hücrelerinin 8'i Türk 10 insanı katletmesi de engellenebilirdi.

SOLİNGEN YANGINININ TOPLUMA YANSIMASI

Solingen vahşetinden sonra ülkede, günlük hayatımıza sadece şiddet olarak yansıyan "militan ırkçılık" değil, ayrıca kökleri derinlerde olan "kurumsal ırkçılık" da olduğu, bir başka deyişle "sorunun adı ırkçılık" olduğu anlaşıldı.

İrkçılığın yeniden şiddete dönüşerek can almaya başlaması, Alman halkını göçmenlerin yanında ırkçılığa, yabancı düşmanlığına ve ayrımcılığa karşı birleştirdi. O günlerde taşınan "Sevgili yabancılar, bizi bu Almanlar ile yalnız bırakmayınız!" (Liebe Ausländer: Lasst uns mit diesen Deutschen nicht allein!) pankartı bunun bir göstergesidir. Toplum bilimcilerine göre Solingen vahşeti, özellikle Türkiye kökenli göçmenlerde hem ırkçılığa karşı bir bilinç ve köken kimliğini yeniden keşfetmesini,

hem de "Almanyalı Kolektif Kimlik" oluşmasını sağladı. Ancak, bu kimliğin boyutları hakkında bugüne kadar kapsamlı bir araştırma yapılmış değil.

BİR ANADOLU ANASI: MEVLÜDE GENÇ

Hiç şüphesiz, Solingen yangını, hem ortak hafızamıza kazındı, hem de yarım asırlık ortak Almanya tarihimizde yerini aldı.

Ancak, Solingen vahşetinin sadece insanın kanını donduran korkunç yüzü değil, ayrıca "tebessüm eden, bağışlayan, barış ve huzura, dostluk ve kardeşliğe çağırın" bir sembol yüzü daha var. Evine ve yüreğine düşen ateşi, kin ve nefret eylem ve söylemine değil, saygı ve sevgi eylem ve söylemine dönüştüren bir Anadolu anası: Mevlüde Genç... Yangında iki kızını, iki torununu ve bir yeğenini kaybeden Mevlüde Genç'i 20 yıldır tanıyorum ve "Mevlüde Ana" diye hitap ediyorum. Solingen Vahşetinin 20. Yıl Anma Etkinlikleri öncesinde ve sonrasında yine ziyaret ettim.

Hâl ve hatırını sordum. 20 yıl sonraki duygu ve düşüncelerini öğrenmeye çalıştım. Mevlüde Ana, şimdi Türkiye'de; bu kez Almanya'ya dönüşü açık bırakarak geldi.

Yangında beş evladını kurban veren Mevlüde Ana'nın duygu ve düşüncelerini özetleyerek paylaşmak istiyorum.

MEVLÜDE ANA DİYOR Kİ

“Benim için 20 değil, bir yıl, bir ay bile olmadı; bana sanki bugün olmuş gibi geliyor. Acımız hiç dinmedi. İçim hâlâ cayır cayır yanıyor. O geceki çığlıkları bir an bile unutamıyorum. Acılarını her an hissediyorum; acı ile yatıyorum, acı ile kalkıyorum. O günden beri hep aynı acıyı yaşıyorum, aynı acıyı çekiyorum bir anne olarak. Bu acı benimle beraber mezara kadar gidecek. İçimde kin yok; kin gütmüyorum. Herkesi seviyorum. Bu dünyada sadece evimi kundaklayan dört insanı sevmiyorum. Torunlarımın başkalarına kin beslememesi için yangını anlatmıyorum.

Allah, bu acıyı hiç kimseye yaşatmasın! Takdiri ilahi, alın yazım bu deyip sabrettim. Her zaman Allah’a dua ettim; bana dağlar kadar sabır verdi. Herkesi evlat olarak gördüm. Benim kimseye nefretim yok. Her şey Allah’tan geldi; O’ndan gelene razıyım. Kendi verdi, kendi aldı. Allah her zaman yanımda. Evlatlarımı kaybettiğimde Alman dostlarımız bana ‘zaman her şeyin ilacıdır’ demişti. Ama zaman bana ilaç olmadı. Kaybettiklerim yavrularımdı. Bu acıyı tarif edebilecek bir kelime henüz hiçbir dilde yok. İnsanlar yıllarca evlerinde besledikleri kedi

ve köpekleri öldüğünde bile yas tutuyor. Ben ne yapayım? Faillerin dışında kimseyi suçlamadım. Alman dostlarımız ve devlet büyüklerimiz hep yanımızda oldular. Herkes acımızı azaltmak, paylaşmak için seferber oldu. Ama bu evlat acısı, başka hiçbir acıya benzemiyor. Sağolsunlar; bizimle herkes ilgileniyor, ama o günkü mutluluğum bugün yok. Hep beraber hayatımıza mutlu devam ediyorduk. Acı soğan da yesek tatlı geliyordu. Şu an her şeyimiz var, sıfırdan hayat kurduk, ama o zaman yaşadığımız günler bugünden daha güzel ve mutluymuştu.

Bir iş yaparken hevesim yok; yapmak zorunda olduğum için yapıyorum. Eskiden birbirimizle çok mutluyduk. Hâlâ ölen çocuklarımızın hayalleri gözlerimin önüne geliyor. 28 yaşında Almanya’ya geldim. Solingen’e alıştım. Çocuklarım, torunlarım burada yaşıyor. Kendimi burada evimde hissediyorum. Almanya’dan ayrılamıyoruz. Torunlarım beni hayata bağlıyorlar.

Allah’ın yarattığı her insana saygı duymalıyız. Birbirimizin değerini bilmeliyiz! Şu fani dünyada insanca yaşamayı, insanı sevmeyi öğrenmeliyiz! Birbirimize her şeyi veremeyiz, ama sevgiyi verebiliriz.

Sevgi, insanın içindeki bütün kötülükleri yok eder. Sevginin, saygının olduğu yerde, kötülük olmaz.”

MEVLÜDE ANA’NIN VASIYETİ

“70 yaşına geldim. Artık ölüm bana yakın. Bedenim ve beynim yoruldu. Benim artık gücüm kalmadı. Bugüne kadar her iki devletim de (Almanya ve Türkiye) bizi yalnız bırakmadı. Ama bundan sonra ne yapacaksınız, yine sizler yapacaksınız. Ailemi, benden sonra da yalnız bırakmayın! Genç ailesini size emanet ediyorum. “Mevlüde Genç, bütün acı ve sızılarına rağmen, acılarını bağrına basıp tam 20 yıldır, bağışlayan ve kucaklayan ana şefkatini yaşayarak yansıtan çilekeş ve vefakâr bir Anadolu Anası. Nerede ve hangi şartlar altında olursa olsun, özellikle içinde yaşadığımız topluma barış ve huzur içinde birlikte yaşamının her zaman mümkün olabileceği mesajını veriyor. İşte Mevlüde Ana’nın bize üç emaneti: Birincisi; Genç ailesi, ikincisi; insan sevgisi ve üçüncüsü ise; barış, sevgi, saygı ve hoşgörü mesajları... Bu üç emanete sahip çıkmak hepimizin görevidir.

Mevlüde Ana’ya ve ailesine uzun ve mutlu ömürler diliyorum.

Mavi Kart sahipleri de Bireysel Emeklilik Sistemi'nde

Devlet Katkısından Faydalanabilecekler

Yapılan düzenleme ile artık Mavi Kart sahipleri de Bireysel Emeklilik Sistemi'nde Devlet Katkısından faydalanabilecekler.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	
5203 SAYILI KANUNLA TANINAN HAKLARIN KULLANILMASINA İLİŞKİN BELGE	
Seri: A	No :
Türkiye Cumhuriyeti Kimlik No.	
SOYADI :	
ADI :	
BABA ADI :	
ANNE ADI :	
DOĞUM TARİHİ :	

Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren yeni düzenlemeye göre daha önce sadece Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının yararlanabildiği bireysel emeklilik sözleşmesinden artık mavi kart sahipleri de yararlanabilecek.

Çalışanların aktif çalışma yaşamları süresince yaptıkları tasarrufların uzun vadeli yatırıma yönlendirerek emeklilik döneminde yaşam standartlarını koruyabilecekleri bir gelir elde etmelerini sağlayan özel bir emeklilik sistemi olan bireysel emeklilik, sosyal güvenlik sisteminin sağladığı emeklilik gelirine ek bir gelir sağlamaktadır.

Bireysel emeklilik sistemi, katkı paylarının/ tasarrufların toplanması, değerlendirilmesi ve kişiye toplu para ya da maaş ödenmesi esasına dayalı bir sistemdir; Sosyal Güvenlik Kurumunda mevcut olan sağlık hizmetleri veya diğer hizmetleri sunmamaktadır.

Gönüllü katılım esasına dayalı olan bir sistem olan bireysel emeklilik sistemi için Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı olmak gerekmemektedir. Fiil ehliyetine sahip herkes bu sisteme dahil olabilir. Bireysel emeklilik sistemine dahil olan katılımcıların Sosyal Güvenlik Kurumundan çıkması söz konusu değildir. Bireysel emeklilik sistemi, zorunlu sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı niteliğindedir.

Sosyal Güvenlik Kurumundaki emeklilik hakları, bireysel emeklilik hesabına aktarılamaz. Katılımcıların bireysel emeklilik sisteminde geçirdikleri süreyle sosyal güvenlik sisteminde geçirdiği sürenin ilişkisi bulunmamaktadır.

Emeklilik şirketlerinin faaliyetleri Hazine Müsteşarlığı'nın günlük gözetim ve denetimi altındadır. Şirketin yıl sonu mali tabloları bağımsız denetim kuruluşları tarafından denetlenirken fonların hesap ve işlemleri ayrıca yılda en az bir defa bağımsız dış denetime tabidir. Bu yüzden bireysel emeklilik sistemi güvenlidir.

Bireysel Emeklilik Sistemi'nde ödenen katkı paylarıyla alınan emeklilik yatırım fonu varlıkları Takasbank'ta saklanmaktadır. Emeklilik şirketi varlıkları ile emeklilik yatırım fonu varlıkları ayrıdır.

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu 17. maddesi uyarınca "Fon mal varlığı rehin edilemez, portföye ilişkin olarak yapılan işlemler haricinde teminat gösterilemez, üçüncü şahıslar tarafından haczettirilemez ve iflas masasına dahil edilemez.

Bireysel Emeklilik Sisteminde vefat teminatı yoktur. Katılımcıların sözleşme süresi içinde vefat etmesi durumunda, birikimleri ve devlet katkısı ve gelirlerinin tümü, varsa emeklilik sözleşmesinde belirtilen lehdarlara ya da kanuni varislerine ödenir.

Yeni düzenlemeyle birlikte Türk vatandaşlığından izin alıp başka bir ülke vatandaşlığına geçen ve "mavi kart" sahibi olanlar için ilgili kimlik numaralarına göre devlet katkısı hesaplanmasına dair hükümler 1 Ocak 2013'ten itibaren geçerli olacak.

AVUSTRALYA'DA BİR TÜRK BELEDİYE BAŞKANI

Öztürk Yıldız, Avustralya'nın, Türkler'in yaşadığı Melbourne kentinin Moreland bölgesinde belediye başkanlığı yapıyor...

Ailesi 1968'ten bu yana Avustralya'da yaşayan Yılmaz, bu göreviyle artık Türkler'in yaşadıkları ülkenin siyasetine girme mücadelesinin de örneği oluyor...

Öztürk Yılmaz, Avustralya'daki Türkler'in siyasi-sosyal yaklaşımlarından biraz dertli: "Burada rekor düzeyde dernek var. Başbakan Erdoğan bile buraya geldiğinde söylenen rakam karşısında şaştı kaldı. Benim adaylığuma karşı çıkan ve oyların bölünmesini sağlayan vatandaşlarımız oldu. Buradaki bölünmüşlük, toplum içindeki ağırlığımızı azaltıyor..."

Avustralya'da Türk Toplumunun en yoğun yaşadığı bölgelerden bir tanesi Melbourne şehri, Moreland bölgesidir. Bu bölgede Moreland Belediye Başkanlığı görevini Türkiye kökenli Öztürk (Oscar) Yıldız yürütüyor. Avustralya'da doğduktan sonra kısa süreliğine Türkiye'ye dönen, sonrasında tekrardan Avustralya'ya giden Yıldız, atıldığı siyasal hayatta önemli başarılar elde etti.

1960'larda Avustralya ve Kanada'ya işçi istenince Yıldız'ın babası Çorum'a gelen bir teknik ilan ile durumdan haberdar olur. Daha sonra eşikle beraber 1968 senesinde Avustralya'ya çalışma maksadıyla gider. O zamanlar iş için herhangi bir ülkeye gitmek isteyen baba Yıldız çevresinden Almanya'daki iş konumunun gittikçe kötüleştiğini duyar. Bu sebepten dolayı Avustralya'yı tercih eder.

İlk olarak Avustralya ile ilgili genel bir durum değerlendirmesi yapabilir miyiz? Avustralya nasıl bir ülkedir?

Avustralya yeni bir ülke olarak 100 senelik bir tarihe sahiptir ve yaşam şartları diğer ülkelere kıyasla çok iyidir. Bu ülkede insanlara sunulan imkânlar fazla, iş hayatı ve sosyal hayat çok iyi diyebilirim. Eğitim imkânları çok iyi, üniversite sayısı çok fazla. Diğer ülkelere kıyasla Avustralya'nın ekonomik durumu da güzel.

Aileniz Avustralya'ya geldiğinde hangi zorluklarla karşılaştınız, neler yaşadınız? O dönem çalışma koşulları nasılmış?

Esasında ben burada doğdum ama 6 aylıkken Türkiye'ye gönderildim. Sonra 3 yaşında Avustralya'ya geri döndüm. Bunun nedeni ilk zamanlar burada yaşam şartları çok zormuş. Ailem gece gündüz çalışıyormuş. O yüzden beni Türkiye'ye göndermişler.

Babam daha çok fabrikalarda çalışmış. Pek çok Türk ailesinin çalıştığı gibi Ford fabrikasında çalışmış. Buraya geldiklerinde daha önce Çorum'dan Avustralya'ya gelen bir arkadaşının yanında 3-4 yıl kalmışlar. 7-8 kişi aynı evde yaşamışlar. Sonraki süreçte kendi yerlerini alacak parayı biriktirerek, kendi evlerini almışlar. Bir süre Adelaide şehrinde kaldık. Aborjinlerin çok olduğu bir bölge burası. 8 sene bu şehirde yaşadık. Sonra Melbourne'e geldik.

Doğal kaynakları, madenleri, doğal güzelliği oldukça fazla. Spor, kültürel çalışmalar gibi etkinlikleri fazla. İnsanların yaşam standartı çok yüksek. Ben pek çok Avrupa ülkesine gittim, Türkiye'ye pek çok kez geldim. Ama şunu söylemek istiyorum ki, ben Avustralya'yı çok seviyorum. Çünkü buradaki imkânlar çok gelişmiş durumda. Burada insanların başarılı olması çok kolay. Üniversite, okul, özel okul sayısı oldukça fazla. Eğitim kalitesi yüksek. Gençler üniversiteyi kazanamasa bile, onların yönelebileceği farklı farklı alanlar var. Buranın ekonomik yapısı da oldukça iyi. Çok büyük bir ülke olduğu için, turizm oldukça yaygın. Avustralya'nın ticaret yapısı Çin'le yakından ilişkili. Bir çiftin bir haftada kazandığı maaş, geçimi sağlayabilecek düzeyde. Burada 10 sene içerisinde normal bir işte rahatça çalışıp ev sahibi olabilmek mümkün.

Sizin siyasi kariyeriniz, başarılarınız hakkında konuşacak olursak, siyasete nasıl atıldınız ve hangi süreçten geçtiniz?

Siyasete girişim benim 7 yıl önce İşçi Partisi'ne üye olmamla başladı. Ardından, partili milletvekillerinden biri dedi ki, neden belediye başkanlığına adaylığınızı koymuyorsunuz? Sebebini sorduğumda, sizden çok iyi bir belediye başkanı olur, topluma çok faydalı işler yapabilirsiniz dedi. Ben de o görüşmeden sonra 2008'de seçimlere adaylığımı koydum ve çok yüksek bir oyla kazandım. 2010-2011 senesinde Belediye Başkanı oldum. 2012'de tekrar aday oldum. 49 aday arasından en çok oyu alarak tekrardan Belediye Başkanı oldum. Benim bulunduğum bölgede 67 bin genel nüfus var; bunun 2400'ünü Türkler oluşturmaktadır. Bu rakamın da sadece 600'ü bana oy verdi.

O zaman sizin oy potansiyeliniz daha farklı kesimlerden de oluşmakta, Avustralyalılardan da oy alıyorsunuz anladığım kadarıyla.

Tabi. Benim oyların çoğu zaten İtalyanlardan, Yunanlardan, Avustralyalılardan geldi. Burada daha çok diğer kesimlerden oy aldım. Türklerin hepsinden oy almadım. Farklı farklı adaylar vardı. Benim bölgemde 3 farklı Türk aday vardı. Türklerin hepsinden oy alsaydım bile bu seçimleri kazanmama yetmeyecekti. Ben 9 bin civarında oy aldım.

Bu gerçekten önemli bir başarı, Avustralyalılardan, Yunanlardan, İtalyanlardan oy alabilmek. Bunu nasıl başardınız, onlara nasıl hitap ettiniz?

Ben burada uzun süre öğretmenlik yaptım, Lise ve ilköğretim öğretmenliği. Öğretmenlik hayatımda kesinlikle tarafsız oldum ve hukuk doğrultusunda hareket ettim. Mesela abim arayıp bir konu hakkında görüş istediğinde kanun neyi söylüyorsa onu aktarıyorum. Dolayısıyla hiçbir görüşün, kesimin tarafını savunmuyorum, hepsine aynı mesafede duruyorum. Farklı farklı muamelede bulunmuyorum. Ben çok kültürlü toplum içerisinde Müslüman ve Türk bir insanım, ama bunu öne çıkartıp toplumun farklı kesimlerine ayrı davranmıyorum. Telefonum daima herkese açık ve konu neyse onu çözmeye çalışıyorum.

Peki, gerek seçimlerde gerekse de diğer çalışmalarda sıkıntılar yaşadınız mı?

Benim için en büyük sorun kendi toplumumuz oldu. Kendi çevremizden tanıdığımız kişilerin bana karşı rakip olarak aday olması beni üzdü. Oyların bölünmesine neden oldu bu durum. 49 adayın olması, herkesin birbirine karşı çalışması sorunlara neden oldu. Buranın seçimleri de Türkiye'ninki gibi bayağı aktif, heyecanlı ve stresli. Bunun dışında ırkçılığa da uğradım. Mesela seçim sürecinde bir evin kapısını çaldım, adam bana sen Türk'sün, burayı Almanya gibi mahvedeceksiniz dedi. Yani zorluklar oldu.

Avustralya'da yaşayan Türklerin siyasete katılımı hakkında neler söylersiniz? Türk toplumu yeterince temsil ediliyor mu? Seçimlere katılım nasıldır?

Türk toplumu genel olarak siyasete ilgisiz durmaktadır. Bununla beraber toplumsal olarak birlik maalesef yoktur. Örneğin ben burada Belediye Başkanım ama kendi toplumumuzdan bile bana karşı olan kişiler var. Bu bizden, Müslüman arkadaşımız diyecekleri yerde karşı duruyorlar. Mesela biz burada her sene Gelibolu Tenis Turnuvası yapıyoruz. Bu dünyanın hiçbir yerinde olmayan bir şey. Bu turnuvalara Türklerden daha çok, yabancılar katılıyor. Türkler ilgisiz kalıyor. Biz burada Türkleri temsil ediyoruz. Maddi ve manevi hep birlikte katkılarımızı sunmamız gerekiyor. Fakat ne yazık ki birlik yok.

Bu çerçevede Türkiye kökenli gençlere siyasete katılım konusunda neler önerirsiniz?

Öncelikle gençler özellikle kendi çevrelerinden gelecek, o şu taraftan, bu bu taraftan tarzında yaklaşımları kesinlikle dinlememelidir. Bence bir insanın farklı inançtan olması veya farklı siyasi algıya sahip olması önemli değildir.

Öte taraftan gençler kendi kararlarını kendileri vermeli, başkalarının telkinleriyle siyasete katılım veya oy kullanma gibi konularda hareket etmemelidirler.

Realiteye baktığımızda şu anda gençler arasında belediye encümeni olmak istiyorum, politika yapmak istiyorum diyenlerin sayısı çok az.

Olanlar da kendi kafasına göre aday oluyor. Bazı bölgelerden çok sayıda aday çıkıyor ve ne yazık ki hiçbiri seçilemiyor. Bir bölgede 3 Türk kökenli adayımız oldu üçü de kaybetti. Aynı bölgelerde birbirini engelleyen çok sayıda aday ortaya çıkıyor.

Avustralya'daki Türk dernekleri, sivil toplum kuruluşlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şu anda çok sayıda dernek var burada. Sayın Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan buraya geldiğinde bu duruma şaşırıldı. Niye bu kadar çok ayrı dernek var diye sordu ve keşke birlikte hareket etseniz şeklinde temennisi oldu.

Buradaki derneklerin çoğu kendi politik görüşü çerçevesinde hareket ediyor. Birlikte hareket sağlanamıyor. Birlikte hareket edebilseler çok daha güzel olumlu çalışmalar ortaya çıkacaktır. Ama yine de çok aktif olan ve iyi faaliyet çıkaran derneklerimiz de mevcut.

Avustralya'da yaşayan Türklerin ekonomik durumu nasıldır? Hangi alanlarda faaliyet gösteriyorlar?

Buradaki Türk toplumunun büyük bir bölümü inşaat sektörüne yatırım yapmaktadır. Çocukların çoğu artık üniversite okumaktadır. Zira Eğitime oldukça önem veriliyor. Artık fabrikalarda çalışma çok yaygın değildir. Türkler kendi işyerlerini kuruyorlar. Belki yeni gelenler fabrika işlerinde çalışıyor olabilir ama eskiden beri burada olanlar fabrikalarda çalışmıyor.

Avustralya toplumuna da hitap eden bir siyasetçi olarak Avustralyalılar Türkler hakkında neler düşünüyor?

Arap toplumuyla kıyaslayacak olursak, Avustralyalılar bizi daha çok seviyorlar. Biz devamlı Avustralya sistemine uymaya çalıştık. Kanun neyse ona uyduk.

Avustralyalının bize saygısı çok. Anzak'tan dolayı bize yönelik ilgileri oldukça fazla. Mesela Atatürk'ü biliyorlar ve çok seviyorlar.

Ayrıca bizim yaşam tarzımızı da seviyorlar. Biz sadece Türklerle iş yapmıyoruz, burada yaşayan herkesle iş yapıyoruz. Ben bunu kendim de görüyorum. Yolda yürürken, seçimler esnasında, çoğu kişi benim Türk olduğumu bilerek çok iyi davrandı.

Peki sizin Avustralya'daki akraba ve soydaş topluluklarımızla ilişkileriniz nasıl? Boşnaklar, Kıbrıslılar veya bunlar dışında Yunanlılar, İtalyanlar gibi diğer toplumlara aranınız nasıl?

Siyasi bakımdan aramızda herhangi bir sorun yok. Mesela benim işçi partisi şubemde Yunan

da var, İtalyan da, Arap da var. Birlikte çalışıyoruz. Biz burada çok kültürlü bir ülke içerisinde yaşıyoruz. Burada herkes kaynaşmış vaziyette. Kıbrıslılar, Uygurlular, Trakyalılar gibi çeşitli akraba ve soydaş toplumumuz var. Onlar da faaliyetler. Fakat onların da kendi siyasal görüşleri var. Bizim Türk toplumumuz gibi onlar da kendi aralarında bölünmüş vaziyetler. Farklı farklı kuruluşlar oluşturuyorlar.

Son bir soru olarak, Avustralya'da yaşadığınız ilginç bir hikâyenizi bize anlatır mısınız?

Şunu anlatayım. En komik olanlardan bir tanesi. Türkiye'den Çorum Belediyesi ile kardeş belediye olduk. Belediye Başkanı buraya geldi. O gelmeden 2 ay önce de BJK Futbol Kulübü Başkan Yardımcısı da gelmişti. Burada Beşiktaş'ın alt yapı takımını kurduk. BJK Başkan Yardımcısı, beraberinde birkaç kişiyle odama geldi. Kahve içiyor musunuz diye sordum? Evet dediler. Ben kahveyi aldım, kendim yaptım, getirdim kahveleri. BJK Başkan Yardımcısı, "İnanamıyorum, burada Belediye Başkanının bize çay kahve yapması inanılmaz bir şey" dedi. Bu olaydan 2 ay sonra Çorum Belediye Başkanı geldi. Bana sormaya başladı, "Şoförün yok mu senin?". "Ne şoförü!", dedim. "Tabancan yok mu?", diye sordu. "Yokya ne tabancası. Bundan 2 hafta önce buranın Başbakanından randevu aldım. Gittim gördüm. Burada çok kolay böyle şeyler" dedim. Buraya gelenler bu duruma oldukça şaşıyorlar.

Çok teşekkür ediyorum söyleşiniz ve zaman ayırdığınız için.

Bana fırsat verdiğiniz için ben teşekkür ederim.

YVDK'NIN İLK TOPLANTISI ANKARA'DA YAPILDI

Yurtdışı Vatandaşlar Danışma Kurulu'nun ilk toplantısı Başbakan Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında yapıldı. Türkiye'nin yükselişinden rahatsız olan çevrelerin bulunduğu ve üzerinde oyun oynanmaya çalışıldığını belirten Erdoğan, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın uyanıklılığı ve katkılarıyla bu tür sorunların altından kolay kalkılacağını vurguladı.

Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ, yurt dışındaki STK'ların ülke sorunlarına dönük hassasiyetlerinin çok önemli olduğunu belirtirken, Dışişleri Bakanı Davutoğlu da, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızdan tarihle bağlı olduğumuz diğer toplumlar ile yakın ilişki kurmalarını istedi.

YTB Başkanı Yurtnaç'ın, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarını çözmek için istişarî meclisleri oluşturulduğu yönündeki açıklaması da dikkat çekti.

Yurtdışı Vatandaşlar Danışma Kurulu'nun ilk Toplantısı 17-18 Haziran tarihlerinde Ankara'da gerçekleşti. Toplantının Başbakan Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında, Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin ve AB Bakanı Egemen Bağış'ın katılımıyla gerçekleşmiş olması, hükümetin Kurul'un çalışmalarına gösterdiği önemin bir sembol olarak kabul edildi. Toplantıya Amerika, Almanya, Avustralya, Avusturya, Balkanlar, Belçika,

Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İsveç, İsviçre, İtalya, Kanada, K.K.T.C, Norveç, Orta Doğu ve Afrika, Orta Asya'dan toplam 69 üye katıldı. Ayrıca ABD'den Muhtar Kent, Almanya'dan Fuat Mansuroğlu ve Prof. Dr. Yaşar Bilgin, Avustralya'dan Mehmet Ali Karamemiş, Avusturya'dan Ayhan Bakan, Fransa'dan Prof. Dr. Cafer Özkul, Hollanda'dan Turgut Torunoğulları, İngiltere'den Remzi Gür ve Kanada'dan Prof. Dr. Feridun Hamdullahpur onur üyeleri olarak toplantıda yer aldılar.

YURTDIŞI VATANDAŞLAR DANIŞMA KURULU NEDİR

YurtdiŐi Vatandaşlar Danışma Kurulu (YVDK), BaŐbakanın veya ilgili Başbakan Yardımcısının başkanlığında, yurt dışında yaşayan vatandaŐlarımızıya ynelik hizmet ureten kamu kurumlarının ust duzey goevlileri ve yurt dışındaki vatandaşlarımızın yaşadıkları ulke veya boelgelerden seçilen uyelerden oluşuyor. BaŐkanlıęın goev alanına giren konularda belirlenecek politikaların oluŐturulmasına yardımcı olmak amacıyla kurulan YurtdiŐi Vatandaşlar Danışma Kurulu, yurt dışında yaşayan Turk vatandaşlarının ve kaybettirme halleri dışında vatandaŐlıktan çıkmış olanların sorunlarının tespiti ve yapılacak çalışmaların koordinasyonu ile ilgili tavsiyelerde bulunmakta ve vatandaşlarımızın buldukları ulkelerin sosyal ve ekonomik yaşamlarına eşit katılmalarını sağlayacak öneriler geliŐtirmektedir.

Kurul, ayrıca yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye Cumhuriyeti tarafından karŐılanması gereken ihtiyaçlarını belirleyerek, bu çerçevede yapılması gerekli kanuni ve idari düzenlemeleri tespit ediyor. Vatandaşlarımızın, yabancı duŐmanlıęı, ırkçılık ve ayrımcılık gibi akımlara karşı duyarlılıklarını arttırarak bu konularda uluslararası kamuoyunda yapılması gerekli faaliyet önerilerini görüŐür. YVDK, goev alanına giren konularla ilgili toplantı, çalıŐtay, konferans ve benzeri etkinlikler düzenleyerek, yurt içi ve yurt dışındaki diğer kurum ve kuruluşlarca düzenlenen etkinliklere katılım sağlamaktadır.

HER ULKEDEN TEMSILCI

YVDK'nın ust duzey kamu goevlilerini ve yurt dışında yaşayan vatandaŐlarımızı bir araya getirmesi, vatandaşlarımızın ulkelere goe farklılık goesteren sorunlarını doğru bir Şekilde tespit edebilmek ve doğru çözümleri uretebilmek açasından büyük önem arz etmektedir. Kurul bu çoğulcu özelliğinden dolayı yapacağı çalışmalar ile sadece YurtdiŐi Turklar ve Akriba Topuluklar Başkanlığı'nın değil, ilgili tüm devlet kurumlarının çalışmalarını destekleme potansiyelini bünyesinde barındırıyor.

BAŞBAKAN ERDOğAN: "TUZAKLARA RAğMEN YUZDE 3 BÜYÜDÜK"

Toplantıda konuşan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin geliŐmesinden rahatsız olanların Turk demokrasisine tuzak kurma telaŐında olduklarını söyledi. Erdoğan Şöyle konuştu:

Türkiye'nin yürüyüşü bir çok yerde örnek alınıyor. Bütün tezgahlara rağmen biz 2013'ün ilk yarısında yüzde 3 büyüdük. Kriz içindeki ulkeler uluslararası para fonu önünde borç almak için sıraya girmiŐken, biz IMF'ye olan borcumuzu ödedik. Dünyanın en sarsılmaz ekonomilerinden biri haline geldik.

Bugün geldiğimiz noktada her hedefiyle gözü yükseklerde olan Türkiye var. Türkiye demokrasisi hedef alındı. Son olaylarda Türkiye'nin hem ekonomisi hem de demokrasisi büyük bir sınavdan geçti. Ama sağlam yapımız sayesinde demokrasimiz ve ekonomimiz bu tuzaklardan zarar görmedi.

Türkçe dünyanın her yerinde uluslararası bir dil olarak ilgi görüyor. Türk lirası ekonomi çevrelerinde ilgi görüyor. Akademisyenlerimiz ve iş adamlarımız umudun müjdecisi olarak karşılanıyor. Türkiye'nin koruyucu şemsiyesini her yere ulaştırmaya çalıştık.

Büyük devlet, mazluma ve mağdura sahip çıkan bir devlettir. Güçlü orduların anlam ifade ettiği bir çağda değiliz. Yaşadığımız çağ gönüller fethetmenin önemli olduğu bir çağ. O gönülleri fethetmek için çaba harcıyoruz. Dayanışmayı artırarak gönüller kazanmanın peşindeyiz.

BOZDAĞ: "STK'LARIN HASSASİYETİ ÖNEMLİ"

Toplantıda STK'ların önemine değinen Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ, "Şu an yurt dışında beş bin civarında Türk STK'sı vardır. Bu STK'ların hepsi bizim için son derece önemlidir. Avrupa'dan, Amerika'dan, Avustralya'dan başka yerlerden Türkiye'ye geri gelmek isteyen belli bir kazançtan sonra hayatını Türkiye'de devam ettirmek isteyen kuşağın ötesinde daha büyük bir neslimiz, çocuklarının da, kendisinin de, torunlarının da mezarlarının oralarda olmasını arzu ediyor. Öyleyse artık bizim çocuklarımızı ve oradaki neslimizi koruyacak, onların dilleriyle, kimlikleriyle kültürleriyle orada mutlu olmasını temin edecek bir şekilde çalışmamız gerekir. O yüzden diyoruz ki STK'lar birbiriyle rekabet edecekleri yerde mutlaka ortak sorunlara karşı dayanışma içinde olmalıdır" dedi.

DAVUTOĞLU: "DANIŞMA KURULUNA BÜYÜK İŞ DÜŞÜYOR"

Toplantıda konuşma yapan Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, "Moderniteden küreselleşmeye geçerken böyle kritik bir evrede Türkiye'nin büyük

bir yükselişine hep beraber şahit oluyoruz. Bir taraftan demokratikleşme, diğer taraftan ekonomik kalkınma ve aktif uluslararası itibar konusunda elde ettiğimiz kazanımlar aslında uluslararası görünürlüğümüzü artırmakla birlikte uluslararası alandaki vatandaşlarımızın katkıları ile yeni bir tarihi eşğin içinde olduğumuzu ortaya koymaktadır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın kurulması stratejik bir tercih, bu güçlü siyasi iradeyi yurt dışı faaliyetlerle destekleme konusundaki vizyonun ürünüdür. Danışma kurulundan beklentilerimiz yurt dışındaki vatandaşlarımız yanında tarihdaş topluluklarla yakın ilişki içinde olmak, buldukları ülkelerde aktif olmaları ve kendi katkılarını ortaya koymalarıdır." dedi

YURTNAÇ: "ÇÖZÜM İÇİN İSTİŞARÎ MECLİSLERİ OLUŞTURDUK"

Yurtdışı Vatandaşlar Danışma Kurulu'nun açılış konuşmasını yapan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç kurulun amacına değinerek, "Yönetişim nedir? Yönetilenlerle yönetenlerin bir araya geldiği, ortak kanaatlerin olduğu bir mekanizmadır. Bu yüzden de yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın fikirlerini oldukça önemli buluyorum. Bu çerçevede de biz kurumun çalışma dizaynını belirlerken yurt dışında yaşamış ya da eğitim almış personeli bünyemize kattık. İnanyorum ki tüm kamu birimleriyle birlikte bu görevleri hep birlikte yapacağız. Alanda oluşan sorunların ortak olarak tespit edilmesi ve yeni hedeflerin belirlenmesiyle ilgili bizler bu çalışmaları yapacağız. Mesele görünürlükten çok yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarına çözüm bulabilmektir. Dolayısıyla eğitimde, sanatta, ticarete, siyasi veya akademik hayatta kendini ispat etmiş sizlerle bu çalışmaları oluşturacağız" dedi.

ADEM BÜYÜKACAR – AMERİKA

Yurtdışı Türkler Başkanı Sayın Kemal Yurtnaç'ın ülkelerin kendi iç yapılarındaki kurullar çerçevesinde, ülkeler ile ilgili alınacak kararlarda fikirlerin bize danışılacağını söylemesine gerçekten çok sevdim. Dışardaki ülkeleri, özellikle Amerika'yı anlamak Türkiye'de gösterilen Amerikan filmlerinden ya da gazetelerden takip etmekle mümkün değil. Orada yaşayarak ya da olayların içinde olarak; kendi kültürümüzün nasıl bir entegrasyonla orda oluştuğunu kavramak lazım. Ayrıca her türlü mesleki, sosyal, dini ve kültürel eğitimlerle orda kendi benliğimizi nasıl kaybetmeyeceğimizin planlarını da yapmak çok önemli. Lobicilik faaliyetlerinin oradaki Türk insanının menfaat ve değerleriyle ilgili çalışmalarını burada tanıtmak mümkün ve bu işleri biraz daha kolaylaştıracak. Bu programı ben gönülden destekliyorum. Çok iyi planlanmış fakat geç kalınmış bir şey olarak görüyorum. İnşallah bundan sonra bu süreci daha da hızlandırırız.

AYTEN KILIÇARSLAN – ALMANYA

Türkiye'de ilk önce tüm bakanlıklar arasında köprü görevi görebilecek, yurt dışında yaşayan insanların sorunlarıyla ilgilenecek, çözümler üretebilecek bir bakanlık değilse bile en azından bir başkanlık kurulmuş oldu. Ardından böyle bir çalışmanın yapılmış olması işin doğru gittiğini gösteriyor. Hiçbir adım neticeye götürecekse geç atılmış bir adım değildir. Farklı ülkelerden gelen arkadaşları biraz daha yakından tanıma fırsatım olacak. Onun bir heyecanı var. Fakat bir sonraki toplantı bir sene sonra düzenlenirse bu gerçekten büyük bir kayıp olur. Bakalım çalışma gruplarının da bölünmesi, farklı komisyonların oluşturulması güzel bir fikir. Bunları takip edecek bir birim olması önemli.

CAFER ÖZKUL – FRANSA

Yurtdışı Vatandaşlar Danışma Kurulu'nun bugünkü toplantısı çok faydalıydı. Uzun zamandan beri beklediğimiz bir atılımdı çünkü yurt dışında olan vatandaşlarımız özellikle 50 – 60 yıldır yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın buldukları ülkelerdeki

toplumsal ve siyasi hayata katılımları konusunda ciddi bir organizasyon gerekiyor ve buna öncülük etmesi açısından bu toplantıyı çok önemli buluyorum.

ZEKİ BAYRAM – BULGARİSTAN

Üzerinde durulması gereken çok önemli bir konu var. O da şu, yurt dışındaki Türkler ve Türkiye değil de yurt dışındaki Türkler ve buldukları ülkeler adına bir sınırlandırma veya bir yaklaşım oluşturulabilirse o zaman konuya biraz daha pratik bakabilme şansı doğacak. Merkezde asıl oluşturulması gereken hadise tema olarak yurt dışında yaşayan Türkler ve yaşadıkları ülkeler adı altında bir paragrafla olaya bakmak daha gerçekçi. Bu şekilde yola çıkarsak o zaman bizim Türkiye'miz adına nelerin ne şekilde yapılacağı konusunda alacağımız yollar çok daha başarılı olacak. Buraya gelen arkadaşlarımızın hepsinin temsil ettiği ülkelerin farklı kültürleri, ekonomik koşulları var ama bizi bir araya getiren tek ortak noktamız Türk oluşumuz. Şahsen ben Bulgaristan'da yaşadığım toplumun geldiği yerin, siyasetinin ne olduğunu biliyorum fakat Amerika'dan gelen arkadaşlarımın benim geldiğim ülkenin genel durumunu anlaması zor aynı şekilde benim için de durum böyle. Yurt dışında yaşayan Türklerin ve buldukları ülkenin analizinin yapıp Türkiye'ye bağlanmasının daha gerçekçi olacağı düşüncesindeyim.

TURGUT TORUNOĞULLARI – HOLLANDA

Gerek Yurtdışı Türkler Başkanlığı gerekse Bakanlarımız olsun bizim yapmış olduğumuz araştırmaları, yaşamış olduğumuz sıkıntıları çok iyi analiz etmişler ve iyi bir şekilde de konuların üzerine gidiyorlar. Bundan dolayı çok mutluyuz.

HASAN DÖLEK – İSVEÇ

Kurulun oluşturulması bizim için çok önemliydi. Uzun zamandır bu anı bekliyorduk. Türkiye artık bir dünya ülkesi oldu. İlerde belki de bu kurum bakanlığa dönecek. O zaman daha da güzel olacaktır.

BUDAPEŞTE

Tepeleriyle ünlü Buda ve düz bir ova üzerinde yer alan Peşte. Tuna Nehri'nin asla kavuşturmadığı iki zıt yaka. Orta Avrupa'nın kalbinde yer alan ve yüzyıllarca farklı imparatorluklara ve milletlere ev sahipliği yapan tek bir şehir: Budapeşte.

Macaristanın başkenti, Orta Avrupa'nın Paris'i, Osmanlı'nın Nazlı Budin'i. Adı tarih boyunca nasıl anılırsa alınsın her geleni kendine bir şekilde âşık etmeyi başarmış bir şehir.

Budapeşte, Tuna'nın batı kıyısında yer alan Buda, doğu kıyısında yer alan Peşte ve Buda kuzeyinde yer alan Obuda kentlerinin, 1873 yılında birleşmesiyle oluşturulmuş. Buda tarafı Janós Hill olarak adlandırılan alçak bir dağ silsilesi üzerine kurulmuşken Peşte tarafı düz bir alan üzerinde yayılıyor. Budapeşte'de Birleşmiş Milletler Dünya Mirası listesinde birçok eser ve yere rastlamak oldukça normal. Bunlardan en tanınanı ise Budapeşte

Kalesi ve çevresi. Kale, tarihte sayısız kuşatmalara ve savaşlara rağmen güzelliği ile etkileyici bir yapı hala. Eski mimari muhafaza edilmeye çalışılsa da Barok dönem eserleri bölgede en fazla karşılaşılan mimari türü. Saray şu anda Budapeşte Tarih müzesi olarak yüzyıllarca Avrupa'da hükümlerlik süren Macar İmparatorluğu'nun gizemlerini meraklılarına sunuyor. Saray aynı zamanda Ulusal Galeri, Seçenyi (Szechenyi) Kütüphanesi ve Ludwig Müzesine de ev sahipliği yapıyor. Kale bölgesinin kalbinde, Kutsal Üçlü Meydanında, ise başkent Budapeşte'nin en etkileyici kilisesi Matthias Kilisesi yükseliyor. 700 yıldan daha eski olan Matthias Kilisesi birçok kralın taç giyme

törenine ve kraliyet düğününe tanıklık etmiş. Gotik kulesi ve kale burçları ile Budapeşte'nin en tanınan sembolü Kilise. Şehrin bu bölgesinde özellikle bahar sabahlarında tarihi içinize çekerek yürümek ve hayal gücünüzün sizi alıp götürmesine izin vermek büyük bir keyif.

Kalenin bulunduğu tepeden çarklı tramvay ile Clark Adams Meydanına indiğinizde Tuna Nehrinin kollarında bulursunuz kendinizi. Gellert Tepesinden Rudas Hamamlarına kadar üzerinde bulunan tarihi ve modern köprüleri ile tüm Tuna kıyıları muazzam bir tablo gibi.

Buda ve Peşte'yi birbirine bağlayan ilk köprü Zincirli Köprü (Szechenyi Lanchid). Köprü'nün dört ayağını süsleyen 'Oturan Aslanlar' heykelleri nedeniyle bu güzel köprü, aynı zamanda 'Aslanlı Köprü' olarak da bilinir. Bahsetmeye değer diğer bir köprü ise Avturya-Macaristan İmparatorluğu'nun son dönemlerinin önemli figürlerinden İmparatoriçe Bavyeralı Elizabeth'in adını taşıyor. Tuna'nın birbirine en yakın yerine inşa edilen bu köprü, 2. Dünya savaşında tamamen yıkılmış ve yerine yeni bir köprü yapılmış.

Török Ut (Türk Caddesi) boyunca ilerleyince Mescit (Mescit) Sokağı'nda bir tepenin üzerinde yer alan Gül Baba Türbesi karşımıza çıkıyor. Osmanlı'nın Macaristan'ı fethi sonrasında Buda'ya giden Gül Baba, yaşadığı dönemde Macar halkı tarafından sevilmiş ve saygı görmüş bir Bektaşî'dir. İspartalı Gül Baba, üzerinde taşıdığı güllerden dolayı bu adla anılıyormuş. Osmanlı'nın Buda Kalesi önündeki savaşlarında (1541) şehit düşen Gül Baba'nın türbesi Macarlar tarafından özenle ve saygıyla korunuyor.

Macaristan Parlamento binası, Avrupa'nın en eski idari yapılarından biri. Macaristan'ın en büyük yapısı ünvanına sahip bu parlamento binası Romanya'dan sonra Avrupa'nın da en büyük ikinci ulusal parlamento binası. Parlamento her ne kadar Macar Krallığı'nın kurulmasının 1000. yılı vesilesiyle 1896 yılında resmen açıldıysa da, binanın tamamlanması 1904 yılına kadar sürdü. Gotik stilde inşa edilen bu yapı simetrik dış cephelere ve merkezi bir kubbeye sahip. 268 metre uzunluğunda ve 123 metre genişliğinde olan bu yapıda 10 iç avlu, 13 asansör, 27 giriş kapısı, 29 merdiven, 691 oda (200 adeti ofis olmak üzere) yer alıyor.

Parlamentonun hemen arkasında Budapeşte'nin en büyük kilisesi St. Stephen yükseliyor. Neo-Klasik tarzda inşa edilen Basilika, dini öneminin yanı sıra önemli Macar müzisyenlerinin kendilerini gösterdikleri bir mekan. Şehrin Buda tarafı ne kadar tepelikse Peşte tarafı bir o kadar düzlük. Budapeşte'nin en etkileyici caddesi olan Andrassy'de yürürken bunun bir lutuf olduğunu düşünüyor insan. Arabaları ve trafik ışıklarını çıkardığınızda karşınızda tam bir 19. yüzyıl caddesi bulunuyor. Zarif oteller ve evler, mağazalar ve tiyatroları ile akşam yürüşleri için ideal bir adres Andrassy Caddesi. Andrassy Caddesi'nin sizi bağladığı noktalardan biri de Kahramanlar Meydanı.

Macarca adı Hösök Tere olan meydan Macar kabilelerinin Karpat Havzasını ele geçirmesinin 1000. yılı için 1896 yılında yapılmış. Yarım daire şeklinde dizili sütunların altında Türklere ve diğer ırklara karşı savaşmış Macar krallarının heykelleri ve heykellerin altında da kahramanlıklarını gösteren kabartmalar bulunuyor. Ortadaki sütunda ise, yedi Macar kabilesini temsil eden heykeller ve onların üstünde de elinde kutsal Macar haçını tutan Cebrail'in heykeli var. Bu meydanın arka tarafında, Vajdahunyad Şatosu ve kışın buz pistine dönüşen bir göl, hayvanat bahçesi, lunapark, birkaç müze ve bir hamam bulunuyor. Macarlar buraya Varosliget yani "kent korusu" diyorlar. Osmanlı döneminden Macaristan'a miras kalan ve hala Budapeşte'de önemli bir cazibe unsuru ise Türk Hamamları.

Hatta buradaki hamamların Türkiye'dekilerden bile daha iyi olduğu iddia ediliyor.

Bugün şehirde 4 tane Türk Hamamı bulunuyor (Rudas, Rac, Kiraly, Csaszar) ki her birine Osmanlı mimarisinin sanat şaheserleri gözüyle bakılıyor. Bu bölgedeki ise muhteşem bahçesi ve barok tarzı mimarisiyle Szechenyi Gyogyfürdő (Szechenyi Hamamı), kentin en sıcak doğal su kaynağının üzerinde yer alıyor.

Budapeşte'de Türkler'in fazla bilmediği ve ziyaret etmediği önemli bir yer var: Budapeşte Türk Şehitliği. I. Dünya Savaşı sırasında Galiçya cephesinde görev yapan 15. Türk Kolordusunun çok sayıda şehit verdiği biliniyor.

Galiçya ve Macaristan'ın çeşitli bölgelerinde şehit düşen askerlerimizden bazılarının naaşları, 1926 yılında kurulan Budapeşte Türk Şehitliği'ne nakledildi.

Şehitlikde 11'i meçhul asker olmak üzere 480 şehidimiz bulunuyor.

TÜRK KENEŞİ DIASPORA İŞLERİNDEN SORUMLU BAKANLAR ve KURULUŞ BAŞKANLARI II. TOPLANTISI

TÜRK DIASPORASI ARTIK BİRLEŞTİ

Türk Konseyi (Keneşi) Diaspora İşlerinden Sorumlu Bakanlar ve Başkanları, bu yıl içinde üç kez biraraya geldiler. İlki Bakü, ikincisi Ankara ve üçüncüsü yine Bakü'de gerçekleşen bu seri toplantıların sonucunda, dünyanın çeşitli ülkelerinde yaşayan Türkler'i ortak hedefler doğrultusunda birleştirme yönünde önemli adımlar atıldı.

Başbakan Yardımcısı Bozdağ, "Ortak olan kültürümüzü daha da ön plana çıkarttıkça aramızdaki ilişkilerin de daha farklı bir yönde olacağına inanıyorum" sözleriyle yapılan çalışmanın önemine dikkat çekti. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Yurtnaç'ın şu sözleri önemliydi: "Şimdi bizler için Gaspıralı'nın dediği gibi dilde, fikirde, işte birlik zamanıdır."

İlki 24 – 25 Ocak 2013 tarihlerinde Bakü'de gerçekleştirilen Türk Keneşi (Konseyi) Diaspora İşlerinden Sorumlu Bakanlar ve Kuruluş Başkanları Toplantılarının ikincisi Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ'ın ev sahipliğinde 14 Mayıs'ta Ankara'da yapıldı. Toplantıya Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye'den bakan ve başkanlar katıldı. Toplantının ilk konuşmasını Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç yaptı. Başkan Yurtnaç konuşmasında, "Böyle bir toplantıya ev sahipliği yapmaktan onur duyuyorum. Bu toplantı belki de şu ana kadar yaptığımız toplantılardan en önemli olanıdır, önümüzdeki yıllarda bu toplantının

ne kadar önemli bir adım olduğu anlaşılacaktır. Özellikle Türk dünyasındaki ülkelerle bu adımı atmaya çok önemsiyoruz. Özbekistan ve Türkmənistan'ın da aramıza katılacağına inanıyorum" dedi. Başkan Kemal Yurtnaç'ın ardından toplantıya ev sahipliği yapan Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ konuklara seslendi. Bozdağ, "Diasporalar arasında birlikte çalışabilme ve pek çok konuyu beraber aşabilmemiz konusunda bize güç verecektir. Yurt dışında birlikte hareket edebilme iradesini ortaya koyabilmek hepimiz için olumlu bir durumdur. Türk dünyasını oluşturan ülkelerin kendi aralarındaki ilişkiyi farklı aşamalara taşınması lazım. Bizim

her şeyimiz ortak ve bunu görünür bir hale getirmeliyiz. İlişkilerimizi daha verimli bir konuma getirmeye kararlıyız. O yüzden bu adımın ciddi bir önemi olduğunu düşünüyorum. Bu kurum yurt dışındaki bütün akraba ve soydaşlarımızla olan ilişkilerimizi daha farklı bir noktaya getirmek için faydalı olacaktır. Ortak olan kültürümüzü daha da ön plana çıkarttıkça aramızdaki ilişkilerin de daha farklı bir yönde olacağına inanıyorum. Hükümet olarak bu konuyla ilgili ne varsa biz her türlü faaliyeti destekleyeceğiz. Hepimiz için hayırlı olmasını diliyorum" dedi. Konuşmanın ardından katılımcı ülkeler arasında ortak stratejik işbirliği imza töreni gerçekleştirildi.

Üçüncü Toplantı Bakü'de Yapıldı

Konsey, bir sonraki toplantıyı Azerbaycan'ın ev sahipliğinde 21 Haziran 2013 tarihinde Bakü'de gerçekleştirdi. Dünyanın 44 ülkesinden 500'den fazla diaspora temsilcisinin katıldığı forumda Türk dünyası diasporalarının ortak işbirliğine yönelik bir bildiri imzalandı. Türkiye'yi dünyanın çeşitli ülkelerinde yaşayan STK temsilcileri, işadamları ve akademisyenlerden oluşan 150 kişilik bir heyet temsil ederken, heyette 17 Haziran tarihinde ilk toplantısını gerçekleştiren Yurtdışı Vatandaşlar Danışma Kurulu üyeleri de yer aldı. 21 Haziran tarihinde başlayan forum, heyetlerin Haydar Aliyev'in anıt mezarı ile Şehitler Anıtı ve Türk askerlerinin hatırasına yapılmış abide kompleksinin ziyaretiyle başladı.

Azerbaycan Diasporadan Sorumlu Devlet Komitesi organizasyonunda düzenlenen forumda Türkiye'yi temsil eden Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç, forum hakkında yaptığı değerlendirmede Türk dili konuşan ülkelerin dünyada birlikte hareket etmesine yönelik çalışmaların temellerinin atılacağını belirtti.

Dilde, Fikirde, İşte Birlik Zamanı

Toplantıda bir konuşma gerçekleştiren Başkan Kemal Yurtnaç, göçün ve göçmenliğin sosyo-kültürel etkilerine değinirken 2010 yılında Türkiye'de kurulan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın (YTB) gerçekleştirdiği çalışmalar hakkında bilgi verdi. YTB'nin ana görevinin yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarının giderilmesi için çalışmalar yapmak olduğunu vurgulayan Yurtnaç, "Şimdi bizler için Gaspıralı'nın dediği gibi dilde, fikirde, işte birlik zamanıdır." dedi. Toplumların gelişiminin demokratik kuralların hakimiyeti yolu ile olduğuna inandığını ifade eden Yurtnaç, sivil toplum örgütleri'nin (STK) bu

anlamda önemli bir yeri olduğunu söyledi. STK'ların kendi ortak iradeleri ile çalışmalar yapmalarını temenni ettiklerini belirten Yurtnaç konuşmasını şu şekilde sürdürdü: "demokrasi çok seslilikte adeta bir orkestradır. Toplumda sivil toplumun hareketliliği, demokratik ortamı zenginleştirecektir. Ancak burada unutulmaması gereken bir şey daha vardır ki o da demokratik toplumda en önemli şeylerden bir tanesinin kanun hakimiyetinin sağlanması oluşudur. Kanun hakimiyetinin sağlanması da kurum ve kuralların varlığı ve toplum düzeninin sağlanması ile gerçekleştirilir.

Türkiye demokratik değerlere sahip, yönetimin halkın iradesi ile seçildiği, farklılıkların zenginlik olarak algılandığı ve günden güne büyüyen ekonomisi ve hakça paylaşımı ile herkesin huzur içerisinde yaşadığı bir ülkedir.

Gerçek şu ki; Türkiye, boynundaki borçtan, biçtikleri boydan, terörden kurtuluyor, demokratik değerler etrafında kalkınmasına hızla devam ediyor. İstedikleri kadar yalan haber, yorumlar yapabilirler. Türkiye artık gelişme, kalkınma ve demokratikleşme konularında hızla ilerliyor. Ne kadar istemeseler de Türk dünyası ve Türkiye halkı gelişmeye kalkınmaya hızla devam ediyor. Buradan diğer ülkeleri ve Avrupa Parlamentosu'nu objektif olmaya çağırıyorum.

Bu toplantı ile Azeri, Kazak, Kırgız ve Türk diasporalarının yurt dışında yardımlaşmalarının önü açılacaktır. Özbek ve Türkmen kardeşlerimizin de bu oluşumun içerisinde olmaları hepimizi mutlu edecektir.

Artık bugünden sonra tüm STK'lar yurt dışında ülke farkı olmadan birbirleriyle ortak konular konusunda hareket etmeli, ziyaretler başlamalı ve kardeşlik hukukunu işletmelidir. İnanıyorum ki, Türksöy, Türk Konseyi, Türkpa ve Türk Akademisi ile ortak değerlerimiz yücelip yükselecektir.

KAFKAS GÖÇLERİ: SAVAŞ VE SÜRGÜN

Tarih boyunca bir “tarih - coğrafya” ilişkisi süregelmiştir. Tarih, hareketin coğrafya ise durağanlığın temsilcisi olarak kabul edilmiştir. Bu anlamda tarih, zayıf halkların düşmanı, koruyucu coğrafya ise dostu olmuştur. Ancak Kafkaslarda durum farklıdır. Kafkaslar, tarih boyunca stratejik önemi olan bir coğrafyada bulunması sebebiyle sürekli saldırılara ve işgallere sahne olmuştur.

Esas itibariyle dağlık bir alana sahip olan Kafkaslar genellikle yüksek yaylalar ve derin vadilerden oluşmuştur. Yüksekliği fazla olan bu dağ silsilesi, bölgedeki insanların tarihlerini, kültürlerini, dillerini ve karakterlerini başkalarından farklı kılmıştır. Askeri açıdan büyük ölçüde savunma imkanı sağlayan dağlar, kültür ve etnik bakımından bölünmüş bir coğrafyanın doğmasına sebep olduğu gibi Kafkasyalıların birleşmesini de önleyen bir faktör olmuştur. Sonuç olarak, savaş “kaçınılmaz, sürgün ise “alinyazısı” olmuştur. Tarih yazımında şimdiye kadar ihmal hatta göz ardı edilmiş olan bu önemli olay hakkında aslında söylenecek çok şey var...

Çerkes sürgününde köylerini bırakan dağlı Çerkesler, Pyotr Gruzinskiy'in tablosu, 1872

Yaşananları daha iyi yansıtması ve olayların ciddiyetini kavramak adına şu üç kavramın anlamını bir daha hatırlamakta fayda var.

ZORUNLU GÖÇ

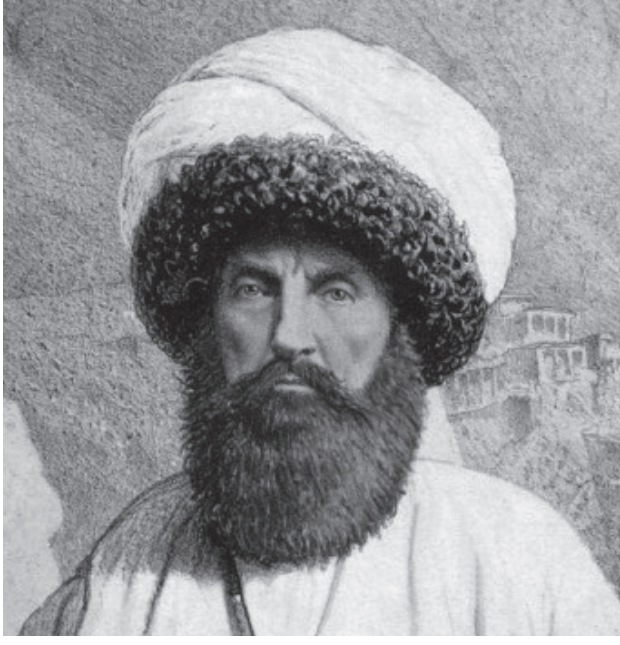
İşgal ya da başkaca bir zorlayıcı nedenlerle topraklarında eskisi gibi rahat yaşama olanağı kalmayan bir halkın veya halkların başka yörelere veya ülkelere kendi kararları olmaksızın gitmeleridir.

SÜRGÜN

Ceza olarak belli bir yerin dışında veya belli bir yerde oturtmak. İşgal edilen ülkedeki insanların tümüyle ve zorla topraklarından çıkartılması ve başka yerlere gönderilmesi ve yerlerine başka halkların ikamesidir.

SOYKIRIM

İrk, canlı türü, siyasal görüş, din, sosyal durum ya da başka herhangi bir ayırıcı özellikleri ile diğerlerinden ayırt edilebilen bir topluluk veya toplulukların bireylerinin, yok edicilerin çıkarları doğrultusunda önemli sayıda ve düzenli biçimde yok edilmeleridir.

Şeyh Şamil

İmam Şamil, Kuzey Kafkasya halklarının, Avar kökenli politik ve dini önderi. Kafkas Savaşı'nda Rus karşıtı direnişin lideri ve Dağıstan ile Çeçenya'nın 3. imamı. İmam Şamil olarak da anılır.

Hacı Murat

Şeyh Şamil'in naiblerinden olan Avar kökenli Kafkasyalı liderdir.

Kafkaslardan göçlerin temelinde, farklı tarihlerde zuhur eden "aynı sebep" yatmaktadır.

1. Sürgün:

Çarlık Rusya'nın Kafkas bölgesini ele geçirmesinden sonra 19. yüzyılın ilk yarısında bölge halkları direnişe geçmiştir. Ancak 1864 yılında Çarlık orduları tarafından bu direnişin kırılması üzerine Kuzey Kafkasya'da yaşayan Müslüman topluluklar, başta Çerkesler olmak üzere, gördükleri baskı ve katliam karşısında bölgeden göç etmek zorunda kalırlar.

2. Sürgün:

1877-1878 yılları arasında Rusya, Osmanlı toprakları üzerinde yaşayan Hristiyanları korumak bahanesiyle Osmanlı Devleti'ne savaş açmıştır. Anadolu halkının hafızasında 93 Harbi

olarak yer eden bu savaş Türk ve Müslüman kitleyi olumsuz etkilemiş ve Kafkaslar'dan yeni göç ettirilmiş Kafkasyalıları bir kez daha yerlerinden etmiştir. Bu hareketlilik 1920'lere kadar sürmüştür.

3. Sürgün:

1943 ve 1944 yıllarında SSCB lideri Yosef Stalin'in emriyle Kafkas halkları, asılsız bir şekilde II. Dünya Savaşı'nda Almanlar ile işbirliği yapmakla suçlanmışlar ve Sovyet topraklarının en ücra köşelerine gönderilmişlerdir.

Kafkasya'da Yaşayan Halklar:

Kafkasya pek çok dilin, halkın, etnik grubun ve mahalli kültürün bir arada yaşadığı, dünyanın ender bölgelerinden biridir.

Karadeniz ile Hazar denizi arasında uzanan bir coğrafyada yaşayan Abhaz, Adige, Abaza, Karaçay-Malkar, Oset, Çeçen-İnguş ve Dağıstan halklarının oluşturduğu Kafkasya siyasi ya da fiziki bir coğrafyanın adı değil, yukarıda adlarını saydığımız halkların meydana getirdiği ve "Kafkas Kültür Sahası" adı verilen kültürel coğrafyanın adıdır.

Kafkasya halkları yüzyıllardan beri aynı tarihi, kültürü ve coğrafyayı paylaşmalarına rağmen, toplumsal yapılarında son derece güçlü bir yere sahip olan aile-soy bağıllığı, kabilecilik gibi tutum ve davranışları sebebiyle tarih boyunca bir birlik oluşturamamışlardır. Kafkasya'nın halkları Kurban ve Yukarı Terek havzalarına

yerleşmiş olan Kabardeyler, Büyük Kafkasların orta kesiminde yaşayan Çeçenler, İnguşlar ile Batlardan oluşan Vaynahlar, Dağıstan'da yaşayan Avarlar, Dargiler, Lezgiler ve Laklardır. Hint-Avrupa kökenli topluluk da, Büyük Kafkasya'nın orta kesiminde yaşayan Osetlerdir. Kuzeyde yaşayan ve daha çok Ruslar ile Ukraynalılar'ı kapsayan Slav kökenli topluluklar Kafkasya nüfusunun üçte birinden fazlasını oluştururlar.

Türk kökenli halklar güney batıda yaşayan Azeriler ile kuzeyde yaşayan Kıpçak Türkleri'nden Kumuklar, Nogaylar, Karaçay-Malkarlardır.

Sürgünler

Kırım ve Kafkasya'dan gerçekleşen göçlerin, bölgenin Ruslar tarafından kendi beklentileri yönündeki yeniden şekillendirilme çabası birincil sebeptir. Bu yüzden sözü edilen coğrafyada, gerek askeri çatışmalar, gerekse yıldırma politikaları sonucunda çeşitli demografik kitle hareketleri meydana gelmiştir. Hatta Rusya, ileriye dönük nüfus politikaları için daha 1820'lerin sonunda Osmanlı topraklarından bazı gayrimüslim toplulukları Rusya ve bugünkü Ermenistan taraflarına göç ettirmiştir.¹

Bu dönemden sonra bölgedeki egemenliğini kalıcı hale getirmek için çeşitli yöntemlere başvuran Rusya, özellikle 1856 yılında Kırım Savaşı'nı müteakiben bölgeye dönük siyasetini daha da sertleştirmiştir. Rusya için, Karadeniz'in kuzeyinde kalıcı bir hâkimiyet tesis etmenin yolu, Kırım ve Kafkasya'da Çarlık yönetimine hiçbir konuda zorluk çıkarmayan ve Osmanlı ile dini bağları en aza indirgenmiş, Hıristiyan ağırlıklı bir nüfus yapısı oluşturmaktan geçmektedir. Bu amaçla baskıcı bir tutum sergilenmeye başlanmış, özellikle Müslümanların mülkiyet haklarına kısıtlamalar getirilmiş, bölgedeki idari ve demografik yapı yeniden tesis edilmeye başlanmıştır. Ortaya çıkan tabloda Müslümanlar için en önemli çıkış yolu ise halifenin koruması altına girmek olmuştur.

1864 yılında Kuzey Kafkasyalıların Rusya'ya teslim olmasıyla birlikte Kafkas-Rus savaşları sona ermiştir. Çarlık Rusya çıkardığı bir kararname ile Kafkas halklarının bölgeden çıkarılmasını; aksi takdirde tüm halkın savaş esiri sayılacağını söylemiştir. Bunun üzerine 750 binden fazla olduğu tahmin edilen Çeçen, Dağıstanlı, Çerkes ve Oset Kuzey Kafkasya'dan Avrupa'ya, Osmanlı İmparatorluğu'na, Kıbrıs ve Ürdün'e göç ettirilmiştir.

Kuzey Kafkas halklarının sürgünü ve sürgün esnasında yaşanan üzüntü verici olaylar, uluslararası hukuk alanında henüz bir hak arayışına dönüşebilmiş değildir.

İngiliz ve Osmanlı devletlerinin resmi kayıtlarına geçen 1864'teki Kafkasya sürgünü tarihte bir kere yaşanmış ve tozlu raflarda yerini almış bir olay olmayıp tam tersi kötü sonuçları günümüzde dahi devam eden feci tarihsel bir kazadır.

1864'te yaşanan birinci sürgünün kötü sonuçları adeta mağdurlarından torunlara miras olarak kalmış, üstelik mirasa yeni sürgünlerle ilaveler yapılmıştır. Yani Kafkasya'daki ilk sürgünün acıları telafi edilmeden yeni sürgünlerle mağduriyetler çoğaltılmıştır.

Rusların Kafkasya'ya yerleşme politikasının sonucu olarak; sadece 1864'te 1 milyon 500 bin Kafkasyalı yurdundan olmuş, binlercesi sürgün yolculuğunda açlık ve kötü koşullara yenik düşerek can vermiş, binlercesi Karadeniz'in dalgalarına dayanamayan gemilerin batmasıyla engin sularda boğulmuş, yüzlercesi kalıcı hastalığa yakalanmıştır.

Ayrıca sürülenlerin toprakları, evleri ve sahip olduğu diğer tüm mal varlıkları Kafkasya'ya ikame ettirilen Rus ve Kozaklara verilmiştir.

Karadeniz'deki Taman, Tuapse, Anapa, Tsemez, Soçi, Adler, Sohum, Poti, Batum gibi limanlardan Rus, Osmanlı ve İngiliz gemilerine balık gibi istif edilerek, Osmanlı topraklarına yani Trabzon, Ordu, Samsun, Sinop, Kefken, Varna, Burgaz, Köstence, İstanbul ve Ege kıyılarına dökülen insanların yüzde 30'unun henüz sürgün yolculuğu tamamlanmadan telef olduğu yönünde bilgiler arşiv kayıtlarında mevcuttur.

¹Ufuk Gülsoy, 1828–1829 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Rumeli'den Rusya'ya Göçürülen Reâyâ, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, İstanbul 1993

Söz gelimi insan yüklü gemilerin boşaltıldığı yerlerden biri olan Trabzon'daki Rus Konsolosu, Mayıs 1864'te "30 bin kişi açlık ve hastalıktan kırıldı. Gemilerde hastalık alameti gösteren olursa derhal denize atılırdı... 1858-1865 yıllarında 493.124 insanın gittiği Trabzon'da bir tek adamın 30-50 cariye birden aldığı oluyordu..." diye yazmıştır. Hem Kafkasya hem de Osmanlı kıyılarında ölen insanların gömüldüğü çok sayıda toplu mezarın olduğu yine kayıtlarda yerini almıştır.

Sürgün sürecinde Trabzon'daki Rus Konsolosu sürgün kararını yürüten General Katraçef'in tanıklığı şöyledir: "Türkiye'ye gitmek üzere Batum'a 70.000 Çerkes geldi. Bunlardan vasati olarak günde 7 kişi ölüyor. Trabzon'a çıkarılan 24.700 kişiden şimdiye kadar 19.000 kişi ölmüştür. Şimdi orada bulunan 63.900 kişiden her gün 180-250 kişi ölmektedir. Samsun civarındaki 110.000 kişi arasında her gün vasati 200 kişi can veriyor. Trabzon, Varna ve İstanbul'a götürülen 4650 kişiden de günde 40-60 kişinin öldüğünü haber aldım." ²

Rus makamları sürgün suçlamalarından kaçabilmek için bu tarihi trajediyi göç kavramıyla izah etmeye kalkışmıştır. Ancak insanların bile bile ölüme razı olduğu zorlayıcı ortamı izah etmesi açısından çarın Kafkasya'ya temsilcisi Grandük Mişel'in 1864 Ağustosunda Batı Kafkasyalıları'a gönderdiği şu ferman yeterlidir: "Bir ay zarfında Kafkasya terk edilmediği takdirde, bütün nüfus savaş esiri olarak Rusya'nın muhtelif muntikalarına sürülecektir." ³

² "Papers Respecting the Settlement of Circassian Emigrants in Turkey", London Printed by Harrison and Sons. http://www.circassianworld.com/Circassian_Emigrants.html, 20.05.2013

³ Tarihte Kafkasya, General İsmail Berkok, İstanbul 1958, İstanbul Matbaası, Sayfa 526

Yurtlarından edilen Kafkas halkları Türkiye, Suriye, Ürdün, İsrail, Mısır, Irak, Lübnan, Kuveyt, Libya, Yunanistan, Makedonya, Kosova gibi dünyanın 40 değişik ülkesinde yaşamaya mecbur bırakılmıştır. Mevcut Rus, Osmanlı ve Avrupa kayıtlarına göre, 1862-1870 yılları arasında sürgüne gönderilenler 1,2 ile 2 milyon civarındadır. Yaklaşık olarak 500 bin Kafkasyalı'nın yolculuk sırasında veya vardıkları Osmanlı limanlarında öldüğü bilinmektedir.

Sürülenler bir daha vatanlarına geri dönememiş, ancak onların torunları Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra vatanlarına gitme şansı elde edebilmişler ama dedelerinin kaybettiklerini geri verecek ne bir makam ne de bu yönde bir kamu iradesi bulabilmişlerdir.

1864 sürgünüyle dünyaya savrulan Kafkasyalılar tekrar anavatanlarında toparlanma fırsatı verilmeden, Kafkasya'nın bakiyeleri sayılan halklar önce 93 harbi esnasında ve sonra 1943 ve 1944 yıllarında SSCB lideri Yosef Stalin'in emriyle geniş çaplı bir sürgün politikasına maruz bırakıldılar. Kafkas halkları, asılsız bir şekilde II. Dünya Savaşı'nda Almanlarla işbirliği yaparak ihanet etmekle suçlanmışlardı.

23 Şubat 1944 günü yani Kızılordu'nun 26. kuruluş yıldönümünde şenliklere davet edilen Çeçen ve aynı etnik kökene sahip olan İnguşlar apar-topar ve binlerce insanın ölümü pahasına Sibiry'a sürüldü. Aynı şekilde 2 Kasım 1943'te Karaçaylılar, 8 Mart 1944'te de Balkarlar Sibiry ve Kazakistan'a sürüldüler. Kırım Tatarları ve Ahıska Türkleri de sürgün edilen halklar arasındaydı.

Sovyet Rusya, sürgün operasyonunu büyük bir gizlilik içinde gerçekleştirmiş, kamuoyu ancak iki yıl sonra yani 26 Haziran 1946'da "İzvestiya" gazetesinde çıkan küçük bir haber ile olanlardan haberdar olabilmmişti.

Her aileye 20 kg. bagaj izni verilmiş, insanların tüm mal varlıklarına; evlerine, topraklarına ve büyükbaş hayvanlarına el konulmuştu. Felaketin en büyüğü ise sürgün yolculuğunda gerçekleşti: İnsanların yüzde 20'si kötü hava koşulları ve açlıktan öldü. Ölüm Çeçen ve İnguşlar'ın yakasını yerleştirildikleri yeni yerlerde de bırakmadı ve ilk birkaç yıl içinde gerek iklim gerekse ağır çalışma koşulları ve bunlara bağlı salgın hastalıkları nedeniyle pek çok insan yaşamını yitirdi. Çeçen ve İnguş halkının sürgündeki nüfus kaybının yüzde 38 oranında olduğu kaydediliyor.

9 Ocak 1957'de Sovyetler Birliği Yüksek Şûrası aldığı bir karar ile 1944 yılında topyekûn sürülen Çeçen-İnguşlar'ın yurtlarına dönmelerine izin verdi. 12.01.1958 tarihinde Groznenskiy Raboçiy gazetesi, sürgünden dönenlerin sayısını 200 bin olarak yazmıştır. Ancak sürgünden 4 yıl öncesinin yani 1939 yılının resmi kayıtlarına göre yeni kurulan Çeçen-İnguş Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ndeki Çeçen ve İnguşlar'ın nüfusu 488 bindi. Süngünden sonra (1959'un rakamlarına göre) Çeçen-İnguş Cumhuriyeti'ndeki tüm İnguş ve Çeçenlerin sayısı 311.2 binden ibaretti.

Bu göçmenlerin önemli bir kısmı katliamlar, salgın hastalıklar ve açlık nedeniyle göç esnasında hayatlarını kaybetmişlerdir. Bugün ise Balkanlar, Anadolu ve Ortadoğu'da iskan edilen Kafkas göçmenlerinin torunları aynı bölgelerde yaşamaya devam etmektedirler.

⁴ The Status of the Muslim Under European Rule: The Eviction and Settlement of the Cerkas, Journal of the Institute Minority Affairs, Vol.1, No:2.

⁵ Tank Cemal Kutlu, Çeçen-İnguşlar'ın Bütünüyle Sibiry İçlerine Sürgünü, (23/24 Şubat 1944 - 9 Ocak 1957)

⁶ RGIA, F.571; Aktaran: V.M.Kabuzan, Naseleniye Severnogo Kavkaza v XIX-XX vekah Sn.Petesburg 1996, s.145

TÜRK CUMHURİYETLERİ ARASINDA ENERJİ-POLİTİK ÜZERİNE KURULU İŞBİRLİĞİ

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Kafkasya ve Orta Asya'da Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan'ın bağımsızlıklarını kazanması şüphesiz ki en çok Türkiye'yi memnun etmiş, en çok Türkiye halkı tarafından coşkuyla karşılanmıştı. Bulduğu stratejik konum nedeniyle Sovyetler Birliği ile batı bloğu arasındaki mücadelenin içerisinde kalmış olan Türkiye, yeni dönemle birlikte dış politika açılımının en önemli atılımlarını yeni bağımsız Türk cumhuriyetlerinin olduğu coğrafyalarda yapmıştır.

“

“Adriyatik'ten Çin'e” ya da “Türk Yüzyılı” gibi aşırı söylemlerin de içinde bulunduğu politikalarla Türkiye'nin bölgelere yönelişi, başta başarılı olsa da daha sonra hem uluslararası gelişmeler, hem bölgesel olaylar hem de Türkiye'nin iç dinamikleri nedeniyle etkisiz hale gelmeye başlamıştır ve Türkiye, etkin ve etkili olmak istediği bu bölgelerden çekilmek zorunda kalmıştır. Fakat, Orta Asya ülkeleriyle ilişkilerin önce aksadığı sonra da durduğu Sovyet sonrası döneminden bugüne kadar, Türkiye-Azerbaycan ilişkileri güçlü bir şekilde -zaman zaman bazı sorunlar nedeniyle sekteye uğrasa da- devam etmiştir. Bu durumunun nedeni olarak pek çok unsur sayılabilir de, iki ülke arasında yabancı şirketlerin de yardımıyla oluşturulan enerji projelerinin etkisi oldukça önemlidir.

”

Tüm devletlerin nihai amacının gelişme ve modernleşme yoluyla güçlenme olduğu göz önünde bulundurulduğunda, enerji-politiğin giderek devletler arası ilişkilerin en önemli ayaklarından birini hatta en önemlisini oluşturduğunu söylemek doğru olacaktır. Çünkü ülkelerin, gelişmeleri ve artan nüfuslarının ihtiyaçlarına cevap vermeleri için, enerji gereksinimlerinin karşılanmasının güvence altına alınması gerekmektedir. Bugün, bazı devletler kendi ihtiyaçlarını karşılamada yeterli birincil fosil enerji rezervlerine sahipken ve ihtiyaç fazlasını ihraç ederlerken, büyük bir grup ise petrol, doğalgaz ve kömür gibi maddeleri ithal etmekte ve bir yandan da ithalata bağımlılıklarını azaltmak için de yenilenebilir enerji kaynaklarının etkin kullanımı da olmak üzere çeşitli projeler geliştirmektedirler. Bu bağlamda, ülkeler arası enerji ticareti, enerji bilgisinin ve teknolojisinin paylaşılması tarihte hiç olmadığı kadar yoğunlaşmıştır ve enerji pazarlığı üzerinden yeni ittifaklar/düşmanlıklar oluşmaktadır.

Günümüzde, Türkiye'nin dış politika anlayışı kendisini çevreleyen bölgelerden başlamak üzere dünya genelinde etkin bir politika izlemek üzerine kuruludur. Dış politikada diplomasi, kamu diplomasisi, yumuşak güç gibi araçların da

etkin şekilde kullanılması ile Türkiye bugün dünyanın pek çok yerinde adından söz ettiren bir ülke konumuna gelmiştir. Bu bağlamda Dışişleri Bakanlığı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı gibi kurumların etkin çalışmalarıyla 1990'ların ikinci yarısıyla azalan Türkiye-Kafkasya-Orta Asya Türk devletleri arasındaki ilişkiler için sağlam bir zemin oluşturulmaya başlanılmıştır. Hiç şüphesiz ki yapılan bu yoğun çalışmalar, enerji-politik alanında atılacak adamlarla daha da anlamlı olacak ve Türk devletleri arasındaki ilişkiler, sağlam ve gelecekte zedelenmeyecek bir altyapıya kavuşacaktır.

Girişte de bahsedildiği üzere, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından günümüze Türkiye-Azerbaycan ilişkilerinin sıcak kalmasının nedenleri araştırıldığında enerji-politiğin ülkeler arasında nasıl bir uyumlaştırıcı/yakınlaştırıcı rolü olduğu kolayca anlaşılabilir. "Asrın Anlaşması" ile başlayan, ikiz boru hatları olan Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol ve Bakü-Tiflis-Erzurum Doğalgaz Boru Hatları'nın inşasıyla somutlaşan ve Nabucco, TANAP gibi projelerle de ileriye taşınan Türkiye-Azerbaycan enerji ilişkileri, aslında bugün ve gelecekte Türkiye'nin Kafkasya ve Orta Asya'da yürütmesi

gereken politikanın temelini hangi konu üzerine kurması gerektiğini ortaya koymaktadır. Daha önceki başarısız deneyimin aksine, bugün Türkiye Kafkasya ve Orta Asya'daki Türk devletlerine salt bir heyecandan uzak, gerçekçi ve söylem-eylem uyuşmasının sağlandığı politikalarla yaklaşmaktadır. Hem söz konusu devletleri korkutmadan hem de bölgesel-küresel güçlerin tepkisini çekmeden, bölgede etkili olmak Türkiye'nin birinci amacıdır ve yukarıda da sayılan kurumların etkin çalışmalarıyla Türkiye'nin barışçıl ve maceraya dayanmayan politikası muhataplara iletilmektedir. Tam da bu noktada, tüm bölgeye yarar sağlayacak bir enerji işbirliğinin eşgüdüm merkezi olma rolünü üstlenerek Türkiye, bölgenin istenilen devleti konumuna gelebilecektir. Hiç şüphesiz ki bugün dünyanın en gözde enerji merkezlerinden biri Hazar Havzası'dır. Zengin kaynaklar bulunan Hazar'ın üç kıyıdaşının Türk cumhuriyeti olması, yine Özbekistan'ın zengin yer altı kaynaklarına sahip olması, Türkiye'nin batı pazarlarına ve Kırgızistan'ın doğu pazarlarına giden önemli güzergahlarda yer alması, Türk dünyası için bir enerji işbirliği girişiminin bir an önce yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Türk devletlerinin arasındaki enerji ilişkilerinin düzenlenmesi için bir enstitünün kurulması önemli bir adım olacaktır. Bu enstitü bünyesinde bir araya gelecek enerji-politik uzmanları, akademisyenler ve enerji mühendisleri çalışmalarıyla hem ortak bir anlayışın oluşmasını sağlayacaklar hem de siyasi liderlerin projeler geliştirmeleri için öneriler hazırlayabileceklerdir. Ayrıca daha sonradan uluslararası bir üniversite haline getirilebilecek bu enstitü, devletler arası enerji ilişkisinin sadece ticaretten ibaret olmadığını, enerji bilgisinin ve teknolojisinin de bir paylaşım zemini olabileceğini gösterecektir.

Türkiye, Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan arasındaki enerji ilişkisinin ilk adımı şüphesiz ki birincil fosil kaynaklar olan petrol ve doğalgaz alanında olacaktır. Ne yazık ki, bugün pek çok ülke rezervlerinin miktarını, üretim ve tüketimlerini farklı yansıtabilmekte ya da kendi bilgilerini oluşturmak yerine diğer devletlerin ve şirketlerin yayınladıkları raporları esas almaktadırlar. Bu bağlamda, Türkiye, Azerbaycan ve Orta Asya Türk

cumhuriyetlerinin petrol, doğalgaz ve kömür rezervlerinin miktarlarının, yıllık üretim ve tüketim verilerinin bulunduğu ortak raporların hazırlanması gerekmektedir ve yapılacak çalışmalar bu somut veriler üzerinden gerçekleştirilmelidir. Ayrıca, bugün Türk Dili konuşan devletlerin büyük çoğunlukla bireysel bazda yürüttükleri petrol ve doğalgaz temelli enerji projelerinin, ortak bir politika kapsamında ve uzun vadeli sonuçların da tasarlandığı bir süreç sonucunda oluşturulması tüm taraflara faydalı olacaktır. Unutulmamalıdır ki, Nabucco projesinin uzun zamandır sürüncemede kalmasının en önemli nedenlerinden birisi de Türkiye-Türkmenistan-Azerbaycan arasında tam bir anlaşma zemininin oluşmamasıdır. Bu yüzden, sadece enerji konularının tartışıldığı bir enstitü, devletler arasında anlaşmazlık yaratacak konuları da önceden değerlendireceği için projelerin geliştirilirken tüm tarafların yararına olan esasları da belirleyecektir.

Türkiye'nin söz konusu bölgelere yönelik petrol ve doğalgaz üzerine

kurulu projeleri, mevcut rezervlerle sınırlı kalmamalıdır. Bugün, ABD'nin başını çektiği dünyanın büyük ithalatçıları geleneksel olmayan yöntemlerle petrol ve doğalgaz üretmektedirler. "Yeni Petrol" üretim çalışmaları henüz yaygınlaşmasa da, kaya gazı ve sentetik doğalgaz üretimi, dünya doğalgaz piyasasını olumlu yönde etkilemeye devam etmektedir. Türkiye hem yeni yöntemlerle petrol ve doğalgaz üretimine bir an önce geçmeli, hem de bu konuda sahip olduğu bilgi ve teknolojiyi Türk cumhuriyetlerine aktarmalıdır. Bunun yanı sıra, yararlı-zararlı tartışmalarının ötesinde Türk devletleri nükleer enerji alanında da işbirliğine gitmelidir. Kazakistan başta olmak üzere, Sovyetler Birliği zamanından nükleer enerji tecrübeleri olan Türk devletleri, bugün Türkiye'nin nükleer enerji alanında anlaşmalar yaptığı Rusya, Çin ve Güney Kore gibi ülkelere eklenmelidir. Böylece hem bu devletlerdeki nükleer enerji üretimi konusundaki potansiyel açığa çıkarılabilirken, hem de Türk devletleri gelecekte nükleer enerji santrallerinin kurulması için gerekli teknolojik altyapıya kavuşabilecektir.

Günümüzde devletler, enerji-politikalarının en önemli amaçlarından birisini kendi kendine yeterli olabilmek olarak açıklamakta ve dışa bağımlılıklarını en az seviyeye indirmeye çalışmaktadırlar. Fosil kaynaklara sahip olmayan ya da kaynakları giderek azalan, nükleer enerjiye eksi yönleri yüzünden sıcak yaklaşımayan, petrol ve doğalgaz üretmek için yeni yöntemlerin teknolojisini geliştiremeyen ülkelerin, şüphesiz ki gelecekte de enerjiye olan gereksinimleri artarak devam edecektir. Bu bağlamda, yenilenebilir enerjinin gelecekte dünyanın enerji ihtiyacını karşılamada birinci konuma geleceği pek çok otorite tarafından dile getirilmektedir ve ABD, Çin, Japonya ve Almanya gibi enerji tüketim devlerinin başını çektiği pek çok ülke güneş, rüzgar, jeotermal ve su (hidro güç, dalga, gelgit ve hidrojen ayrıştırılması) gibi doğal ve tükenmez kaynakları, gelişmelerinde duydukları enerji ihtiyacını karşılamada daha etkin kullanabilmenin yollarını aramaktadır. Yapılan çalışmalar

yenilenebilir enerji kaynaklarının, bugünkü teknolojiyle tam olarak enerji üretim ilişkilerine dahil edilemediğini göstermektedir. Tam da bu noktada Türkiye ve söz konusu Türk devletlerinin yapacakları işbirliği ile, gelecekte yenilenebilir enerji çalışmalarının merkezi konumuna gelebilme olasılığı yüksektir.

Türkiye’de merkezlenecek böyle bir çalışma ortamı, Türk dünyasından ve diğer ülkelerden katılacak bilim insanlarının araştırmalarıyla fosil yakıtlara bağımlılığın azaltılmasında öncü olabilecektir. Çünkü bugün, yenilenebilir enerji teknolojisinin geliştirilmesi faaliyetleri ülkelerin bireysel çalışmalarıyla yürütülmekte ve bu çalışmalarda bazı ülkelerin/ çok uluslu şirketlerin fosil enerji kaynaklardan elde ettikleri çıkarlarının ardında kalmaktadır. Fakat Türk devletleri arasında günümüzde oluşan anlayış ve güven ortamı, yenilenebilir enerji çalışmalarının fosil kaynakların ihraç politikalarının gerisine konulmamasını sağlayacaktır.

Günümüzde Türk dış politikasının genel eğilimiyle birlikte, ülkemizin pek çok kurumu Kafkasya ve Orta Asya’da oldukça etkin faaliyetler sürdürmektedir. Yürütülen sosyal ve kültürel çalışmalar ve yapılan kalkınma yardımları, Türkiye ve bölge ülkeleri arasındaki uzun bir tarihsel arka planı olan, fakat unutulmaya yüz tutmuş pek çok bağı kamuoylarına hatırlatmakta ve böylece ülkeler arasında geliştirilecek siyasi ve ekonomik işbirliğinin zeminini hazırlamaktadır. Bu bağlamda, Sovyetler Birliği’nin dağılmasının ardından bölgelere ilk yöneliminden sonraki yıllarda yaşadığı hayal kırıklığının tekrar yaşanmamasını, Türkiye’nin Türk cumhuriyetleriyle arasında geliştireceği somut işbirliği projelerine bağlıdır. Buradan hareketle, bugünkü sosyal-kültürel faaliyetlerin ve gelişen siyasi-ekonomik ilişkilerin “Türk Devletleri Enerji İşbirliği” gibi somut bir projeye tamamlanması, yapılan tüm girişimlerinin kalıcı ve değerli olmasını sağlayacaktır.

Ortak Kültürün Günlük Yaşama Yansıyan Yüzü:

HALI

Halı bir “el sanatı”dır. Asırların içinden günümüze yansıyan bir kültür birikiminin ve birlikteliğin de sembolüdür aynı zamanda... Halı tezgahlarında atılan her düğüm, ortaya çıkan her eser, kuşakları ve uzak coğrafyaları birbirine bağlayan bir kavramdır aynı zamanda.

Tarihi gerçekler, Türkler’in yaşadığı Orta Asya’dan Balkanlar’a kadar uzanan geniş bir yaşam kuşağında halının bir “gelenek” olduğunu gösteriyor. Bu kuşağın kuzeyindeki kavimler kürk ve pösteki, güneyindekiler ise hasır ve pamuk dokuma kullanmayı tercih etmişti...

“Halı”, yalnız bir yer veya duvar süsü değildir... “Halı”, dünyanın geniş bir coğrafyasının ortak kültürünü, sanat anlayışını, inançlarını ve sanat zevkini sergileyen bir “el sanatı”dır...

Halı tezgahında atılan her düğüm, ortaya çıkan her eser, aynı zamanda “kültürel birlikteliğin” ve “kuşaktan kuşağa aktarılan ortak değerlerin” de sembolü gibidir. Halı kültürünün ortaya çıktığı ve günümüze kadar varlığını geliştirerek koruduğu coğrafyanın, esas olarak, Türkler’in yaşadığı alanlar olması dikkat çekicidir. Tarihte geleneksel halının kullanımı ve üretim alanı coğrafi bölgelere göre 35-45 enlemleri arasında kalan kuşaktır ve eski zamanlarda Türk kökenli halklar bu bölgede yaşamışlardır. Orta Asya’dan Batı’ya doğru uzanan bu kuşağın kuzeyinde kürk ve pösteki,

güneyinde ise hasır ve pamuk dokuma ürünleri kullanılırdı. Türk yönetimi sırasında Balkan ülkelerinde yaygınlaşan halı ve kilim türü el dokumacılığı, daha sonraları Mısır, Kuzey Afrika ve İspanya’ya kadar genişlemiştir. İskandinav ülkelerinde de Orta Asya temeline dayalı dokumalar yapılmıştır. Türk toplumlarında halı ve dokumacılık geleneksel yaşantılara bağlı olarak gelişmiştir. Ağırıklı olarak hayvancılıkla uğraşan Türkler, kültürel ve sanatsal faaliyetlerini geliştiren geleneksel alışkanlıklarını bu yönde kazanmışlardır. Anadolu’da bulunmuş en eski halı örnekleri 12. ve 13. yüzyıla ait olan Anadolu Selçukluları halılarıdır. Bu halılardaki zemin/motif ilişkisinde bitki, bulut, dört yön ve yıldız kullanılmıştır. 14. yüzyıldan sonra ise ağırıklı olarak kuş ve ejder gibi şaman inancı etkisinde koruyucu hayvan

motiflerinin kullanıldığı görülür. Anadolu halılarının Türkler’in geleneksel yaşantıları içerisinde önemli bir yeri vardı. Bu halılar Anadolu Selçuklu Devleti ve sonraki dönemlerde komşu ülkelere satılan ve değerli ziyaretçilere verilen değerli bir hediye oldu ve bir üstünlük göstergesi sayılırdı. Selçuklular’ın haçlı akınları ile zayıflayıp Moğol işgali ile yıkılmasından sonra halı sanatının icrası durmadı ve devamında biçimleri konusunda değişiklikler olmaya başladı. Selçuklu Dönemi’nin geometrik motifleriyle oluşan işlemelerinin yerini 16.yy’da Osmanlı Devleti’nde madalyon motifleri ve çeşitli bitkisel kompozisyonların yer aldığı başka bir dönem almıştır. Bu motiflerin kullanılmaya başlaması sonucunda da halı sanatı yeni bir kültür kazanmıştır.

Ayrıca diğer Türk halılarından farklı olarak Osmanlı saray halılarında İran düğümü kullanılmıştır ve bunun nedeni de zengin bitkisel motiflerin, hançer biçimli kıvrık yaprakların, lale, sümbül, bahar dalı, karanfil gibi çiçeklerin bu teknikle daha kolay işlenebilmesidir. Bu halıların ilk yapıldığı yer olarak Kahire kabul edilir. Halı yapımlarında çeşitli malzemelerin kullanılması, teknik özelliklerin, dokuma ve motif çeşitliğinin bolluğu ve Türklerin değişik bölgelerde yaşamak zorunda kalmalarına karşın Orta Asya kültüründen vazgeçmeyip geleneklerine devam etmeleri sonucu kullandıkları ortak motifler ve bunların anlamları Türk kültürünün zenginliğini de ortaya koymaktadır. Ayrıca üç kitada hüküm süren Osmanlı Devleti'nde geleneksel el

dokumacılığı önemli bir sanattı ve toplum kültürünün çok çeşitli ve zengin olması, ürettikleri dokumaların da çeşitlenmesini sağlıyordu. Türk sanat bütünlüğü içerisinde yapılan halı motifleri geometrik temele dayalı olarak İslam süsleme düzenine, Hitit Uygarlığı Ana Tanrıça kültürüne, Mezopotamya ve İyon Medeniyeti'nin sadeliğine ve Orta Asya'nın Şaman ve Mandala düşünce sistemine atıfta bulunmaktaydı. Anadolu'daki geleneksel halıcılık çoğunlukla Türkmenler ve Yörükler tarafından yapılıyordu.

16. ve 17. yüzyıl geleneksel klasik devir Osmanlı halıları Uşak, Bergama ve Osmanlı Saray Halıları olmak üzere üçe ayrılır:

UŞAK HALILARI:

Bu halılar motif bakımından en zengin olan gruptur. Yün malzemedeki ve Gordes (Türk) düğümü ile yapılmışlardır. Madalyon motifi Türk halılarında ilk defa bu grup içerisinde 16. yüzyılda kullanılmaya başlamıştır. Tebriz, Keşan ve İsfahan halılarının esas şeması özellikle madalyon motifini üzerine hazırlanıyordu. Uşak halılarının madalyon şekline göre ayrılmış iki önemli grubu vardı. Birincisi Madalyonlu Uşak Halıları, ikincisi Yıldızlı Uşak Halıları idi. Bu halılarda değişen sıralar üzerinde yer almış iki şekilde madalyon vardı. Orta ekseninde yuvarlak madalyonlar, yan eksenlerde

sivri dilimli madalyonlar sıralanmıştı. Bu düzen bütün gelişme süresince aynı kalsa da zaman içerisinde bazı değişiklikler olmuştur. Madalyonlar bazen ufalmış, bazen uzamış, bazen yuvarlaklaşmıştır. Uşak halılarında genelde yedi tane madalyon vardır. Üç tanesi orta eksenindedir. Ortadaki madalyon halının ortasını belirtir. Alt ve üst madalyonlar ya tam olarak kalır ya bordür tarafından kesilir. Yan eksenlerde ise dört madalyon bulunur ve bunlar da farklı büyüklükte kesilirler. Böylece madalyonların halı zemini boyunca sonsuz sıralanması görülür. Madalyonların bu sistemde sıralanması Türk halı sanatının esas prensibi sonsuzluk ilkesini vurgular.

BERGAMA HALILARI:

Eski nesil motiflere bağlılık diğer çeşitlere göre Bergama halılarında daha çok görülür. Ağırlıklı olarak Selçuklu halılarının geometrik ve bitkisel desenleri görülür. Bu halıların 15. yüzyıldaki hayvan figürlü ve geometrik desenli Holbein tipi halılar ile bağlantısı vardır. Üst üste sıralanmış eşit büyüklükteki kare bölmeli içleri iri sekizgenli ve ortadaki bir sekizgen etrafında daha küçük sekizgenlerin gruplaştığı

kompozisyonları günümüze kadar devam ettirmişlerdir. Köşelerindeki üçgen dolgular birbirleri ile birleşmekte ve böylece Uşak halılarının madalyon düzenini hatırlatan bir düzende sıralanması görülür. Bergama halılarında sekizgenler etrafında kare çerçeveler kullanılır ve aralarına stilize hayvan figürleri yerleştirilir. Türk halı sanatında 16. yüzyılda birdenbire ortaya çıkan yeni motiflerle belirlenen bazı küçük şekil grupları 18. yüzyıldan sonra kaybolmuştur. Öz bakımından Selçuklu halı etkisini Bergama halıları devam ettirmiştir.

OSMANLI SARAY HALILARI:

Türk halı tarihinin en parlak devri olarak 16. yüzyıl kabul edilebilir. Halı cinslerinin en çeşitli olduğu bu devir hem 15. yüzyıldaki geometrik örnekli halı çeşitlerini devam ettirmiş, hem de madalyon ve bitkisel motiflerin kullanılmaya başlamasıyla gelişen yeni halı çeşitlerini ortaya koymuştur. Tebriz'in 1514 ve Kahire'nin 1517 yıllarında Osmanlılar tarafından fethedilmesi halı sanatında yeni bir desen anlayışını da beraberinde getirmiştir. Bu yeni tarzın yönlendirdiği halılar Osmanlı Saray Halıları olarak bilinir. İran halı sanatından ilham

alınarak sivri kıvrık hançer yaprakları, palmet şekilleri ve madalyonlar tipik bir Türk üslubunda natüralist lale, sümbül, karanfil çiçekleri ile birleşerek yeni bir halı deseni şekilleri yaratmışlardır. Osmanlı saray halılarının bir özelliği de İran halılarına has madalyon düzeninin tamamen Türk halılarına özgü bir biçimde uygulanmış olmasıdır. İran halılarında esas olan madalyon, Osmanlı saray halılarında ikinci derecede bir motif olmuştur. Zarif desenleri ve ince işleme tekniklerinden dolayı saray halıları Osmanlı sultanları tarafından Avrupa saraylarına hediye olarak gönderilmişlerdir. Sarayların envanterinde bu halılar hala muhafaza edilmektedir.

JAPONYA'DA TÜRK İZLERİ

Nüfusu 127 milyon... Yüzölçümü 377 bin kilometrekare... Dört büyük ada ile beraber üç bine yakın adasıyla Uzak Doğu'nun en çalışkan ülkesi... Teknoloji devi Japonya, bugün dünyanın en büyük ekonomilerinden birisine sahip ve çıtasını gittikçe yükseltiyor. Ülkede Türk varlığı uzun zamandan beri var ve Türk kültür ve tarihinden önemli izler taşıyor. Ayrıca Japonya'da 5 bin civarında Türk yaşıyor ve onlar adeta bir kültür elçisi gibi önemli bir görevi üstlenmiş durumdadır...

1890 yılında Osmanlı Devleti gemisi Ertuğrul Fırkateyni'nin Japonya açıklarında batması, Türk-Japon ilişkilerini başlatan olay olarak kabul edilir. Japonların kazadan sağ kurtulan Türk denizcilere sahip çıkması ve ülkelerinde iyi ağırlamaları, Osmanlı Devleti'nde memnuniyetle karşılanmıştı. Türkiye'nin de bu olaydan tam 95 yıl sonra (1985 yılında) İran-Irak Savaşı sırasında Tahran'da mahsur kalan Japon yolcuları kurtarması, Türk-Japon ilişkilerinde unutulmaz bir adım oldu. Japon halkının hafızalarında hala taze olan bu olayı anlatan Türk muhabir de o haberini şu cümle ile bitirmişti. "Sadece Ertuğrul Fırkateyni'nden kalan borcumuzu ödedik..."

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanından iki yıl sonra Japonya'da Türk Büyükelçiliği'nin açılması, 1986'da Türkiye'de "Japon Haftası Etkinlikleri"nin düzenlenmesi ve 1988'de Topkapı Hazine'lerinin bir kısmının Japonya'ya götürülüp sergilenmesi; Japonların, Türk Kültürü'nü tanımaları açısından önemli adımlar oldu. İkili ilişkilerin sorunsuz gitmesi ve karşılıklı kültür etkileşimleri sonucunda da Japonya, 2003 yılını "Türkiye Yılı" ilan etti. "Türkiye Yılı" kutlamaları çerçevesinde Japonya'ya devletin üst kademelerinden resmi ziyaretler yapıldı. Ülkede tüm yıl Türk Kültürü etkinlikleri gerçekleştirilerek Türk kültürü anlatıldı.

Anadolu'nun kültür zenginliği ve eşsiz tarihi, Japonların her zaman ilgisini çekmiştir. Kaman'da bir Anadolu Arkeoloji Araştırma Merkezi'nin kurulması da bu ilginin somut bir göstergesidir. Prens Takahito Mikasa'nın bizzat ilgilendiği Kaman'daki kazılar 1986 yılında başlatıldı. Bu kazılardaki esas amaç kültürel kronolojinin oluşturulmasıydı ve bugüne kadar dört kültür katı (Osmanlı Dönemi, Demir Çağı, Orta ve Geç Tunç Çağı, Eski Tunç Çağı) tespit edildi ve o güne kadar bilinmeyen yeni bilgilere ulaşıldı. Japonya'nın başkenti Tokyo'nun kuzeyinde de bir Türk Kültür Köyü bulunmaktadır. Japonlara Türkiye'nin tarihi ve

kültürünü göstermeyi amaçlayan Kashiwazaki Türk Kültür Köyü yılda 300 bin kişi tarafından ziyaret ediliyor. 100 bin metrekare alanda hizmet veren kültür köyünün yapımı tam 55 milyon dolara mal olmuş ve Türkiye'nin tanıtılmasında önemli bir rol oynuyor. Japonlar, bu köyde Afrodit heykeline adak adayabilirken; kubbe altında ebru sanatını öğrenebiliyor, Büyük İskender'in lahdini görebilirken Nuh'un gemisini gezebiliyorlar.

Kültür köyünde ayrıca bronzdan yapılma bir Atatürk heykeli ve Çanakkale'deki ile aynı boyutta bir Truva Atı bulunuyor. Ziyaretçiler bu köyde Türk Tarih ve Kültürü'nü yakından tanıma şansı buluyorlar. Dilimizi öğrenmek isteyen Japonlar için de ülkede Türkçe eğitim veren okullar ve kültür merkezleri mevcut. Türkçe ve Japonca'nın da Ural-Altay dil ailesinden olması dolayısıyla da Türk dilini diğer dillere göre daha rahat öğrenebiliyorlar. Ayrıca Japonlar'ın Türkiye'yi yükselen bir güç olarak görmesi sonucunda da son yıllarda ülkede Türkçe öğrenimine karşı gittikçe artan bir talep oluşmuş durumda.

Japonya'ya ilk Türk yerleşimcileri olarak Bolşevik İhtilali'nden kaçan Kazan Türkleri, 1920'li yılların başında sığındılar. Ülkelerine sığınan savaş mağduru Türklere kucak açan Japonya, yerleşim yeri olarak kullanılmak üzere; Tokyo, Yokohama ve Kobe'deki arazilerinden Türklere bağışladı. Buradaki alanlara yerleşen Kazan Türkleri yeni hayat ve içinde buldukları kültüre zaman içerisinde entegre oldular. Kültürel ve sosyal bağlarını güçlendirmek ve varlıklarını sürdürebilmek için de cemiyetler kurarak örgütlendiler. Ayrıca sık sık bir araya gelerek milli benliklerini korumaya, birbirlerinden uzaklaşmamaya çalıştılar. İlk başlarda kiralık mekanlarda toplanan Türk Cemiyeti, zamanla zengin

üyeler ve yerel yetkililerden aldıkları yardımlarla binalar yapmaya başladı. Bu binalarda kültürel ve sosyal faaliyetlerini gerçekleştirdiler. Tiyatro oyunları ve konserler gibi etkinlikleri düzenlemenin yanında düğünlerini, cenaze merasimlerini ve dini/millî toplantılarını da buralarda yaptılar. Çocuk sayısı artıp eğitim ihtiyacı baş gösterince bu binalar okul olarak da kullanıldı. Zaman içerisinde varlıklarını güçlendiren Türklere, seslerini geniş kitlelere duyurabilmek için gazete, dergi ve kitaplar basmak amacıyla matbaalar kurdular. 1921'den sonra özellikle Uzak Doğu'nun farklı yerlerinde yaşayan Türk Tatarlar arasında Japonya'ya yoğun bir göç olmuştur. Bunun nedeni Japonya'nın hayat standartlarının iyi olması ve iş imkanının bulunmasıydı. Alınan bu göçler sonucunda da Tokyo, Kobe, Nagoya, Kumamoto gibi şehirlerdeki Türk nüfusu artmıştı. 1924 yılında İdil-Ural Türkleri ile Tokyo'ya gelen Muhammed Abdulhay Kurbanali, bölgedeki Türk Tatarları bir çatı altında topladı ve Japon yetkililerin de desteğini arkasına alarak; siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda önemli faaliyetlerde bulundu. Kurbanali'nin Tokyo'da Mahalle-i İslamiye Matbaası'nı kurması da vatanlarından uzakta olan tüm Türk Tatarlar için önemli bir gelişme oldu. Çünkü kurulan bu matbaa sonucunda Türk Tatarlar'ın çeşitli konularda bilgi almak üzere kitap ihtiyaçları karşılanmaya başladı ve milli-dini yayınlar yapılarak Türk kültürü ayakta tutuldu.

Japonya, Türklere ve Müslümanlara büyük destek veriyordu. Çünkü o devirde iyiden iyiye zayıflamış olan Osmanlı Devleti'nin İslam alemi üzerindeki etkisi azalmaya başlamıştı ve Japonya bölgedeki Müslümanları kendi safına çekebilmek için Müslümanlarla iyi geçinmeye çalışıyordu. Bu politikası sonucunda da Türklere büyük desteği vardı ve matbaa kurulmasına yardım etmesinin yanında başkent Tokyo'da bir cami yapılmasını da desteklemişti.

“Dost Ülke”nin Başkentinde Anlamlı Bir Yapı:

TOKYO CAMİİ

Tokyo Camii,yalnız Japonya’da değil Uzakdoğu’da Türkler’e ait olan tek cami. 1986 yılında yıkıldıktan sonra 2000 yılında Türkiye tarafından restore edilerek tekrar ibadete açılan cami, yılda ortalama 15.000 kişi tarafından ziyaret ediliyor.Ayrıca Tokyo Camii’ne her ay yaklaşık yedi kişi Müslüman olmak için başvuruyor ve İngilizce, Japonca ve Türkçe olmak üzere üç dilde hutbe okutuluyor.

Tokyo Camii, iki dünya savaşı arasındaki yıllarda özellikle Çin ve Sovyet topraklarında yaşayan Müslümanlar ile sağlıklı ilişkiler kurmak isteyen Japon yönetiminin dış politika hedefleri doğrultusunda yapıldı ama, günümüzde, Türkiye’nin Uzakdoğu’daki en önemli eserlerinden biri olarak kabul ediliyor.

Tokyo Camii’nin inşa edilmesine karar verilmesinin ardından Türkler inşa planlarına başladılar.

Kısa sürede hazırlıklar ve bütçesi ayarlandı ve 19 Ekim 1937’de üst düzey Japon yetkililer ile birlikte çok sayıda Müslümanın katılımıyla Tokyo Camii’nin temel atma töreni yapıldı. Yapımı için gerekli olan para, Müslümanlardan ve zengin iş adamlarından toplandı. Kısa süre içerisinde inşaatı bitirilen cami 12 Mayıs 1938’de büyük bir törenle ibadete açıldı. Yapımı yaklaşık 100 bin Yen’e mal oldu. Japonya’da yaşayan Türk Tatarlar, 1953 yılında

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı oldular ve “Tokyo Türk Cemiyeti”ni kurdular. II. Dünya Savaşı sonrasında da caminin gider ve ihtiyaçları bu cemiyet tarafından karşılandı. Zaman içerisinde de Japonya’daki cemaatin bir bölümünün Türkiye’ye geri dönmesiyle birlikte caminin gelirleri oldukça azaldı. Bakım masrafları ile ilgili sorunlar devam ederken; Tokyo Türk Cemiyeti, 1979 yılında Türk Büyükelçiliği’ne yazılı bir başvuru yaptı ve camiyi arazisiyle beraber Türkiye’ye hibe etmek istediklerini söyledi. Türkiye bu teklifi kabul etti ve derneğin tüm çalışanlarına emek ve hizmetleri için teşekkür etti. Caminin

o tarihte yıkılma tehlikesi olduğundan 1983 yılında ibadete kapatıldı ve yerine yeni bir cami yapılmak üzere Şubat 1986’da yıkıldı. Yıkılan camiden boşalan arsa, Maliye Bakanlığı Milli Evrak Genel Müdürlüğü’nün 21 Nisan 1994 tarih ve 18860 sayılı yazısı ile yeni bir cami inşası için Diyanet İşleri Başkanlığı’na tahsis edildi. 1997 yılında da Diyanet İşleri Başkanlığı’nın çalışmaları sonucunda Tokyo Cami Vakfı kuruldu. Yapılan çalışmaların ardından 30 Haziran 1998’de yeni caminin temeli atıldı ve iki yıl içerisinde tamamlanarak 30 Haziran 2000 tarihinde ibadete açıldı.

Nurullah AYZ Tokyo Cami İmam Hatibi

Tokyo Camii sadece Japonya değil, Uzakdoğu'da Türklere ait olan tek cami. Camimizin yıllık 15 bin civarında ziyaretçisi oluyor. Gelen ziyaretçilere Türk Kültürü ve İslam hakkında bilgiler veriyoruz. Camimize her ay yaklaşık altı ya da yedi kişi Müslüman olmak için başvuruyor ve bu rakam yılda yaklaşık 60'ı buluyor. Günlük cemaatimiz çok değil ama Cuma günleri 450-500 kişi oluyoruz. Tokyo'daki cemaatin çoğunluğu Hint asıllı. Türkler %20 civarında.

Camimizde hutbeler Türkçe, Japonca ve İngilizce olmak üzere üç dilde okutuluyor. Camimiz giriş katında bulunan kültür merkezimizde çeşitli kültürel ve sanatsal faaliyetler yapılıyor. Ramazan ayında da her akşam ücretsiz iftar yemekleri veriliyor. Japonca'ya çevrilen kitaplarımızın bir kısmı da ziyaretçilerimize ücretsiz olarak dağıtılıyor.

Türk kültürünün yaşatılmasında sadece kurum ve kuruluşlar değil, Japonya'da yaşayan vatandaşlarımız bireysel olarak da uğraş veriyorlar. Restoran işletmecisi Halit Özen de onlardan birisi.

1976'da Bolu'da dünyaya gelen Halit Özen'in hayatı, 1978'de İstanbul'a göç etmeleriyle değişmeye başlamış. İlkokul ve ortaokulu İstanbul'da okuyan Özen'e, babasını zamansız kaybetmesi sonucunda üç kardeşin en büyükleri olarak evi geçindirme görevi düşmüş. Bunun üzerine baba mesleği olan aşçılığa yönelen Özen, ilk başta ufak bir lokantada iş bulmuş ve bir yıllık çalışmasından sonra Kadıköy'deki büyük bir otele geçerek iki buçuk yıl çalışmış. Daha sonra Türkiye'de de hizmet veren dünya çapındaki otellerden birisine geçmiş.

Askerlik görevini de tamamladıktan sonra yabancı patronunun isteğiyle kendi deyimiyle "hayallerinin peşinden gitmek" üzere Japonya'ya gitmiş. 2000 yılında Japonya'ya gelen Halit Özen, Japonca bilmediği için ilk başta zorlanmış ama zaman içerisinde ülkeye alışmış. Uzak Doğu mutfağında kendisini geliştirdikten sonra büyük otellerde hizmet vermeye başlamış. Halit Özen, 13 yıllık Japonya geçmişinin ilk beş yılında Turkish Restaurant Tuğra'da, bir yıl da ufak çaplı kendi işlettiği yerde çalıştıktan sonra yedi yıl dünyaca ünlü bir otelin mutfağının şefliğini yapmış. Burada da iki kere Anadolu lezzetlerini tanıtmak üzere Türk Haftası düzenlemiş ve 6 bin kişiye Türk yemeklerinin tanıtımını yapmış. En büyük hayali, Japonya'da kendisine ait bir restoran işleterek Japonlara Türk yemekleri hazırlamak ve Türkiye'nin tanıtımını yaparak kültürünü anlatacak icraatlar gerçekleştirmek...

Japonya her ne kadar Türkiye'ye 852 bin 771 km uzakta olsa da Japonya'da yaşayan Türkler bir birlik sağlayarak varlıklarını sürdürüyorlar. Ülke genelinde 5000 civarında olan Türk nüfusu, kendilerine yaşam alanı olarak kırsal kesimi tercih ediyor ve genellikle işletmecilik işleriyle uğraşıyorlar. Türkiye'ye güçlü bağlarla bağlı olan Japonya'daki Türkler, kendilerinin ve gelecek nesillerinin o coğrafyadaki kültürlerini devam ettirmesi için Türkiye'den her zaman destek bekliyorlar. En büyük istekleri ise kendi çocuklarını okutabilecekleri Japonya'da Türkçe eğitim veren bir okul...

MUCİZEYİ BAŞARAN TÜRK!

Önce Çince Öğrendi,
Yolu Tayvan'a Düştü,
Şimdi Ülkenin En Çok
Sevilen Komedyeni

Kuşkusuz, her ülkenin bir Cem Yılmaz'ı vardır... Sahneye tek başına çıkıp ana dilinin inceliklerinden yararlanarak güzel öyküler anlatan şanslı insanlar grubundan karakterlere rastlamak mümkün... Ama, Rifat Karlova, bunu, kendi dilinde değil, dünyanın en zor dillerinden birini öğrenerek başardı...

Rifat Karlova için herşey, turizm sektöründe çalışırken, "ileride çok Çinli turist gelecekmiş" düşüncesiyle üniversitede Çin dilini seçmesiyle başladı... O, artık yaşadığı Tayvan'ın gözbebeği... 48 yılda ilk kez, ülkenin en önemli ödülü olan Altın Çan'ı alan bir yabancı...

2002 yılı Alanyası'nın asfalt eriten sıcaklarında havaalanı transferinden dönmüş ve soluklanmak için klimalı bir mekân arayan iki turizm çalışanı

genç, yakınlarda bulunan bir internet kafeye kendilerini atarlar. Böylece hem bunaltıcı sıcaklardan bir müddet uzaklaşılacak hem de artık tercih döneminin sonu geldiğinden yabancı dil alanında yapılacak olan tercih netleştirilecekti. Acaba Leh Dili ve Edebiyatı mı yazsak dedi Rifat. Alanya'ya son yıllarda çok fazla Polonyalı turist geliyordu ve seyahat acentaları sıkça Lehçe bilen "pilot" arıyorlardı. Arkadaşı niçin Sinoloji yazmıyoruz ki dedi. Sinoloji de neydi? Arkadaşı bildiğin Çince diye cevap verdi. Son zamanlarda Çin'den gelen turist sayısında artış varmış, önümüzdeki yıllarda Türkiye'ye Çin'den milyonlarca turist getirilmesi amacıyla bazı hazırlıklar yapılmış diye ekledi. 'Olabilir' dedi Rifat. Fırtınalı yüreği bugüne kadar hangi limanlara sürüklememişti ki onu. 'Bir bakalım o halde Ankara Dil-Tarih'in sayfasına nasıl bir bölümmüş ki bu... Türkiye'de sadece iki üniversitede

var ve yılda yaklaşık 50 mezun veriyor, şu an için çok parlak gözükmesine de ilerde iyi bir gelecek vadedebilir... Evet hoşuma gitti; benim gibi, ilginç bir bölüm. O halde tek tercih yapıyoruz.

Ankara Üniversitesi Sinoloji bölümünü yazıyoruz' diyen Rifat Karlova bugün Tayvan'ın en başarılı stand-up komedyenlerinden biri ve ödüllü TV programcısı...

Halbuki o gün Alanya'nın Atatürk Caddesi üzerindeki bir kafede yapılan bu tercihin Rifat'ın hayatınne denli değiştireceğini hiç kimse bilemezdi. Rifat, Kocaeli'nde bir lastik fabrikasında iyi bir pozisyonda çalışırken, babasının ısrarlarına dayanamayarak Hayrabolu'ya geri dönen Mehmet Karlova'nın Kocaeli'nde doğan çocuğu ve geç gelen mutluluğunun en güzel resmiydi.

Bu güzel resim, annesinin aralarından erken ayrılışı ile bozulsa da etrafındaki sevdikleri, o büyük yokluğu aratmamak için ne gerekiyorsa yaptılar.

O yaşlardaki gülen, muzip, yerinde durmaz karakteri çevresindeki sevdiklerinin de desteğiyle hiç değişmedi. Tekirdağ Turizm Meslek Lisesi'nin en yaramaz fakat bir o kadar da sevilen karakteriydi. Yatılı okullu olmanın mecbur kıldığı her türlü muziplik Rıfat'ın sorumluluğu altında cereyan ediyordu. Rıfat, burada karakterine ne kadar uygun bir okul seçmiş olduğunu anladı ve lise eğitiminin ardından bu alanda eğitimine devam etmek istedi. Liseden sonra hayatının bundan sonraki bölümüne damgasını vuracak olan uzun

seyahatlerin ilkinde çıktı. Vakit, Türkiye'nin en güney ucu olan Anamur'a gitme, Almanca öğrenme, Turizm eğitimine devam etme ve bir anlamda Türkiye'ye ve daha sonra dünyaya açılma vaktiydi. Anamur, Rıfat için bir sıçrama noktası oldu. Burada çok farklı insanlarla tanıştı, Anadolu'nun her yerinden bir tat edindi. Burada aldığı turizm eğitimi kendisine Alanya'da seyahat acentalarında çalışma ve dünyanın farklı ülkelerinden insanlarla tanışma fırsatını sundu.

Hayrabolu, Anamur, Alanya derken,internet kafede verilen o karar Rıfat'ı 2002 yılında Ankara'ya sürükledi. Ankara'da Çince öğrenmeye başlayan Rıfat, pratik kazanmak amacıyla Taipei Ekonomi ve Kültür Misyonu'nu sık sık ziyaret ediyordu. Buradaki

Tayvanlılar ile kurduğu sıcak ilişkiler kısa zamanda Çincesini iletmesini sağladı. Okulun sonlarına gelindiğine Rıfat, sınıfın en iyi Çince bilen öğrencisiydi ve bu özelliği ona Tayvan hükümeti bursunun kapılarını araladı.

Türkiye'den sadece üç kişiye verilen bu özel burs, onu hayatının üçüncü en önemli adımını atmaya sevk etti.

Çok büyük işler başaracağından son derece emin olan Rıfat, 2006 yılı sonbaharında çok sevdiği vatanından ilk kez ayrılırken tam 6 yıl sonra aynı mevsimde bu kez ülkesinin belgeselini Tayvan'da programlarının yayınlandığı TV için yapmaya Türkiye'ye geliyordu.

Bu yeni dünyada siyaset bilimi yüksek lisansına devam ederken, hayatına yeni ufuklar açacak olan tesadüfle okul dönüşü, spor yapmaya giderken karşılaştı. Bir ajans yetkilisi yolda önünü keserek farklı bir görünüme sahip olduğunu bu nedenle bir reklam filminde oynayıp oynayamayacağını sordu.

Bu ansızın çıkıp gelen teklif Rifat'ı şaşırtsa da en ufak bir tereddüt göstermeksizin kabul etti ve Tayvan'ın renkli şov ve sahne dünyasına adımını atmış oldu. İlk reklam filmi deneyimi kendisini o kadar cesaretlendi ki bir komedi kulübünde sonradan öğrendiği Çince gibi zor bir dilde stand-up yapmaya başladı. Burada gösterdiği başarı ve Tayvanlılar'ın yoğun ilgisi aldığı reklam tekliflerinin artmasına yol açtı.

Stand-up ve reklam performansının Rifat'ı televizyon dünyasına taşınmasıyla da artık daha geniş kitlelere ulaşacağı bir dünyanın kapısı açılmış oldu. Bu dünya 1,5 milyarlık nüfusu ile Uzak Doğu'ydu. O günden bugüne, yaptığı programlarla, Çinlileri güldüren Türk olarak bir anda ünlenen Rifat, Türk kültürü ve hayatına ilişkin anlattıkları ve Tayvan'daki ilginç izlenimlerini bir Türk gözüyle esprili bir şekilde yansıtmalarıyla tüm Uzakdoğu coğrafyasını kırıp geçirmekte. Rifat'ın televizyon dünyasındaki hızlı yükselişi, Tayvan'ın en büyük televizyon kanalı olan SET TV'de sunmaya başladığı "Eğlence Sever" adlı programla devam ediyor. Bu programda gösterdiği performans ile Tayvan'ın en büyük televizyon ödülü olan Altın Çan ödülünü, en iyi gezi programı sunucusu olarak kazanan Rifat, bugünlerde ödüllerin 48 yıllık tarihinde ilk kez bir yabancıya verilen bu ödülü bir Türk olarak kazanmanın haklı gururunu yaşamakta.

Türkiye'ye belgesel çekimi için gelmesine az bir vakit kala aldığı bu ödülü "Baba, seni çok seviyorum. Ödülü aldım, Türkiye'ye geliyorum" cümleleri ile karşılayan Rifat, 2012 yılını bu büyük başarı ile bitirdi.

Rifat'ın Hayrabolu'dan başlayarak her attığı adımda büyüyen dünyası, geçtiğimiz aylarda Tayvan'ın MTV kanalı adına Amerikalı ünlü sinema oyuncusu Tom Cruise ile yaptığı röportajla çok farklı bir noktaya evrildi. "Oblivion" filminin Tayvan galası için Taipei'ye gelen Tom Cruise ile yaptığı röportaj sonrası kendisine 'Kafama bir imzanızı alabilir miyim?' diyerek ünlü aktöre imza attıran Rifat, bir anda tüm Uzakdoğu ve Türkiye medyasının konuştuğu kişisi haline geldi. Hatta, dünyanın bir çok ülkesinde, sosyal medyada takip edilmeye başlandı.

Rifat bu imzayı Uzakdoğu'dan dünyaya açılışının bir simgesi olarak kabul ediyor ve ülkesini, Uzakdoğu'da tanıtmak için verdiği mücadelede hayallerinin kendisine daha ne sürprizler hazırladığını düşünerek meraklanıyor.

Nathan Lawrence, ABD

“Dünya politikasına bakış açım,
Türkiye’nin rolünü kavrayınca değişti”

Türkiye Bursları kapsamında ülkemizde yaklaşık 150 farklı ülkeden 12 bin uluslararası öğrenci öğrenim görüyor. Bu öğrencilerden biri de Amerika Birleşik Devletleri Washington eyaletinin Fort Lewis şehrinden Nathan Lawrence.

Ohio’ya yerleşip gerçek bir aile olmaya karar verirler ve Nathan ile abisi dünyaya gelir. Nathan’ın abisi başarılı bir piyanist, parlak bir müzik kariyeri onu bekliyor. Nathan ise abisinden çok daha farklı bir alan seçmiş.

Nathan, Hacettepe Üniversitesi’nin Barış ve Çatışma Çalışmaları Yüksek Lisans programına yerleştirilmiş. Türkiye Bursları ile bu program için ilk defa Türkiye’ye gelen Nathan, geleli yaklaşık 6 ay gibi kısa bir süre olmasına rağmen Türkiye’ye ve Türk insanına oldukça alışmış.

Nathan, lisans eğitimini Amerika’da Tiffin Üniversitesi’nde Sosyal Bilimler Fakültesi’nde Güvenlik ve Terörizm üzerine tamamlamış. Bu esnada üniversitelerarası değişim programları vasıtası ile Bosna Hersek, Sırbistan ve Hırvatistan gibi Balkan ülkelerindeki üniversitelerde Barış ve Çatışma çözümleri derslerine katılmış. Bu sayede 90’ların başında Yugoslavya’nın dağılmasıyla yaşanan etnik temelli savaşın etkilerinin yoğun olarak yaşandığı Balkan ülkelerinde ‘Barış ve Çatışma Çözümü’ ne ilişkin konuların akademik seviyede çalışıldığı ortamlarda bulunma şansını yakalamış. Ohio’da yaşadığı zamanlarda örgütlü işçi hareketleri gibi çeşitli siyasi hareketlerde

bulunan Nathan, böylece geri kalan akademik yaşantısında hangi alanda çalışmak istediğine karar vermiş. Ardından Türkiye Bursları’na başvuru sürecinde, Hacettepe Üniversitesi’nin ilk defa bu sene öğretime açtığı ve Johan Galtung başta olmak üzere dünyada barış çalışan ünlü akademisyenlerin birer haftalık seminerler şeklinde ders verdiği Barış ve Çatışma Çalışmaları Yüksek Lisans programına başvurmuş. Kendisini, farklı insanların aynı olaylara farklı bakış açılarını keşfetmeyi seven biri olarak tanımlayan Nathan, programın akademik anlamda kendisi için oldukça tatmin edici olduğunu söylüyor. Bu şansı da Türkiye Bursları sayesinde yakaladığını sözlerine ekliyor. Türkiye’de öğrenim görmesinin kendisine dünya hakkında çok daha geniş bir perspektif kazandırdığını düşünüyor Nathan. Bununla birlikte Türkiye’nin bulunduğu coğrafyanın tarihini öğrendikçe ufkunun genişlediğini hissettiğini belirtiyor. Nathan, Türkiye’ye gelene kadar Türk Kültürü hakkında hiçbir şey bilmediğini açıkça belirtiyor. Bunu da şu şekilde ifade ediyor. “Türkiye çok köklü bir geçmişe sahip. Ancak ben buraya gelene kadar Türkiye hakkında hiçbir şey bilmediğimi yeni yeni fark edebiliyorum. Aslına bakılırsa Bizans İmparatorluğu hakkında çok şey okumuştum. Ancak Osmanlı dönemi ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi hakkında bilgi sahibi değildim. Dünya politikasına bakış açım, uluslararası politikada Türkiye’nin oynadığı rolü kavrayınca değişti.”

TÜRKİYE BURSLARI'NA REKOR BAŞVURU: 2013-2014 ÖĞRETİM YILI İÇİN 55 BİN BAŞVURU YAPILDI

Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın (YTB) her yıl yurt dışından Türkiye'ye yüksek öğretim için gelmek isteyen öğrencilere verdiği 'Türkiye Bursları'na bu yıl 55 bin kişinin başvurduğu açıklandı. Başvuru süresi 6 Haziran'da dolan burslara 31 bin ön lisans-lisans öğrencisi başvururken, 24 bin öğrenci ise yüksek lisans-doktora seviyesinde müracaat etti. 'Türkiye Bursları' resmi internet sitesine toplam 140 bin kişi girerek üyelik oluşturdu. Ön lisans-lisans bursu için en çok başvuruyu Afganistan ve Somali yaparken, yüksek lisans ve doktora bursuna en çok başvuru Pakistan, Filistin, Somali, Afganistan gibi ülkelerden geldi. Başvurular, son 20 yılın en yüksek rakamına ulaştı.

Türkiye, 20 yıldır bu ülkede yükseköğrenim görmek isteyen uluslararası öğrencilere burs imkanı sağlıyor. Daha önce devlet ve hükümet bursları adı altında öğrencilere tahsis edilen burslar, geçen yıl Türkiye Bursları ismiyle tek bir çatı altında toplandı. Başkanlık tarafından 70 ülkenin burs sistemi incelenerek markalaştırma çalışması yapılan burslara yönelik başvurular, başarıyı esas alan bir sistemle değerlendiriliyor. Bu yıl yaklaşık 4 bin öğrenciye burs vermeyi hedefleyen başkanlık, 140 ülkeden gelen lisans öğrencileri için aylık 500 TL, yüksek lisans öğrencileri için 750 TL ve doktora öğrencileri için 1000 TL burs imkanı sağlıyor.

Yurt dışında okumak isteyen kişiler için Türkiye ayrı bir kapı olmaya çalışıyor.

Türkiye'nin, bulunduğu bölgede bir eğitim merkezi olması için çalıştıklarını söyleyen YTB Başkanı Kemal Yurtnaç, "Her sene bize 9-10 bin civarında müracaat olurdu. Geçen sene sistemi yeniden dizayn edince bu sayı 51 bine çıktı. Demek ki, yurt dışında okumak isteyen kişiler için Türkiye ayrı bir kapı olmaya çalışıyor. Bunu sadece burslu öğrenci olarak değerlendirmek istemiyoruz" dedi.

Afrika'dan geçen sene alınan burslu öğrenci sayısının 1000'i bulunduğunu hatırlatan Başkan Yurtnaç, Avrupa'dan ise az öğrenci geldiğini belirterek şunları söyledi: "Gelecek yıllar için hedef koyduk. Özellikle Avrupa'dan, Amerika'dan, Avustralya'dan yüksek lisans ve doktora'yı daha öncelemek istiyoruz. Bu bizim vatandaşlarımız için değil. Vatandaşımız olmayanlara yönelik burs programını da biz yönetiyoruz. Başvuruları internet ortamına taşıdık, radyolarda tanıtım programları yaptık."

Türkiye'nin "Dev" Bir Eğitim Kurumu

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

Tarihi Hitit ve Friglere kadar dayanan, kültürel ve sosyal alt yapısı ile modern bir kent olarak yer altı zenginlikleri, havacılık merkezi ve güzel sanat yapılarına sahip olan Eskişehir, büyük eğitim kurumlarına da sahip olması ile de Türkiye'nin yüksek öğrenim seviyesinde önemli bir yer tutan büyük şehirlerinden birisi...

Bünyesindeki on iki fakülte, altı yüksekokul, dört meslek yüksekokulu, dokuz enstitü, yirmi beş araştırma ve uygulama merkezi ve bir adet devlet konservatuarı ile Anadolu Üniversitesi yalnızca Türkiye çapında değil, çağdaş, dinamik ve yenilikçi bir üniversite olarak dünyanın büyük üniversiteleri arasında seçkin bir yerde bulunuyor...

Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nin temeli, 1958 yılında faaliyete başlamış olan Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi ile atıldı. EİTİA, 1982 yılında çıkan YÖK kanunu ile birlikte Anadolu Üniversitesi'ne dönüştü. Çağdaş ve bilimle ilerleme odaklı çalışmalarını geliştirerek sürdürmeye devam etti. Anadolu Üniversitesi üçü uzaktan öğretim sistemi uygulayan 12 fakültesi, 6 yüksekokulu, 1 Devlet Konservatuarı, 4 meslek yüksekokulu, 9 enstitüsü, 25 araştırma ve uygulama merkezi ve 15 araştırma-geliştirme-uygulama birimiyle Türk Yüksek Öğretimi'nde önemli bir yere sahip. Eskişehir'in

merkezinde yer alan Yunus Emre Kampüsü'nde fakülte ve yüksekokul binalarıyla idari birimler, kütüphane ve sosyal tesislerin önemli bir kısmı yer alıyor. Ayrıca havuz, hastane, otel, devlet yurdu tesisleri de bu kampüsün içinde hizmet veriyor... Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu ve Sivil Havacılık Yüksek Okulu'nun bulunduğu 2 Eylül Kampüsü de şehir merkezine 5 kilometre uzaklıkta eğitim veriyor. Ayrıca Anadolu Havaalanı da bu yerleşkenin içerisinde. Meslek Yüksek Okulu olarak Eskişehir Meslek Yüksekokulu, Porsuk Meslek Yüksekokulu, Ulaştırma Meslek

Yüksekokulu ve Yunus Emre Meslek Yüksekokulu olmak üzere dört tane meslek yüksekokulu ile eğitim veriyor. Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim ve İktisat-İşletme Fakülteleri 2012-2013 uzaktan öğretim döneminde 510 bin 950 başvuru olarak 19 Ekim 2012 tarihinde sona eren kayıt dönemini çok büyük bir sayıyla tamamladı. Bugün uzaktan öğretim yapan üç fakültenin toplam öğrenci sayısı 1 milyonun üstünde. Uzaktan öğretim sistemini Türkiye'de hayata geçiren ilk üniversite de Anadolu Üniversitesi oldu. Ayrıca Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nin bu konudaki çalışmaları bir çok ülke tarafından da örnek alındı.

Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde 50 tane öğrenci kulübü bulunuyor ve öğrenciler üyesi oldukları kulüpler içinde düzenledikleri etkinliklerle sosyal ortamlarda kişisel becerilerini geliştirebilme ve ilgi alanlarına yönelik faaliyetler gerçekleştirme imkanı bulabiliyorlar.

Anadolu Üniversitesi'nde, ulusal ve uluslararası alanlarda deneyimli 1800'ü aşan öğretim elemanı çalışmaktadır ve ihtiyaç halinde ilgili birimlerde görevlendirilmek üzere konuk öğretim elemanları da görevlendirilmektedir. Ayrıca üniversite birimlerindeki tüm laboratuvar, stüdyo ve atölyeler gelişmiş cihazlarla donatılmış olup; uygulama için her türlü imkan sağlanmıştır. Bakü'den Brüksel'e, Kıbrıs'tan İngiltere'ye kadar, Balkanlar, Makedonya ve Kosova dahil olmak üzere 30 ülkede eğitim öğretim yapan bir dünya üniversitesi

olan Anadolu Üniversitesi, global bir çerçevede "yaşam boyu eğitim" ilkesiyle eğitim ve öğretimini sürdürüyor. Şu anda Anadolu Üniversitesi'nin 110 farklı ülkeden öğrencisi var. Hem kampüs içinde hem dışında, hem yurt içinde hem yurt dışında toplam 20 bin yabancı öğrenci eğitim alıyor. Ayrıca Anadolu Üniversitesi şu anda Türkiye'nin en fazla yabancı öğrencisi olan eğitim kurumu...

Yönetim tarafından öngörülen başarı koşullarını sağlamış olup da maddi durumu yeterli olmayan örgün programlara kayıtlı öğrencilere de beslenme ve barınma yardımı yapılıyor. Ayrıca çok sayıda vakıf ve kuruluş da Anadolu Üniversitesi öğrencilerine karşılıksız burs yardımı veriyor. Ayrıca üniversitede talep eden öğrencilere de Anadolu Üniversitesi'nin çeşitli birimlerinde yarı zamanlı olarak iş imkanları

sunuluyor. Anadolu Üniversitesi'nin ilk yurt dışı deneyimi Kıbrıs'ta başladı. Kıbrıs Barış Harekatı'ndan sonraki dönemde savaş sebebi ile eğitimleri yarım kalmış öğrencilere Anadolu Üniversitesi destek verdi. O dönemdeki öğrencilerine ilk sınavlarını Adana'da yapan Anadolu Üniversitesi, sonraki süreçte Kıbrıs'ta eğitim faaliyetlerini başlattı ve şu anda da Kıbrıs'ta en çok öğrencisi olan üniversite konumunda bulunuyor. 1986 yılında yurt dışındaki vatandaşlarımıza hizmet için Avrupa'daki faaliyetlerine başlayan üniversite, 27 yıldır üstlendiği bu misyonu sürdürüyor. Şu anda 22 ülkede faaliyet gösteren Anadolu Üniversitesi'nin yurt dışında 10 bin'i aşkın öğrencisi var. Türkiye Cumhuriyeti'nin Batı Avrupa'da ortaokuldan doktora kadar olan bütün eğitim faaliyetleri de Anadolu Üniversitesi tarafından yürütülüyor.

Anadolu Üniversitesi Rektörü:
Prof. Dr. Davut AYDIN

Anadolu Üniversitesi olarak Türk dilinin eğitim ve öğretimine çok önem veriyoruz. Gelenlerin Türkçe öğrenmesi ve yurt dışındakilerin Türkçe dil yeterliliklerini artırması gerekiyor. Bunun için de şu anda yaptığımız en önemli proje Türk dilini geliştirme projesini Anadolu Üniversitesi olarak yürütüyoruz. Nasıl Cambridge dünyada çok önemli bir İngilizce dil merkeziyse, bir gün biz de Anadolu Üniversitesi olarak Türkçe konusunda Dünya'nın Cambridge'i olacağız. Türk dilinin öğrenilmesinde ve öğretilmesinde dünyaya Türkçe öğreteceğiz.

Nasıl Türkiye İngilizce öğreniyorsa, dünya da Türkçe öğrenecek. Böyle bir projeyi Anadolu Üniversitesi'nde 40 kişilik bir grup çalışıyor. Akraba topluluklardan gelen arkadaşlarımız online olarak daha buraya gelmeden önce Türkçe'ye başlayabiliyorlar. 16 yaş ve üzeri için Türkçe'lerini geliştirmeleri için sertifika programlarımız var.

Almanya'da ki toplantımızda Almanya'da yaşayan uzmanlarımızla kapsamlı olarak vatandaşlarımızın Türk dili eğitimiyle ilgili kapsamlı bir toplantımız oldu. Çünkü artık dördüncü kuşak gelmiş durumda ve onları kazanmamız gerek. Çünkü orada yaşayan bazı gençlerin maalesef ki Türk Dili konusunda hiç bir bilgisi yok.

Yurtdışı burslarını Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı veriyor. Yetkililer ile konu hakkında iletişim halindeyiz. "Yaşam Boyu Eğitim" vizyonu içerisinde bütün faaliyetlerimizi geliştirerek devam ediyoruz. Burada şunu açıkça söylemek gerekir ki; Türkiye'nin ekonomik ve siyasi gücü arttıkça çeşitli ülkelerden yoğun bir öğrenci talebi var. Yurt dışından gelen öğrencilerin Türkiye'de eğitim ve öğretimlerinin sürdürülmesi için yürüyen bir Erasmus projesi var. Ayrıca bir de Mevlana Projesi geliyor. Ama yürüttüğümüz önemli bir işte eğitim hizmetlerimizi ve faaliyetlerimizi, açık ve uzaktan öğretim sistemiyle yurt dışındaki ilgili ülkelerdeki öğrencilerin ayağına götürüyoruz.

İşte bu vizyon içinde Batı Trakya'da faaliyetimizi başlattık. 50 ile başladık ve şu anda 5000 öğrencimiz var. Keşan üzerinden eğitim hizmetini veriyoruz ve bu sene buna Makedonya ve Kosova'yı ilave ettik. Üç yıldan beri Azerbaycan'dayız ve şu anda 1647 öğrencimiz ve giderek gelişen bir kampüsümüz var.

Önümüzdeki planlarımızda Bulgaristan, Romanya, Gürcistan var ve eğer ileride de imkan bulabilirsek yurt dışındaki bu eğitim öğretim faaliyetlerimize Gürcistan'ı da katmayı planlıyoruz. Dolayısıyla biz Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları ile ilişkilerimizi daha da ileriye götürmek istiyoruz.

Çünkü geçen seneki başvurularımıza baktığımızda 157 ülkeden 3914 kişi Türkiye'ye bursiyer olarak gelmiş. Ama başvuru 45 bin kişi. Geriye kalanlara devlet bursu veremediğimize göre onları ya kırdık, ya incittik, ya küstürdük. Ama biz eğitim ve öğretim hizmetimizi gelemeyenlere de ayaklarına götürmek istiyoruz ve bu konudaki çalışmalarımız devam ediyor.

Rana Tokmak, 20 yıl önce Almanya'ya yerleşmiş Türk ailenin kızı. O şimdi gözü çok yükseklerde bir sporcu.

ALMANYA İÇİN YARIŞMAK

Yaklaşık 10 yıl önce bir tesadüf sonucu jimnastik sporuyla tanıştı, Bugün, bu sporun zirve isimlerinden biri oldu. Sağlığını iyi korursa, Almanya, Rio'da yapılacak olimpiyat oyunlarına ülkeyi temsil için Rana Tokmak'ı yollayacak...

"Jimnastik gibi zor bir sporda Almanya'yı temsil etmemin Türkler için de ayrı bir moral kaynağı olduğuna inanıyorum. Özellikle Türk kızlarının spora kazandırılması yönündeki çalışmalar için bu sorumluluğu anlamlı buluyorum..." "Ben başarılı olduğum zaman sadece kendim için değil burada yaşayan Türkler için de seviyorum. Bence burada kazanılmış başarılar göçmen Türklere de güç veriyor. Ailelerden ricam, çocuklarını spora disiplinli olarak götürsünler, kısa zamanda vazgeçmesinler..."

On yıllık spor kariyerine birbirinden güzel ve önemli başarıları sığdırmış olan genç sporcumuz Rana Tokmak, 2016 yılında Rio'da gerçekleştirilecek Olimpiyat Oyunları'nda Almanya'yı temsil edecek. Seneler önce tesadüf eseri jimnastik sporuyla tanışan Rana, başladığı günden beri bu sporu hakkıyla sürdürmeye de devam ediyor. Rana'yla olimpiyatlara hazırlık sürecini ve biraz da kendi hayatını konuştuk.

Öncelikle Türkiye'den sana destek gelip gelmediğini merak ediyorum. Destek varsa ne kadar destekliyorlar?

Türkiye'den bana çok destek var. Facebook ve e-mail yoluyla çok güzel destekleyici yazılar yazıyorlar.

Röportajlarına göz attım "olumsuz Türk imajı" nı yıkmaya çalıştığını anlatmışsın. Olumsuz Türk imajı nedir bunu merak ediyorum biraz daha açabilmen mümkün mü?

Aslında Almanya'da farklı sınıflardan Türkler yaşıyor. Bazı Türkler çok başarılılar ama bunun yanında gerçekten kendini geliştirmeye fazla açık olmayan, ya da okulunda başarılı olamayan; meslek eğitimi yapamayan, işsiz olan Türkler de var. Ben başarılı olduğum için okulumda, sporumda da hep ilgi gördüm. Eğer Almanya'da disiplinli ve çalışkan olursanız, pek sorun olmuyor.

Almanya'da Türk aileler spor konusunda çocuklarını ne kadar destekliyor?

Türk aileler spor salonuna gelirken çocuklarının çantalarını taşıyorlar, onlara eşofmanlarını kendileri giydireyor ve bir süre spor yaptıktan sonra "yazık bu çocuklara çok çalışıyorlar" deyip spordan çıkarıyorlar. Sporun derslerini kötü yönde etkileyeceğini düşünüyorlar. Bunlar da Almanlar'da belli bir ön yargı oluşturuyor. "Türkler istikrarlı ya da disiplinli değiller; tembeller" diye düşünebiliyorlar. Aslında Türk aileleri iyi niyetle bunları yapıyor ama çocuklara da farkında olmadan zarar vermiş oluyorlar.

Dans alanında da oldukça başarılısın gördüğüm kadarıyla. Hatta Madonna'nın dansçısıyla da bir gösterin olmuş; Irina Kazakova. Kendisiyle yolunuz nasıl kesişti? Nerde ve nasıl tanıştınız? Beraber dans etme fırsatı nasıl oluştu?

Bizim sporumuz zaten baleden oluşuyor. Benim antrenörüm 2000 yılında Sidney'de olimpiyat şampiyonu yetiştirdi. Irina da onun jimnastikçisiydi eskiden ve 2008 yılında uluslararası bir yarışma sonrasında galada karşılıklı düet yaptık ama asıl önemli olan benim için ben 9 yaşındayken Filarmoni Orkestrası eşliğinde "Sihirli Orman" oyununda solo dans ettim ve 2009 senesinde bir yıl boyunca Dortmund Devlet Gençlik ve Çocuk Tiyatrosunda dans ettim. İki yıl üst üste Düsseldorf Sanat Akademisi'nin yıl sonu açılış galasında dans ettim. Dünyaca ünlü Dr. Markus Lüpertz'in vedasında dans ettim. 2005 yılında Dünya Kupası'nın açılış benim gösterimle oldu ama şimdi dansı bıraktım. Çünkü günde 9 saat çalışmak zorundayım.

Almanya'da yaşayan Türklerden nasıl tepkiler alıyorsun? Senin başarıların onlarda nasıl bir etki oluşturuyor?

Gayet olumlu tepkiler alıyorum, Başarılarımdan dolayı çok mutlular ve beni destekliyorlar. Tanımadığım insanlardan çok güzel yazılar geliyor. Beni gazetelerden okuyup spora başlayanlar da oldu. Ben başarılı olduğum zaman sadece kendim için değil burada yaşayan Türkler için de seviniyorum. Bence burada kazanılmış başarılar göçmen Türklere de güç veriyor.

Jimnastikle hikayen kaç yaşında ve nasıl başladı?

Ben üç yaşında baleye beş yaşında da piyanoya başlamıştım. Yedi yaşına geldiğimde annem erkek kardeşimi spora yazdırmak için kursa götürdü ama kursa doğru giderken sol tarafa döneceğimize yanlışlıkla sağ tarafa döndük ve orada kızların ritmik jimnastik yaptıklarını gördük. Ben hemen içeri girdim ve antrenörüne bazı hareketler gösterdim; çok şaşırdı. Ardından antrenörüm üst düzeyde çalışma için anneme bir yerin adresini verdi ve annemden, beni oraya götürmesi için söz vermesini istedi. Bir hafta sonra o adrese gittik. Annem bana tembih etti ve dedi ki: "Orada sana kursa katılmayı isteyip istemeyeceğini sorarlarsa katılmak istiyorum deme, senin balen ve piyanon var." Ben orada bir saat çalıştım.

Sonra da o parlak ve kırmızı toplara, kurdelelere aşık oldum. Anneme Almanca bağırarak dedim ki: "Anneeee!!!! ben bale ve piyano istemiyorum ben ritmik jimnastik istiyorum!!!" Ve böylece spor alanındaki kariyerime de başlamış oldum... On yıldır da hiç söylenmeden; zevkle devam ediyorum.

Kendi çevrende jimnastiğe ilgi duyan ve yaşça senden daha genç insanlar var mı? Varsa sen onlara yol gösteriyor musun? İlişkileriniz nasıl?

Ben 2012 de NRW'de yaşayan göçmenleri spora çekme projelerini okumuştum. Spor ve Aile Bakanlığı'nun projesini çok beğendiğimi, Sayın Bakanımıza e-mail yollayarak belirttim ve desteklemek istediğimi söyledim. Bakanımız bana hemen cevap verdi ve beni SPIN projesine tavsiye etti. SPIN Kültürlerarası Spor Projesi Almanya'nın en büyük vakfı Mercator Stiftung tarafından destekleniyor. Bu proje özellikle göçmen kız çocukların ve kadınların spora çekilmesi için çalışan Almanya'nın bir model projesi ve ben bu projenin Kültürlerarası spor elçisi oldum. Böylelikle spordaki tecrübelerimi çocuklarla gençlerle paylaşarak onları spora kazandırmaya çalışıyoruz. Şu ana kadar 300 göçmen kadına Jimnastik antrenörü belgesi aldırma başardık. Meslek eğitimi yapmış oldular ve 5000 kız çocuğu ve genç kızı spora kazandırdık. Bu sosyal proje içinde çalışmak beni çok mutlu ediyor.

Rio'da yapılacak olimpiyatlarda Almanlar adına yarışacaksın. Almanya, kendilerini genç bir Türk kızınının temsil etmesine nasıl yaklaşıyor? Olumsuz Türk imajı varsa bu konuda tartışmalar olmadı mı hiç?

Sağlıklı kalırsam Rio'ya gidebileceğim. Bizim sporumuz çok riskli. Almanlar için bir insan başarılı olursa o insanın hangi ülkeden geldiği önemli değil aslında. Sporda hiç ayırım yok ama ben küçükken 7-8 yaşındayken konuşulurdu "Rana 15-16 yaşında ailesi izin vermeyebilir" diye bazı konuşmalar duyardım.

Hep büyüdüğümde ailemin izin vermeyeceğini düşünürlerdi. Sadece Almanlar değil diğer ülkelerden de şaşırınlar oluyordu. Almanya'da genelde jimnastikle ilgilenenler Ruslar, Ukraynalılar, Bulgarlar ve Polonyalılar. Almanlar az yapıyor bu sporu. Bazı arkadaşlarım da Türklerin bu sporu yapabileceğine pek inanamıyordu; müslüman oldukları için. Bana direkt söylenmedi ama arkadaşlarım

anlatırdı hep ama ben sporuma devam ettim. Bu arada Rusça'yı da kendim uğraşıp öğrendim rus arkadaşlarımla daha iyi anlaşabilmek için, şimdi çok pozitif bir anlayış var...

Türkiye hakkında neler biliyorsun? Ailen Türk kültürünü de unutmaman için özellikle dikkat ediyor mu? Türk arkadaşların var mı yaşadığınız ortak sorunlar neler genç bireyler olarak?

Mustafa Kemal Atatürk, Recep Tayyip Erdoğan, Fazıl Say, Gülsin Onay, bayramlarımız, Tarkan, mantı, kuru fasulye - pilav... Aslında çok şey biliyorum. Annem arada bana Türk tarihini anlatıyor. Zaten annem babam Türk olduğu için doğal olarak ben de öyle büyüdüm ama başka kültürleride biliyorum ve zevkle yaşıyorum, bu benim için çok iyi. Beş dil biliyorum.

Ailen nereli? nereden ve ne zaman göç etmişler. Ne üzerine çalışıyorlar şu an?

1991 yılında babam gelmiş, annemde 1992 de okumak için gelmiş. Babam İstanbul Üsküdar'da annem de Bolu'da doğmuş. Babam yıllarca mimarlık bürosunda çalışmış annem de anaokulunda Türk ailelere ana dilde Türkçe eğitimi veriyor. Anaokuluna gelen Türk çocuklarının ailelerine Türk dili ve kültürü eğitimini veriyor. Bir de farklı kültürlerden Rus, Polon, Ukraynalı, Türk gibi çeşitli etnik kökenden ailelerle Kültür Kafe Projesini yürütüyor. Onların kaynaşması ve Almanya'da daha rahat kendilerini hissetmeleri için çalışıyor.

Son olarak şunları söylemek istiyorum ki, uyum için Almanya'da çok projeler var ama bu projeler hep çok büyük başarılar istiyor. Yani ne kadar çok başarılı olursa o kadar iyi uyum olur diye düşünülüyor. Ben buna karşıyım. Bu beni çok rahatsız ediyor. Bence en iyi uyum bu ülkeyi sevmek. Alman komşusuna "Guten Tag" diyebilmek ve ne olursa olsun bir meslek sahibi olabilmek.

HZ. MUHAMMED KARİKATÜRLERİ VE DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ

Avrupa'da Müslümanlar ve Batı Dünyasında Çoğulculuk

Günümüzde çoğulculuğun teorisini dünyaya en büyük değer olarak takdim eden batı coğrafyası, azınlık (zayıf) grupların toplumun bir parçası olarak kabul edilmeleri bakımından tarihten günümüze ziyadesiyle sancılı süreçlere sahne olmuştur. Hristiyanlığın farklı akımları arasındaki bir arada yaşama pratiği bakımından yüzyıllar boyu süren savaşlara mal olan Avrupa 20. yüzyılın ilk yarısında ırkçılık ve yabancı düşmanlığı bakımından hatırlamak istemeyeceği ağır tecrübeler yaşamıştır. Böyle ağır bedeller ödeyerek gelinen noktada batı çoğulculuk pratiği bakımından günümüzde en büyük sınavını İslamofobi ile vermektedir.

Özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra İslamla terör kavramlarının özdeşleştirilmeye çalışılması Avrupa'da zaten ayrımcılığa maruz kalan Müslümanları "olağan şüpheli" haline getirmiştir. 11 Eylül saldırısını müteakip Avrupa'nın Madrid ve Londra gibi merkezlerinde El Kaide örgütüne bağlı teröristlerce canlı bomba saldırılarının gerçekleştirildiği ve Usame bin Ladin'in insanlık için en büyük korku ve tehdit figürü olarak gösterildiği bir hengâmede Danimarkalı bir karikatürist Hz. Muhammed'i (sav) canlı bomba eylemcisi ve teröristlere cenneti vadeden Usame bin Ladin görüntüsünde bir kişi olarak karikatürize etmiştir. Bu durum batıda El Kaide üzerinden yayılan İslam düşmanlığı tartışmalarına çok daha derin ve geniş bir boyut kazandırmıştır. İnançlarına göre peygamberlerinin normal bir şekilde resmedilmesi dahi haram olan Müslüman ülkelerde Hz. Muhammed'in terörist ve çeşitli ahlaki zaafiyetleri olan bir kişi olarak resmedilmesi büyük bir infiale yol açmış ve çıkan olaylar neticesinde yüzlerce kişi hayatını kaybetmiştir.

Tahrik ve tahkir suçlarını teşkil ettiği gerekçesiyle karikatürlere karşı Avrupa'daki Müslümanlarca dava açılmasına karşın Danimarka mahkemesi karikatürlerin bütün Müslümanları hedef almayan, yalnızca aşırı grupları eleştiren ve düşünce ve sanat özgürlüğü kapsamında gerçekleştirilen mizahi eylemler olduğunu hükmetmiştir. İlerleyen süreçte ise bütün Avrupa ve Amerika'da doğrudan Hz. Muhammed'i (SAV) ve Kuran'ı hedef alan karikatür ve benzeri yayınlar çoğalmış ve Avrupa'nın birçok ülkesinde dünyadaki terörizmin ve Avrupa'daki ekonomik krizin sebebi olarak Müslümanları gösteren parti afiş ve reklamlarına sıkça rastlanı hale gelmiştir.

Bütün bu faaliyetlerin halkı kin ve düşmanlığa sevkeden nitelikte eylemler olup olmadıkları mahkemeler ve siyasetçiler nezdinde tartışılarsun, geçen süre zarfında bu coğrafyada Müslümanlara karşı ırkçılık ve ayrımcılık saikiyle işlenen suçlar, gündelik hayatın bir parçası haline gelecek ve Norveç örneğinde olduğu gibi toplu katliama varacak derecede hızlı bir artış göstermiştir.

Halbuki düşünce ve sanat özgürlüğü milletlerarası sözleşmelerde ve birçok ülke anayasasında korunması gereken en yüksek değerlerden birisi olarak yer almakla birlikte bu hakkın sınırlarını çizen ve nefret söylemi teşkil edecek nitelikte kötüye kullanılmasının önüne geçen tedbirler de aynı metinlerde vazedilmiştir. Keza gerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi gerekse de Avrupa ülkelerinin milli mahkemeleri birçok vakada karikatür, film ve benzeri yayınları ifade ve sanat özgürlüğü sınırını aştığı gerekçesiyle mahkûm etmiştir.

AİHM İçtihatlarında Düşünce Özgürlüğü ve Nefret Söylemi

ret gerekçesiyle karikatür ve yazı gibi eylemlere karşı açılan davaları, düşünce özgürlüğünü garanti altına alan Avrupa İnsan Hakları sözleşmesinin 10. maddesi ve hakların suistimalini yasaklayan 17. maddesi çerçevesinde ele almaktadır. AİHM düşünce özgürlüğüne müdahale kıstası olarak diğer temel hakların ihlal edilmiş olması veya demokratik toplumun devamı için müdahalenin gerekli olmasını arar. Ancak AİHM, toplum içindeki zayıf grupları hedef alan söylem ve eleştirilerde daha hassas davranmakta ve zayıf grupları hedef alan söylem ya da yayınların doğrudan bir şiddet çağrısı ihtiva etmesine ihtiyaç duymaksızın nefret söylemi kapsamında değerlendirmektedir. AİHM içtihatlarında düşünce özgürlüğünün temel kıstaslarından biri de insan onuru ve din özgürlüğü gibi temel hakların ihlal edilmemesidir. Bu bağlamda AİHM'nin yazı, karikatür ve benzeri yayınların düşünce özgürlüğü sınırlarını aşip hakaret ve tahrik suçu teşkil edebileceğine dair birçok kararı mevcuttur.

Bu noktada AİHM nezdinde 2008 yılında hükme bağlanmış olan Leroy davası, ikiz kulelere saldırılara ilişkin olması ve terörizm unsuru içermesi bakımından Hz. Muhammedi (sav) terörist ve Müslümanları Avrupa kimliği bakımından tehdit unsuru olarak gösteren yazı, karikatür ve parti afişleri ile benzerlik göstermesi bakımından emsal teşkil edebilecek vafa haizdir. Amerika'daki ikiz kulelere saldırının gerçekleştiği 11.09.2001 tarihinden iki gün sonra Fransız bir karikatürist Bask bölgesinde yerel bir gazetede ikiz kulelere uçakların çarpmasını resmetmiş ve karikatürün altına "Biz hayal ettik, Hamas gerçekleştirdi..." şeklinde not düşmüştür. Mahkemenin karikatüristi cezalandırması üzerine karikatürist, düşünce hakkının ihlal ettiği gerekçesiyle AİHM'ye başvurmuştur. AİHM 2008 senesinde verdiği kararında yerel mahkemenin kararını birçok gerekçeyle haklı bulmuş ve karikatürün düşünce özgürlüğü kapsamında değerlendirilemeyeceğine hükmetmiştir. AİHM karar gerekçesinde, bu tarz karikatürlerin engellenmesinin dünyanın karşı karşıya kaldığı terörizmle mücadelede ve kamu güvenliğinin korunması ile suçların engellenmesi bakımından elzem olduğunu ifade etmiştir. Karar gerekçesinin devamında AİHM, ortada bir kamu menfaatinin söz konusu olduğu ve yayınlanan karikatürün ABD'yi eleştirmekten öte, saldırıda kurban giden binlerce kişinin onurunu incittiğini ve dolayısıyla demokratik düzenin böyle bir müdahaleyi gerekli kıldığını ifade etmiştir.

AİHM ayrıca, bu tarz durumlarda mahkemelerin her olayın kontekstine bakarak kamu menfaatinin bu tarz abartı ve provokasyonu kaldırıp kaldıramayacağına özellikle dikkat etmeleri gerektiğini vurgulamıştır. AİHM'ye göre, bu olayda da çizilen karikatürün herhangi bir zamana göre özel anlam ve etkisinin bulunduğu şuurunda olunması gerektiğini ve dolayısıyla her ne kadar karikatür yerel bir gazetede yayımlanmış olsa da gazetenin yayımlanmış olduğu bölge (Bask bölgesi) ve zamanın hassasiyetleri dikkate alındığında karikatürlerin toplumda meydana getireceği infialin boyutlarının, tahmin edildiğinden çok daha ileri boyutlara varabileceğinin kabul edilmesi gerekir. AİHM böyle bir durumda özellikle gazeteci ve sanatçılara daha büyük bir sorumluluk düştüğünün altını özellikle çizmiştir. Mütalaasının sonunda AİHM, bölgedeki tansiyonu artırıp şiddet doğurucu sonuçlara yol açabilme mahiyetinde olduğu gerekçesiyle bu tarz yayınları yasaklamının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi tarafından garanti altında olan düşünce özgürlüğünü ihlal etmediğine hükmetmiştir.

Nefret Söylemi ve Halkı Tahrik

Uluslararası hukukta ve birçok ülkenin milli mevzuatında,

bir kişi ya da gruba karşı şiddet, ayrımcılık ve nefrete yol açabilecek her türlü aşağılama, tehdit ve taciz, nefret söylemi olarak kabul edilmekte ve bu tür söylemler cezai müeyyideye tabi tutulmaktadır. Danimarkalı bir karikatüristin Hz. Peygamberi elbisesinin altında bomba saklayan, canlı bombalara cennet vadeden ve ahlaki zaafı olan bir terörist olarak gösteren yayınların hemen ardından bütün dünyadaki Müslümanlar arasında büyük bir infial meydana gelmiş ve protestolarda yüzlerce insan hayatını kaybetmişti. Batı dünyası Müslümanların eleştiri ve mizaha karşı tahammülsüz ve hoşgörüsüz oldukları için bu durumun meydana geldiğini, buna mukabil yüksek batı demokrasilerinde bu tarz karikatürlerin düşünce özgürlüğünün bir parçası olarak görülüp kamu barışını bozucu nitelikteki halkı kin ve düşmanlığa sevk eden ifadeler olmadığına hükmetmiştir. 2005 yılında yayınlanan karikatürlerle başlayıp Kuran-ı Kerim ve bütün Müslümanları hedef alan yayın ve afişlerin demokratik düzeni bozucu nitelikte olup olmadığı tartışmaları halen devam etmekte iken; Avrupa ve Amerika her geçen gün yeni ırkçı cinayetlere sahne olmakta ve ulaştığı boyut itibarıyla ırkçılık yalnızca bu ülkelerin kendi kamu barışını değil dünya barışını tehdit edecek seviyelere ulaşmış bulunmaktadır.

En son Yunanistan'da aşırı sağcı partinin yabancı düşmanı afişlerinin evinde bulunduğu bir kişinin sokakta Müslüman bir genci öldürmesi ve Kuran-ı Kerim'i terörizmin kaynağı olarak gösteren reklam afişlerinin asılı olduğu New York metrosunda işsiz bir Amerikalı kadının bir Pakistanlı'yı tren raylarına iterek ölmesine sebep olması bu tarz yayınların ne tür sonuçlara yol açtığının en bariz göstergesidir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin karikatür ve benzeri yayınların ifade özgürlüğü mü yoksa nefret söylemi mi olduğu hususunda, her vakayı kendi şartları içerisinde değerlendirme kıstasını benimsemiştir. Bu kıstastan yola çıkılacak olunursa, terörizmin dünya için en büyük korku ve dehşet sebebi olduğu ve batı dünyasındaki terörist eylemlerin ve ekonomik krizin sebebi olarak Müslümanları görüldüğü bir hengâmede, Müslümanların peygamberini terörist ve kutsal kitaplarını terörizmin kaynağı göstermenin dünya kamuoyunda mizahi değil nefret duygularını alenen tahrik etmek anlamına geldiği açıktır.

Son yıllarda Avrupa ve Amerika'da yaşayan Müslümanların her geçen gün artan nisbette baskı, şiddet ve ayrımcılığa maruz kalmaları ve yine İslam ve Müslüman düşmanlığının batı demokrasisi için en büyük tehdit mesabesine geldiği bir ortamda, Müslümanları terörist gösteren yayın ve afişler, barutun üstüne bırakılan kıvılcım anlamına gelmektedir.

Dini Duyguların Rencide Edilmesi ve Kutsala Hakaret

Milletlerarası ve milli hukuk müktesebatlarında düşünce ve eleştiri özgürlüğü teminat altına alınırken bu özgürlüğün sınırlarından biri olarak da bu özgürlüğün dini ve kültürel özgürlükler gibi diğer temel hak ve özgürlükleri ihlal etmemesini belirlemiştir. Bir din ya da grup tarafından kutsal addedilen sembol ya da kişilerin aşağılanması ve tahkir edilmesi, bazı Avrupa ülkelerinde doğrudan bazı ülkelerde ise kamu barışını bozacak mahiyette olması durumunda, dini özgürlüklere saygı prensibinin ihlali olarak kabul edilmiştir. Hz. Muhammed'i (sav) terörist ve ahlaki zaafları olan bir kişi ve Kuran-ı Kerim'i terörizmin kaynağı olarak gösteren karikatür ve yayınlar karşısında birçok Avrupa ülkesinin mahkemeleri bu yayınların bütün Müslümanları değil sadece terörizme destek veren Müslümanları hedef aldığını ve dolayısıyla bu yayınların düşünce ve eleştiri özgürlüğü sınırları çerçevesinde yayınlar olduğuna hükmetmişlerdir. Oysaki terörist ve ahlaki zaafları olan bir kişi olarak resmedilen Hz. Muhammed yalnızca terör saldırılarını gerçekleştirdiği iddia edilenlerin değil bütün Müslümanların yücelttiği ve rehber olarak kabul ettiği dini sembol niteliğinde bir şahsiyettir.

Karikatür ve benzeri yayınlara tepkileri bazı ülkelerdeki gibi şiddete varacak şekilde olmasa da bu yayınların dünyadaki yaklaşık 2 milyar Müslümanın tamamını aynı derecede rencide ettiği açıktır. Dini inançları gereği peygamberlerinin normal bir şekilde resmedilmesi dahi haram olan Müslümanlar bu hassasiyetlerine saygı beklerken peygamberlerinin terörist olarak resmedilmesi, bütün

Avrupa hukuk müktesebatında temel insan hakkı olarak yer alan dini hassasiyetlere saygı ve kutsala hakaret etmeme kuralının açık bir şekilde ihlal etmektedir. Karikatür ve benzeri yayın ve afişlerin 2005 yılından beri bütün dünyada Müslümanlara karşı yol açmış olduğu şiddet ve ayrımcılık göz önüne alındığında; kutsala hakaret ister bazı Avrupa ülkelerindeki gibi doğrudan suç sayılsın, isterse diğer bazı Avrupa ülkelerindeki gibi kamu barışını bozacak nitelikte olması kistaslarına göre değerlendirilsin, Avrupadaki Müslümanların maruz kaldığı şiddet ve ayrımcılığın ortaya koyduğu üzere, her hâlükârda dini duyguların incitilmesi ve kutsala hakaret suçunu teşkil etmektedir.

Batıda Azınlık Grup Durumunda Olan Müslümanların Korunması

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin düşünce özgürlüğünün sınırlarını belirlerken dikkate aldığı çok önemli bir kistas da eleştiri ve hakaretin muhatabının bulunduğu toplum içinde azınlık (zayıf) teşkil edip etmemesidir. AİHM'e göre azınlıkları hedef alan söylem ya da yayınların açık bir şekilde şiddet çağrısı ihtiva etmese de o yayınlar neticesinde azınlık grupların toplumdaki durumlarını daha da zorlaştıracaksa bu durumda ifade özgürlüğünden bahsedilemez.

Nitekim bir kararında AİHM bir okulun önünde eşcinselliğin günah olduğu, aileyi dağıttığı ve AIDS gibi hastalıkların yayılmasına sebep olduğu şeklinde el broşürleri dağıtan ihtiyar bir kadının bu eyleminin şiddet içermese de toplumda azınlık grubu teşkil eden eşcinsellerin durumunu zorlaştıracacağı gerekçesiyle nefret suçunu teşkil ettiğine hükmetmiştir. Yine Liebeskonzil davasında AİHM

karikatürlerin sırf katolik ağırlıklı toplumda azınlık durumunda olan dini grubu hedef aldığı gerekçesiyle nefret suçu teşkil ettiğine hükmetmiştir. Keza birçok Avrupa ülkesi de azınlık grupları özellikle himayeye almakta ve bu yönde her yıl çok sayıda hüküm vermektedirler.

En yakın zamanda verilen mahkeme kararlarından örnek vermek gerekirse Almanya yargısı, Yahudi karşıtı düşüncelere sahip olduğu ve bu düşüncelerini henüz dile getirmemiş olsa da ifa ettiği meslek itibarıyla bu düşüncelerini yayma riskinin yüksek olduğu gerekçesiyle 51 yaşındaki bir baka temizleyicisini bu görevinden uzaklaştırmıştır. Yine twitter isimli sosyal internet ağı üzerinden atılan iki Yahudi karşıtı tweet'e karşı Fransız savcılığı derhal harekete geçmiş ve Avrupa'daki Yahudileri zor durumda bırakacağı gerekçesiyle ilgili tweetlerin kaldırılmasını temin etmiştir. Aynı şekilde İngiltere, Fransa ve Almanya'da birçok Müslüman imam Yahudi karşıtı vaazlar verdiği için bu ülkelerden sınır dışı edilmiştir. Gelgelelim, milletlerarası ve milli yargı mercileri özellikle azınlık gruplar söz konusu olduğunda göstermiş olduğu hassasiyeti Avrupa ve Amerika'da azınlık grubu teşkil eden Müslümanlar bakımından göstermemektedir. Halbuki Bielefeld Üniversitesi tarafından 2009 yılında ve Friedrich Ebert Vakfı tarafından 2012 yılının Aralık ayında yayımlanmış olduğu rapora göre Avrupalıların % 70'i, Müslümanların Avrupa'ya ait olmadığını, % 31'inin Avrupalı beyaz ırkla diğer ırklar arasında doğal bir fark olduğunu, %44'ünün Avrupa'da haddinden fazla Müslüman bulunduğunu, % 52'sinin İslam'ın şiddeti tasvip eden bir din olduğunu ve % 42'si bir Müslüman gördüğünde bu kişinin terörist olup olmadığından şüphe ettiğini dile getirmiştir.

Keza Müslümanların gittikçe artan oranda şiddete ve ayrımcılığa maruz kaldığı, son iki yılda Avrupa'daki 200'den fazla cami ve Müslüman derneğine doğrudan ya da mektup yoluyla tehdit ve saldırı gerçekleştiği, son genel seçimlerinde yabancı karşıtlığını seçim afişlerinde kullanan Avrupa'daki aşırı sağ partilerin Avrupa Birliği ülkelerinin 10'unda birçoğu % 30 sınırına yaklaşmak üzere % 15 oy oranını geçtiği, İsviçre gibi bazı ülkelerde minare yasağı üzerinden temel insan hakkı olan dini özgürlüklerinin halkoyuna sunulduğu, müslümanların Avrupa kimliğini yok edeceğine dair yazılan kitapların Almanya tarihinin en çok satan kitapları arasına girdiği göz önüne alındığında Avrupa coğrafyasının islam ve müslüman düşmanlığı noktasında nasıl bir atmosfer yaşadığını ortaya çıkmaktadır.

Böyle bir durumda siyaset ve yargı mercilerinden beklenen, ülkelerinde yaşayan azınlık grup olarak yaşayan müslümanları çoğunluk grupların baskı ve dışlamasına karşı korumasıdır.

Hal böyle iken, Müslümanların gittikçe daha çok dışlanmasına ve ırkçı cinayetlere varacak şekilde şiddete maruz kalmasına sebep olan yayın ve propogandaların ifade özgürlüğü gerekçesiyle serbest bırakılması AİHM'nin azınlık grupları koruma ve her olayın özelliklerini ayrı ayrı değerlendirme prensibiyle bağdaşmamaktadır. Bu durum ırkçı düşünce ve saldırılar karşısında Avrupa'daki Müslümanları savunmasız bırakmakta ve halk deyimiyle kuzuyu kurdun insafına terk etmektedir.

Şahsiyet Haklarının ve İnsan Onurunun Korunması Bakımından Karikatürler

İfade özgürlüğünün bir sınırlamaya tabi tutulduğu durumların başında şahsiyet haklarına ve kişi onuruna tecavüzün söz konusu olduğu durumlar gelmektedir. Hukuk sosyolojisi noktasından bakıldığında, batı dünyasındaki insan onuru kavramının yalnızca bireyin kendisiyle sınırlı olmasına mukabil, Müslümanlar için peygamberlerine saygı kendi onurlarının ayrılmaz bir parçasıdır. Hâlbuki aydınlanma dönemi ile birlikte batı dünyası, Max Weber'in deyimiyle, "dünyanın büyüden arındırılması" dönemini yaşamış ve her türlü dini kutsal ortadan kaldırarak, dinin yerine bilim ve sanatı ikame etmiştir.

Bunun neticesi olarak da batıda insan onuru kavramı olabildiğince bireyselleşmiş ve kendi dışındaki varlık ve semboller bireyin kendi onurunun bir parçası sayılmayacak derecede önemini yitirmiştir. Oysaki dünyadaki sayısı yaklaşık olarak 2 milyarı bulan Müslümanlar için peygamberleri ve kutsal kitapları hala daha onurlarının ayrılmaz bir parçası durumundadır. Hatta Müslümanların büyük çoğunluğu için, peygamberlerine terörist demek, kendilerine terörist demekten çok daha ağır ve kabul edilemez bir durumdur. Hal böyle iken Avrupa'daki siyaset ve yargı mercileri dünyada yaklaşık olarak 2 milyar insanınbu anlayışına "şahsiyetlerini diledikleri gibi oluşturma hakkı" ve "dini özgürlük hakkı" noktasından bakarak Müslümanların kendi onurlarını tanımlama hakkına saygı

duymak durumundadırlar. Aksi takdirde bu durumu görmezden gelip kendi anlayışlarını ve değer sistemlerini dayatmaya çalışmaları dünyadaki farklı kültür ve medeniyetlerin bir arada yaşaması bakımından problem çözücü değil problem artırıcı bir rol oynayacaktır.

Karikatürler üzerinden Medeniyetler Çatışması ya da Medeniyetler İttifakı

Küreselleşmenin milli sınırları anlamsız hale getirmesinin bir sonucu olarak değişik kültür ve kimliklerin içiçe geçmesine ve insanların sürekli hareket ve iletişim halinde olması milli kimliklerin insanların kendilerini ifade etmede yetersiz kalmasına ve dini kimlikler gibi daha üst kimlikler üzerinden tanımlamalarına ve ifade etmelerine yol açmıştır. Bu süreçte "batı", kendi kimliğini yeniden tanımlarken antitez olarak İslam ön plana çıkartılmış ve bu iki kimlik arasında gerilimler meydana gelmeye başlamıştır. Özellikle 11 Eylül saldırıları ve Avrupa'daki ekonomik kriz sonrası İslam ve Müslümanların varlıkları, Amerika ve Avrupa'da sorgulanır hale gelmiştir. Siyasi arenada "Müslümanların Avrupa'ya ait olup olmadıkları" tartışması, hukuk alanında Hz. Muhammed (sav), Kura-ı Kerim ve Müslüman karşıtı reklam ve parti afişleri üzerinden yapılmaktadır. Geline nokta Müslüman ve batı medeniyetleri arasında oluşturulan gerilimin, medeniyetler çatışmasına doğru mu yoksa medeniyetler ittifakına doğru mu evrileceği noktasında, İslam peygamberi ve Müslüman düşmanı yayınlara karşı batı siyaset ve yargı mercilerinin tavır belirleyici bir rol oynayacaktır.

STK Kapasite Geliştirme Eğitim Programı'na Avrupa'dan temsilciler katıldı

Başkanlığımız tarafından yurt dışında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarına yönelik gerçekleştirilen "STK Kapasite Geliştirme Eğitim Programı" 10-17 Mart 2013 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirildi. Programa; Almanya, Avusturya, Belçika, Fransa, Hollanda, İngiltere ve İsviçre'den STK temsilcileri katıldı.

Program kapsamında çatı kuruluş özelliği taşıyan ve farklı ülkelerde aktif olarak faaliyet yürüten STK'lara çeşitli konularda eğitim verildi. STK Eğitim Programları aracılığıyla STK'lar arası iletişim ve işbirliğinin artırılması, proje hazırlama eğitimi çerçevesinde STK'ların yerel ve uluslararası fon kaynaklarından faydalanmaları için gerekli olan alt yapının oluşturulması için çalışmalarda bulunuldu.

Program Sertifika Töreniyle Son Buldu

STK Kapasite Geliştirme Eğitim Programı, STK katılımcılarına takdim edilen sertifika töreniyle son buldu. Programın kapanış konuşmasını yapan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç, dünyanın değişik ülke ve bölgelerinden katılan STK temsilcilerine yönelik bir hafta boyunca çeşitli konularda eğitim verildiğini ifade ederken bu çalışmanın farklı STK temsilcilerinin katılımıyla devam edeceğini sözlerine ekledi.

Başkan Yurtnaç, "Yurt dışındaki STK'larımızla birlikte çalışmayı sürdüreceğiz. Birlikte ortak akılla hareket edeceğiz. STK'lara yönelik 2013 Mali Destek Programlarını ilan ettik. Birlikte yapacağımız projelerle STK'larımızın kapasitelerini geliştireceğiz" diye konuştu.

"Tarihte bir gün bile birlikte olduğumuz toplumların dertleriyle dertleniyoruz" ifadelerini kullanan Başkan Yurtnaç, "Tarihi ve kültürel bağlarımızı kuvvetlendiriyoruz. Gittiğimiz her coğrafyada insani değerleri ön planda tutmanın gayreti içerisindeyiz. Soydaş ve akraba topluluklarla kardeşlik hukukumuzu güçlendiriyoruz" dedi.

Yurtdışında ailelerinden alınan Türk çocuklarının durumunun Türkiye'nin gündemine oturduğunu belirten Başkan Yurtnaç, "İnsan hakları evrenseldir. Çocuklarımıza yönelik yapılan uygulamalarda insan hakları ihlalleriyle karşılaşılıyor" dedi.

Bu bağlamda hak ihlalleri konusunda STK'lara proje desteği verdiklerini söyleyen Yurtnaç, "STK'larımızla birlikte insan hakları konusunda çalışmalar yapacağız. Haksız uygulamalara karşı gerek iç hukukta gerek AİHM'de haklarımızı sonuna kadar savunacağız" diye konuştu.

Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ, STK Temsilcileri ile bir araya geldi

Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ, "STK Kapasite Geliştirme Eğitim Programı" kapsamında STK temsilcileri ile bir araya geldi. Sivil toplum kuruluşu temsilcilerine seslenen Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ, birlik ve beraberliğin önemine dikkat çekti.

Bozdağ, "Hangi ülkede bulunursak bulunalım karşılaştığımız ortak sorunları aşmak için omuz omuza vermeli ve tek vücut olmalıyız." diye konuştu. STK temsilcilerinin siyasi katılım konusunda daha aktif olmalarını beklediklerini ifade eden Bozdağ, "Derdimiz yurt dışında sizin başınızın dik durmasıdır. Biz, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın her alanda buldukları noktadan daha ileri gitmesini hedefliyoruz" dedi.

STK Eğitim Programları Devam Edecek
Başkanlığımız tarafından gerçekleştirilen eğitim programı 10-17 Mart 2013 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirildi. Programa; Almanya, Avusturya, Belçika, Fransa, Hollanda, İngiltere ve İsviçre'den STK temsilcileri katıldı. STK Eğitim Programları yıl içerisinde farklı ülke ve bölgelerden STK temsilcilerini kapsayacak şekilde devam edecek.

Almanya'daki yangından kurtulan İbrahim'i Türkiye okutacak

Almanya'nın Baden-Württemberg eyaletine bağlı Backnang kentinde 8 Türkün öldüğü yangından kurtulan 11 yaşındaki İbrahim Soykan'ı Başkanlığımızda misafir ettik.

İbrahim'e Burs Verilecek

Yangından kurtulan İbrahim Soykan ve eniştesi Sait Sedef, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç'ı makamında ziyaret etti. Almanya'da elim bir olay yaşandığını ifade eden Başkan Yurtnaç, "Bize düşen bundan sonra özellikle İbrahim'in topluma yararlı bir insan olarak yetişmesine katkı sağlamak. Türkiye Cumhuriyeti olarak onu yalnız bırakmayacağız. İbrahim'i burslandıracağız ve üniversite eğitimi bitene kadar ona destek olacağız. Her zaman İbrahim'in ve ailesinin yanındayız." diye konuştu.

Başkan Yurtnaç Ankara'ya ilk defa gelen İbrahim'e Türkçe öğrenme seti hediye etti.

Yangında Aynı Aileden 8 Kişi Öldü

Almanya'nın Baden Württemberg eyaletine bağlı Backnang kasabasında 10 Mart 2013 tarihinde Türk ailelerin de yaşadığı bir apartmanda çıkan yangın sonucu aynı aileden 8 Türk hayatını kaybetmişti. Yangında hayatını kaybeden anne Nazlı Özcan Soykan (40), Hatice Soykan (17), Yılmaz Soykan (14), Abdülkadir Soykan (8), İzzet Soykan (7), Yasin Soykan (6), Ahmet Soykan (3) ve Murat Soykan Afyonkarahisar'da toprağa verilmişti.

Diaspora Strateji Belgesi için Dost Eli Çalıştayı

Türkiye'den Dünya'ya uzanan Dost Eli-İnsani Yardım Organizasyonları Çalıştayı 29-31 Mart 2013 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekteşirildi. Çalıştaya, dünyanın farklı coğrafyalarında doğal afetler, savaş, fakirlik veya imkânsızlıklardan ötürü oluşan mağduriyetleri gidermek için ihtiyaç sahiplerine insani yardım, eğitim ve sağlık hizmetleri götüren sivil toplum kuruluşları temsilcileri katıldı.

ÇalıŐtayın kapanıŐında Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç bir konuşma gerçekteşirdi. Başkan Yurtnaç değerlendirme konuşmasında, "2 gün boyunca verimli bir çalıŐtay gerçekteşirdik, sorunlarımızı ve gelişmeye açık yönlerimizi tartıŐtık. STK'ları ve kamu kurumlarını bir araya getirerek ortak aklı aradık ve verimli bir iŐtiŐare gerçekteşirdik" diye konuştu. Yurtnaç, "Kaynakların kullanılmasında herkesin bir sorumluluğu var, sizler de bizler de emanet sahibiyiz. İnsani yardım organizasyonlarının ve kamu kurumlarının insani ve vicdani sorumlulukları vardır" ifadelerini kullandı.

Çalıştaya çeşitli ölke ve bölgelerden 40'tan fazla insani yardım organizasyonu katıldı. İki gün süren ÇalıŐtay'da İnsani Yardım Organizasyonları'nın hem yardım topladıkları hem de yardım dağıttıkları ölkelerdeki mevcut durum analizi, stratejik geliŐim alanları ile öneri geliştirme ve detaylandırma çalışmaları yapıldı.

Frankfurt'ta düzenlenen “Uluslararası Hukuksal İşlemler: Türkiye – Avrupa İncelemesi” Programı Tamamlandı

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı tarafından Adalet Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve Avrupa Birliği Bakanlığı'nın da katkılarıyla 26 – 28 Nisan 2013 tarihlerinde Almanya'nın Frankfurt şehrinde düzenlenen “Uluslararası Hukuksal İşlemler: Türkiye – Avrupa İncelemesi” başlıklı program Avrupa'nın farklı ülkelerinde hukuk eğitimi almış ve hali hazırda yüksek lisans, doktora ve avukatlık yapmakta olan Türk hukukçuların katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Programa, Avrupa'nın 8 farklı ülkesinden her biri farklı kariyer aşamalarında bulunan 60 hukukçu katılım sağlamıştır. Üç gün süren program, 26 Nisan 2013 Cuma günü akşamı düzenlenen açılış yemeğinde Frankfurt Başkonsolosu Sayın Ufuk Ekici'nin karşılama konuşmasıyla başlamıştır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkan Yardımcısı Dr. Gürsel Dönmez ve Başbakanlık Hukuk Hizmetleri Başkanı Sayın Sami Arslan'ın selamlama konuşmaları ve hukukçular arası tanışma ile devam etmiştir.

27 Nisan 2013 Cumartesi günü gerçekleştirilen teorik eğitimlerde ulusal ve bölgesel sistemleri, uluslararası hukuk sistemi ve yargı mercilerinin yorum ve uygulamasında işbirliği usullerine geniş yer verilmiş, Türk vatandaşlarının uluslararası hukuk ve AB hukukundan doğan hakları detaylıca incelenmiştir. Büyük çoğunluğu kendi ülkelerinde avukatlık mesleğini icra eden katılımcılara özellikle uluslararası adli yardımlaşma, istinabe, tebligat,

yabancı mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi, Türkiye ve Avrupa Uygulama Örnekleri konularında detaylı bilgiler sunulmuş, soru cevap ve katkı sunma imkânı oluşturulmuştur.

Programda ayrıca tüm katılımcılardan yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın hukuki sorunları ve çözüm yolları ile yürütülebilecek proje çalışmaları konusunda kapsamlı bir “Hukuki Perspektifler Çalıştayı” düzenlenmiştir. Katılımcıların eğitim programı hakkındaki düşüncelerini, ülkeleriyle ilgili genel durumu, ülkelerinde yaşanan olaylara karşı hassasiyetlerini, vatandaşların hukuki sorunlarını, YTB'den beklentilerini ölçmek amacıyla bir anket çalışmasının da yapıldığı programda, katılımcı hukukçuları temsilen uzman Avukat Gülay Taşlı ve Av. Ali Aydın tarafından “Avrupalı Hukukçular Frankfurt 2013 Deklarasyonu” başlıklı bir “Sonuç Bildirgesi” de duyurulmuştur.

Prof. Dr. Nuray Ekşi, Yrd. Doç. Dr. Selda Güneş Peschke, Yrd.Doç.Dr. WolframBuchwitz, Adalet Bakanlığı Adli Müşaviri Hakim Mehmet Hakkı Taşpınar, Hakim Esmâ Erterzi, YTB Hukuk Müşaviri Şaban Sicim ve uzman hukukçu Fatih Nişancı'nın sunuları ile katkı sundukları program sertifika ve ödül töreninin ardından Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Birinci Hukuk Müşaviri H. Galip Küçüközyiğit'in değerlendirme ve teşekkür konuşmasıyla sonlandırılmıştır.

Başkanlığımızın desteklediği III. Uluslararası Karadeniz Sivil Toplum Forumu Ankara'da gerçekleştirildi

III. Uluslararası Karadeniz Sivil Toplum Forumu, 11 ülkenin katılımıyla 1 Mayıs'ta Ankara'da başladı. Başkanlığımızın desteğiyle gerçekleşen III. Uluslararası Karadeniz Sivil Toplum Forumu'na Türkiye'den ve yurt dışından çok sayıda davetli katılıyor. Karadeniz ülkelerinin sosyal ve kültürel kalkınmasına katkı sağlamayı amaçlayan Forum'da Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ bir konuşma gerçekleştirdi. Başbakan Yardımcımız Bozdağ, konuşmasında sivil toplum kuruluşlarının önemine değinirken şunları söyledi: "Bir ülkede STK'lar özgürce çalışabiliyor ve faaliyetlerini yürütebiliyorsa o ülke güçlüdür. STK'lar artık yerel olmaktan çıkmış sınırların ötesini aşarak toplumların ortak yararına ve insanlığa hizmet etmeye başlamıştır. Sivil toplum kuruluşları ortak akli ve sağduyuyu harekete geçiren misyonlarıyla dünyadaki pek çok sorunun çözümüne katkı sağlamaktadır."

III. Uluslararası Karadeniz Sivil Toplum Forumu, Karadeniz havzasındaki diyalogun ve işbirliğinin gelişmesine katkı sağlayacağını ifade eden Bozdağ, "Forum STK'ların uluslararası işbirliğini geliştirmesi faaliyet alanlarının artmasını ve daha etkin çalışmalarını sağlayacaktır" diye konuştu.

Başbakan Yardımcımız Bozdağ, ırkçılık, ayrımcılık ve İslamofobi karşısında STK'lara büyük görev düştüğünü, ötekileştirme karşısında birlikte mücadele etmemiz gerektiğini belirtti. Bozdağ, "STK'lar, birlikte yaşamın ve dünya barışının sağlanması noktasındaki en önemli aktörlerden biridir" dedi.

Forumda konuşan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç, Başkanlığı tanıtıcı bir sunum gerçekleştirdi. Başkan Yurtnaç konuşmasında şunları söyledi: "Yurt içindeki ve yurt dışındaki STK'larla işbirliğini geliştirmek amacıyla Kapasite Geliştirme Programları'nı yürütüyoruz. STK'lara yönelik yürüttüğümüz idari ve mali destek programlarıyla STK'ların başarılı projeler yürütmesine katkı sağlıyoruz. Karadeniz Sivil Toplum Forumu, Karadeniz ülkeleri arasındaki işbirliğinin ve dayanışmanın gelişmesine katkı sunacaktır."

Başkanlık Heyeti Genk'te düzenlenen Türkiye-Belçika Kültür Festivali'ne Katıldı

Türkiye-Belçika Kültür Festivali kapsamında vatandaşlarımızla bir araya gelmek amacıyla Belçika'ya giden Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanı Kemal Yurtnaç, buradaki çeşitli temaslarda bulundu. İlk olarak Genk'te bulunan Yunus Emre Camii'ni ziyaret eden Başkan Yurtnaç, burada vatandaşlarımızla bir araya geldi.

Tümsiad Derneği'nde İşadamlarıyla Buluştu

Ziyaretler kapsamında TÜMSİAD üyeleriyle bir araya gelen Kemal Yurtnaç, Başkanlığımız hakkında bilgi verirken iş adamlarımızın yaptıkları başarılı çalışmalarla toplumda daha fazla seslerini duyurmaları gerektiğinin altını çizdi. Başkan Yurtnaç, Türk girişimcilerin siyasal katılımlarını da arttırmaları gerektiğini ifade etti. Başkan Kemal Yurtnaç temaslmasının ikinci gününde Belçika Flaman Parlamentosu Milletvekili Güler Turan'la görüştü. Brüksel Büyükelçisi Hakan Olcay'ın da hazır bulunduğu görüşmede farklı konularda fikir alışverişinde bulunuldu.

Bet Hesana Süryani Derneğine Ziyaret

Başkan Yurtnaç, Sint Katelijne Waver bölgesindeki Bet Hesana Süryani derneğini ziyaret etti. Ziyaret oldukça sıcak ve samimi bir ortamda gerçekleşirken, vatandaşlar Süryani topluluğu olarak Cumhuriyetten bu yana ilk kez bu denli değer gördüklerini Başkan Yurtnaç'a aktardılar. Başkan Yurtnaç ise Türkiye'deki çok dinli, çok dilli ve çok kültürlü düzenin korunmasının devletin görevi olduğunu, böyle bir durumda ayrımcılık yapmanın mümkün olmadığını ifade etti. Başkan Kemal Yurtnaç, burada vatandaşlarla tek tek sohbet ederek onların sorunlarını ve beklentilerini dinledi. Ziyarete Türkiye Cumhuriyeti Brüksel Büyükelçisi Hakan Olcay, Anvers Başkonsolosu Deniz Çakır ve Bet Hesana derneği Başkanı İshak Sagman da bulundular.

Başkan Yurtnaç ayrıca Anvers Başkonsolosluğu Din Hizmetleri Müşavirliğine de bir ziyaret gerçekleştirdi. Başkan Kemal Yurtnaç, Genk'te Türkiye – Belçika Kültür Festivali'nin açılışını gerçekleştirdi Başkanlığımızın destek sağladığı Türkiye – Belçika Kültür Festivali, bugün yapılan açılış töreniyle başladı. Törene katılan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç, Mardin Belediye Başkanı Mehmet Beşir Ayanoglu, AK Parti Ankara Milletvekili Nurdan Şanlı, Genk Belediye Başkanı Wim Dries, T.C. Brüksel Büyükelçisi Mehmet Hakan Olcay kurdeleyi birlikte kestiler. Açılıшта yaptığı konuşmasında Başkanlığımızın çalışmalarından bahseden Başkan Yurtnaç, Avrupa'da İslamofobi ve ayrımcılığın arttığı bir dönemde böyle güzel bir etkinliğe Genk Belediyesinin kapılarını açmasını çok önemseydiğini de sözlerine ekledi.

FESTIVAL D'ANATOLIE

Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ, Paris'te Anadolu Festivali'ne Katıldı

Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ, Fransa programını Paris'teki ziyaretle sürdürdü. İlk olarak Paris'te Fransa Girişimciler ve Yöneticiler Federasyonu'nda işadamlarıyla bir araya gelen Bozdağ ve beraberindeki heyet, ardından Fransa Türk Federasyonu'na ve DİTİB'e de birer ziyaret gerçekleştirdi. Ziyaretlerde Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ'a Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç ve Başkanlık heyeti de eşlik etti.

Bozdağ, buradaki ziyaretlerin ardından Paris'te gerçekleştirilen Anadolu Festivali'ne katıldı. Burada sivil toplum kuruluşu temsilcileri ile bir araya gelen Bozdağ, ayrıca vatandaşlara yönelik bir de konuşma yaptı. Konuşmasında Türkiye'nin güçlü olduğu zaman dışarıda yaşayan vatandaşlara da pozitif etki yaptığını belirten Bozdağ, "Bu nedenle Türkiye daha iyi duruma gelmeli" dedi. Bozdağ, Türkiye'nin ekonomik yönden güçlendiğinin de altını çizerek, "IMF'yi Türkiye'den göndermiş bir Türkiye var. Avrupa bir takım sıkıntılar yaşarken, Türkiye daha iyi bir noktaya gelmek için çabasını artırmıştır" diye konuştu.

Yurt dışında yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için yapılan çalışmalardan da bahseden Bozdağ, birçok ülkede Yunus Emre Türk Kültür merkezleri kurulduğunu, Fransa'da da bu çalışmalarda son noktaya gelindiğini kaydetti. Bekir Bozdağ, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın kurulmasıyla Türkiye'nin vatandaşları, soydaşları ve akrabalarına daha da yaklaştığını belirterek, "Güçlü yapısıyla Türkiye Cumhuriyeti Devleti nerede bir yurttaşımız varsa onların yanında olacaktır" diye konuştu.

Zorda ve darda olan ülke ve topluluklara da Türkiye'nin yaptığı yardımlardan bahseden Bozdağ,

bu kapsamda Türkiye'nin 2012'de 2 milyar 530 milyon dolar karşılıksız yardımda bulunduğunu anlattı. Başbakan Yardımcısı Bozdağ, Avrupa'nın ekonominin yanı sıra değerleri bakımından da kriz içinde olduğunu ifade ederek, "İrkçılık ve ayrımcılık konusunda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile Avrupa'nın üzerine kurulduğu temel değerlerle bağdaşmayan pek çok kötü örneklerin ortaya çıktığını görüyoruz" dedi. Belçika'da cezaevindeyken hayatını kaybeden Mikail Tekin isimli Türk vatandaşını örnek gösteren Bozdağ, "Cezaevinde üç gardiyan tarafından öldürülüyor. Mahkeme meşru müdafaa gerekçesiyle onları beraat ediyor. Hukukun ayaklar altına alındığı bir örnek. Bunlar Avrupa Birliği değerlerinin mahkemeler tarafından çığnendiğini gösteren örneklerden bir tanesidir" diye konuştu. Bozdağ, "İrkçılığın Avrupa'da ve Türkiye'de yükselen bir yapı arz ettiğini" söyleyerek, bunun dünyanın hiçbir yerine barışı ve huzuru getirmesinin mümkün olamayacağından bahsetti. Bakan Bozdağ şöyle devam etti: "İrkçılık bugün birlikte yaşama kültürünün birinci düşmanıdır. Ayrımcılık, İslamofobyaya, birlikte yaşama ve huzur, barış içinde yaşamının önündeki en büyük engellerdendir. Bununla Türkiye'nin sadece tek başına mücadele etmesi yetmez. Hep beraber bunun karşısında bir mücadeleyi yapmamız lazım." Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ, konuşmasının ardından festivale katılan firmaların stantlarını gezdi, vatandaşlarla sohbet etti.

Başkanlığımız Anadolu Festivali'nde

Üç gün sürecek olan festivalde Başkanlığımız açtığı stantla vatandaşlarımızın ilgi odağı oldu. Stantı ziyaret eden vatandaşlarımız merak ettikleri konularda bilgi edinme imkânı buldular.

Başkanlığımızın desteğiyle İstanbul'da düzenlenen 1. Uluslararası Türkiye Sağlık Mezunları Kurultayı Tamamlandı

Tüm Sanayici ve İşadamları Derneği'nin (TÜMSİAD) organizasyonu ile Başkanlığımızın da destekleriyle 13-17 Haziran 2013 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen 1. Uluslararası Türkiye Sağlık Mezunları Kurultayı sona erdi.

Türkiye üniversitelerinden mezun olmuş 60 kadar ülkeden yaklaşık 500 yabancı doktor, eczacı, diş hekimi ve diğer sağlık mensuplarının katıldığı kurultayda, mezunlarla ülkemizden veya yurt dışından sağlık yöneticilerinin, üniversitelerin, sağlık eğitimcilerinin, tıbbi cihaz ve ilaç sektör temsilcilerinin, özel sağlık kuruluşlarının yöneticilerinin, turizm ve ilgili sektör temsilcilerinin bir araya gelmesi sağlanmıştır. Kurultay boyunca Başkanlığımıza tahsis edilen standta Türkiye Mezunları ile anketler, röportajlar gerçekleştirmiş, Başkanlığımız faaliyetlerine ilişkin mezunlara bilgilendirmelerde bulunulmuştur.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkan Yardımcısı Mehmet Köse'nin Başkanlık faaliyetleri ve yükseköğretimde uluslararasılaşma konulu bir konuşma gerçekleştirdiği kurultaya ayrıca Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu, TÜMSİAD Genel Başkanı Dr. Hasan Sert, Kosova Sağlık Bakanı Ferid Agani, Sudan Sağlık Bakanı İdris Ebu Garda, Yemen Sağlık Bakanı Ahmet Kasım El Arsi de katılımda bulunmuşlardır.

Uluslararası Öğrencilere Türkçe Öğretimi Çalıştayı Antalya'da gerçekleştirildi

Başkanlığımız tarafından Antalya'da gerçekleştirilen Uluslararası Öğrencilere Türkçe Öğretimi Çalıştayı tamamlandı. Bilimsel çalışma yöntemlerinin kullanıldığı çalıştayda Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin Türkçe öğretimine yönelik fikir ve projeler konuşuldu. 2 gün süren çalıştaya Türkiye'deki üniversitelere bağlı 36 Türkçe öğretim merkezi, kamu kurumları ve akademisyenler katıldı.

Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ Lyon'da Al Kindi Okulu'nu ziyaret etti

Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ, Fransa'nın Lyon kentindeki temasları çerçevesinde Türk öğrencilerin de eğitim gördüğü Al Kindi Okulu'nu ziyaret etti. Okul yönetiminden bilgi alan Bozdağ, daha sonra bir sınıfta öğrencilerle bir araya geldi. Öğrenciler burada Fransızca, Türkçe ve Arapça ilahiler ve dualar okudular, İstiklal Marşı'nı söylediler. Daha sonra öğrencilere kısa bir konuşma yapan Bozdağ, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın selamını ilettiler ve çocuklardan kendileri ve aileleri için çok çalışmalarını istedi. Başbakan Yardımcımız Bozdağ daha sonra eski başbakanlardan Necmettin Erbakan'ın isminin verildiği kütüphanenin açılışını yaptı. Bozdağ, burada yaptığı konuşmada, insanları diğer insanlardan farklı kılanın sahip oldukları bilgiler olduğuna işaret etti. Eğitimle insanı daha ileriye taşımamanın mümkün olduğunu ifade eden Bozdağ, "İnsanın kendisi için, yaşadığı toplum için, insanlık için yararlı olabilmesinin tek anahtarı var, o da iyi bir eğitimden geçmektir. Bu okul o anlamda öğrencilere iyi bir gelecek vaat ediyor" diye konuştu. Okul yönetimine, kütüphaneye Necmettin Erbakan ismini vermesinden dolayı teşekkür eden Bozdağ, "Necmettin Erbakan, Türkiye'de önemli değişimlerin, dönüşümlerin, ilklerin öncülüğünü yapmakla kalmamış, aynı şekilde İslam Dünyası'nın her bir yerinde farklı bir uyanışın da öncüsü olmuştur" dedi. Bozdağ, konuşmasının sonunda öğrencilerin Türkiye'yi görmeleri için bir ziyaret düzenlenmesini de istedi.

14 Yıllık Ülke Özlemi Sona Erdi...

Şahan Çekiç, Almanya'ya vize olarak gitmiş oradan da vizesiz olarak Hollanda'ya geçtiğinden dolayı uzun süreli oturum izni alamamış ve bu sebepten dolayı da 14 yıl Hollanda'yı terk etmeden orada kalmış ve Türkiye'ye gelememiştir.

2006 yılında bu yana başlayan hukuki süreç, 2013 yılında çıkarılan "Pardon Yasası" ile olumlu sonuçlandı. Çekiç, uzun süreli oturma izni olarak Türkiye'ye geldi ve tam 14 yıldır göremediği annesiyle Nevşehir'de kucaklaştı. Çekiç, ayrıca Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç'ı ziyaret ederek desteklerinden dolayı teşekkür etti. Bu olaydan çıkarılması gereken sonuç şudur ki; vatandaşlarımızın haklarını elde etmeleri için takip etmelerini gereken yol, hukukun el verdiği sınırlar içerisinde bu yolları sonuna kadar sabırla takip edip kullanmaktır. Şahan Çekiç hikayesi bunun için güzel bir örnek olarak ortaya çıkmıştır.

Mikdat Karaaliolu

Öğrencilik yıllarından beri çeşitli yerel dergi ve gazetelere haberler yaptı. Profesyonel anlamda başladığı gazetecilik serüvenine 1999 yılında Sabah Gazetesi Berlin muhabirliği ile başladı.

Ardından Sabah'ın Frankfurt merkezinde devam eden gazetecilik serüvenine Türkiye Gazetesi'ni ve Anadolu Ajansı'nı da ekledi ve şimdi 2007'den beri Sabah Gazetesi Avrupa Yayın Yönetmenliği görevini sürdürüyor. Sabah Gazetesi Avrupa Yayın Yönetmeni Sayın Mikdat Karaaliolu ile Türk -Alman medyası ve Almanya'da özellikle Türklere karşı giderek artan ırkçı saldırılar ve cinayetler üzerine konuştuk.

AVRUPA'DAKİ TÜRKİYE ALGISI POZİTİF YÖNDE DEĞİŞTİ

Türkiye'nin uluslararası ülkelerde algılanış biçimini değerlendiren Sabah Gazetesi Avrupa Yayın Yönetmeni Mikdat Karaaliolu, Türkiye'nin dünyadaki algısının son yıllarda büyük değişiklikler gösterdiğinin altını çiziyor. Türkiye'nin Avrupa'daki algısı konusunda ise son birkaç yıldır önemli kırılmalar yaşandığını söylüyor. "Türkiye'de ekonomi ve siyaset alanında yaşanan baş döndürücü gelişmeler sonucunda özellikle Almanya'da, ekonomisi ve sosyal yapısı sorunlu bir Türkiye algısı yerine yavaş yavaş kendileri ile rekabet eden bir Türkiye algısı yerleşmeye başladı."

REKABET DUYGUSU OLUŞTU

Türkiye'nin ekonomik ve siyasi gelişmesinin tabii alanları olan; Ortadoğu, Balkanlar ve eski Sovyet bölgeleri Almanya'nın da önemli ticari alanları. Bunun ötesinde Türkiye'nin Almanya'da yaşayan vatandaşları ile yakından ilgilenmesi ve bunu da gizlememesi Almanların alışık olduğu bir durum değildi. Bu anlamda bir rekabet duygusu, yüzyıllardır var olan "Türkler geliyor" önyargısıyla birleşince ortaya çıkan resim aslında hoş değil. Ancak özellikle Gezi parkı olayları ile Almanya'da Türkiye aleyhinde oluşan havada nesnellikten uzak bir görüntünün çıkmasını Almanya kamuoyunun Türkiye resmini eski algı mekanizmaları ile değerlendirmeyi sürdürmesine bağlıyorum.

TÜRK TOPLUMUNUN YAŞADIĞI EN ÖNEMLİ SORUN: GİZLİ TÜRK DÜŞMANLIĞI

Açık konuşmak gerekirse Türklere karşı ırkçılık yapılıyor ifadesiyle bir birey, bir Türk olarak sorun yaşıyorum. İrkçi saiklerle Türklere karşı tutum ve davranış sergileyen kişiler, mensubu oldukları milletin otomatik olarak Türklere üstün bir millet olduğunu düşünüyor olmalı. Ancak takdir edilir ki böyle bir durum söz konusu değil. Ve olamaz. Dolayısıyla bir birey olarak bana karşı ırkçılık yapılıyor veya yapıldı ifadesini kullanmakta güçlük çekiyorum. Ancak şoven, sığ ve dar görüşlü, faşoist düşüncelere sahip olan insanların tavırları var. Kaba bir tabirle Neo-Nazi düşüncesi olarak özetleyebileceğimiz bu düşüncenin varlığı sadece Türklere için değil Almanlar için de bir tehdit. Bu düşüncenin Türklere karşı zaman içerisinde aşılamadan, kabullenememe ve hatta kıskanmaya doğru bir seyir izlediğini söylemek mümkün. Tabi en tehlikeli olan ki Sarrazin tartışmaları bunu açıkça gösterdi; "gizli Türk düşmanlığı". Bence bu Türk toplumunun yaşadığı en önemli sorun.

SIYASETE OLAN İLGİSİZLİĞİMİZİ ANLAYAMIYORUM

Bence Avrupalı Türklere 50 yıllık tarihinden bahsederken bunu ikiye ayırmak gerekiyor. Birincisi ilk 25 yıl. Yani 1990 yılına kadar olan bölüm ve 1990 sonrası. Bu ayrımın sebebi, Avrupalı Türklere kalıcı olduklarını kollektif olarak 1990'lı yılların başından itibaren idrak etmeye başlamış olmalarıdır. Sivil toplum örgütlerinin yapısı da bu tarihten itibaren değişmeye başladı. Tüm olumsuzluklara rağmen Türk toplumu başarısız olmadı. Eğitim konusunda ortaya çıkan sevimsiz rakamlar, taşradan Almanya'ya gelen bir toplumun hiçbir destek almadan geldiği bir noktadır. Bu yönüyle bakıldığında aynı sosyal sınıftan gelen, örneğin Almanlardan daha başarılı olduğumuz bile söylenebilir. Ekonomik olarak da yüksek işsizlik rakamlarına rağmen, serbest girişimcilikte gösterdiğimiz başarı takdire şayan. Almanya'da yaklaşık 800 bin Türk'ün seçme hakkına sahip olduğu tahmin ediliyor. Ancak Türklere seçimlere katılım oranı yüzde 20. Almanya'da siyasetin belirleyici rolü göz önünde bulundurulursa, seçimlere katılmamızın arzuladığımız gelişmeye ne denli katkı sağlayacağı ortada. Almanya'da yaşayan Türklere olarak bu konuda hem sivil toplum, hem medya hem de birey olarak çok daha fazla çaba sarf etmemiz gerekiyor.

ALMAN MEDYASI HASSAS DAVRANDI

Backnang'daki feci yangın sonrasında ben de orada bulundum. Böyle bir faciyanın acısını unutmak kolay değil. Ancak Türklere ilgili diğer felaket ve yangınlara bakıldığı zaman, Alman kamuoyunun çok daha hassas davrandığına şahit oldum. Olayın daha ilk günü Baviera

Eyaleti Başbakanı Winfried Kretschmann olay yerine geldi. Güvenlik güçleri yangının nedenlerini ortaya çıkarmak için ilk günden itibaren duyarlı davrandılar ve bunu medyaya aktardılar. Elbette Türk medyası kadar konu yoğun işlenmedi. Ancak Türk toplumunun bu acıya gösterdiği reaksiyon Alman medyası tarafından iyi anlaşıldı diye düşünüyorum.

NSU DAVASI

Münih Federal İdare Mahkemesi'nin yaptığı akreditasyon uygulamasının yanlış olduğu, Sabah gazetesinin Alman Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvuru sonucu tespit edildi. Ve Türk medyası Anayasa Mahkemesi'nin bu kararından sonra NSU davasını izleme hakkını kazandı. Bu davayı kazanmamızda Alman meslektaşlarımızın bize verdiği desteği de unutmamak gerekiyor. Mahkemenin bu ayıbı kamuoyunun da baskısıyla Anayasa Mahkeme'sinden döndü. Ancak bu tartışma artık son buldu. Şimdi gözlerimiz mahkemenin sanıklar hakkında vereceği kararlarda. Sadece Almanya'daki Türklerin değil, Almanya'daki tüm sağduyulu çevrelerin güvenlik kuvvetlerine olan inancı sarsılmış durumda

Cinayetlerin neredeyse bir tesadüf sonucu aydınlanması, anlaşılması mümkün olmayan bir ihmaller zincirini ortaya koyuyor. Hatta ihmalin ötesinde güvenlik kuvvetlerinin içinde cinayetlere destek veren kişilerin olabileceği şüpheleri tam olarak ortadan kaldırılmış değil. Savcı ve polislerin bu denli ihmalkâr davranmış olmasında kurbanlarının Türk olmasının büyük bir rolü var şüphesiz. Bu haksızlığı telafi etmek Almanya'nın sadece hukuki değil aynı zamanda ahlaki bir sorumluluğudur.

YURT DIŞINDA YAYIN YAPAN TÜRK MEDYASI

Yurt dışında yayın yapan yerel medyalar nicelik olarak yeterli. Ancak nitelik olarak bundan söz etmek çok zor. Zaman içerisinde Almanya'daki Türk toplumunun ihtiyaç ve beklentileri çok değişti. Hatta son on yıldır ortaya çıkan, daha önce sosyolojinin radarlarına girmeyen bir orta sınıf söz konusu. Eski okuyucularımızı korurken bu yeni sınıfı da kazanmak zorundayız. Bu yapısal ve maddi imkânlarımızı aşan bir durum. Ancak aşılmayacak bir sorun da değil.

İŞİMİZİ SEVEREK YAPIYORUZ

Türk toplumunun hızla değişen yapısını mümkün mertebe objektif olarak izlemeye çalışıyoruz. Kendimizi toplumun öncüsü değil refakatçisi olarak görüyoruz. Bu gelişimin farkında olmak, en azından yanında olmak ancak hiçbir zaman arkasında kalmamak gibi bir hedefimiz var. Dağıtımdan reklama, haber merkezinden, sayfa sekreterlerine kadar değişen gelişen bir okuyucu kitlesi için yeni çözümler bulmak için kafa yoruyoruz.

Alman Siyasal Sisteminde Erkler Ayrılığı Bağlamında Yargı ve Siyasal Erkin Yakın İlişkisi

Dr. İhsan Yılmaz Bayraktarlı (Ankara: Yetkin Yayınları, 2012)

Montesquieu 18. Yüzyıl Fransa'sında erklerin ayrılığını (yaşam, yürütme, yargı) ideal bir şekilde tarif ederken kendisinden iki asır sonra kurulacak modern devletlere temel teşkil olacak bir anayasal kural değil, sadece o dönemde içinde yaşadığı toplumun sınıflara göre ayrıştırılmasına (ruhban, aristokrasi ve avam) karşı alternatif bir yol çiziyordu. Aradan geçen bunca zaman içinde devletler bu ilkeyi uygularken bu üç gücün birbirlerinden tamamen bağımsız olmasını değil beraber çalışmasının daha doğru olacağı görülmüştür.

Diğer bütün demokratik ülkelere benzer şekilde Almanya Anayasası da erkler ayrılığı ilkesine dayanmaktadır. Ülkenin anayasası yargıya yasama ve yürütmeyi denetleme görevi vermiştir, ve öyle görünüyor ki başka hiçbir ülkede devlet ve siyasetin yargıç denetimine verildiği böyle bir sistem mevcut değildir.

Bu sayede mahkeme, 2003 yılındaki başörtüsü kararında olduğu gibi, lehte veya

aleyhte karar vermek yerine, kolay yolu seçerek, sorunun çözümünü eyaletlerin yasal düzenlemesine bırakmaktadır. Bu yüzden mahkeme siyasal erkin alanına müdahale ettiği eleştirisine maruz kalmaktadır.

İşte Bayraktarlı bu noktadan hareketle aslında yargıçların siyaseti etkilediği kadar kendilerinin de politikacılardan ve medyadan nasıl etkilendiğini özgün bir şekilde ortaya koymaktadır. Bilindiği üzere 8'i Türk 10 kişinin ölümüne neden olan Neo-Nazi yeraltı örgütü NSU davasında mahkeme Türk basınının duruşmayı izlemesine izin vermemiş ve son çare olarak da kısıtlamaya gitmiştir. Almanya'da Türkler hem göçmen oluşları hem de Müslüman oluşlarından dolayı her kurumda olduğu gibi Alman Mahkemeleri'nde de ayrımcılığa tabi tutulmaktadır.

Bu çalışma yargıçlara her alanda bağımsızlık sağlanmış olmasına rağmen, işin iç yüzünde bu bağımsızlığın onları toplumsal etki altından kurtaramadığını, "doğal olarak" içinde yaşadıkları toplumun değer yargıları, dinsel inançları ve medya eleştirilerinden etkilendiklerini sayısız örneklerle göstermektedir.

INCH'ALLAH SINIRLARI AŞMAK

Sınırlar sadece ülkeleri birbirinden ayırmakla kalmaz, insanların arasına tel örgülerle ayrımcılık öreri bazen. İçimizin sınırlarının dışarıda altı çizilmiş halidir duvarlar. Her duvar aşılmayı bekler, her sınır geçilmeyi...

Sınırın iki yakası bir araya gelmeyecektir belki hiçbir zaman ama yakadan damlayan kan topraktan silinmeyecektir. Filistin-İsrail sınırında utanç duvarıyla çevrelenen hayatlar Ortadoğu'nun her daim pusuda bekleyen acısı oldu. İnsan hayatının değerinin olmadığı, evlerin hoyratça işgal edildiği, insanların sorgusuzca götürülüp bir daha gelmediği, insanların köylerinden, yurtlarından adeta sökülüp atıldığı, her an düşebilecek bomba ve silah seslerinin hayatın doğal fonunu oluşturduğu bir ülkenin duvarları neyi ayırabilir? İsrail'in sınırları kimseye aldırmadan Filistinliler'i yutmaya çalışan bir canavar misali yıllar içinde giderek büyüdü. Yurtlarından olan Filistinliler hayatta kalma ve sınırları aşma mücadelesinden asla vazgeçemediler.

Belgeselleriyle tanınan Fransız sinemacı Anais Barbeau-Lavalette'in ikinci uzun metrajlı filmi Inch'Allah Filistin-İsrail sınırında meseleye farklı bir perspektiften, kadın bakış açısıyla yaklaşıyor.

Ramallah'taki Birleşmiş Milletler sağlık çadırında çalışan Kanadalı doktor Chloe, Kudüs'te yaşamaktadır. Her gün Kudüs'ten Ramallah'a çalışmaya gitmekte, sınırdan geçmektedir. Sınır kontrol noktasında görevli asker olan kapı komşusu Ava ile arkadaşır. İş çıkışı birlikte vakit geçiren ikili sınırın her iki

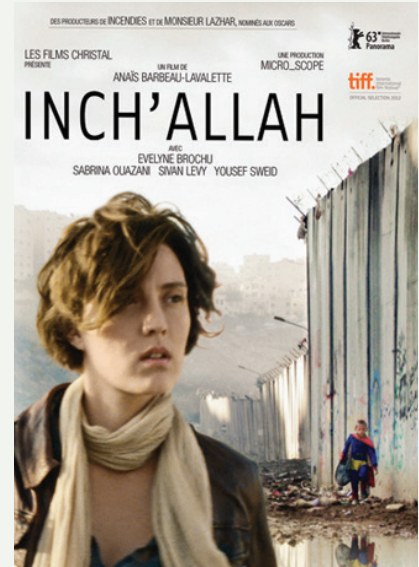
yakasında yaşadıklarını birbirleriyle paylaşır, dertleşir. Ramallah'ta ise hamile mülteci kadınların barındığı çadırlarda hastalarını muayene eden Chloe hamile hastalarından biri olan Rand ile de arkadaşlık kurar. Çatışmaların arttığı zamanlarda onların evinde kalır. Filistinlilerin her gün yaşadıklarına yakından şahit olur. Uçurumun iki tarafı arasında gidip gelen Chloe, Filistinli aileyi tanıdıkça işgal altındaki yaşam bölgelerindeki hayatta kalma mücadelesine tanıklık eder. İsrail tarafında yaşadığı bölgede arkadaşları ve kendine ait bir hayatı vardır.

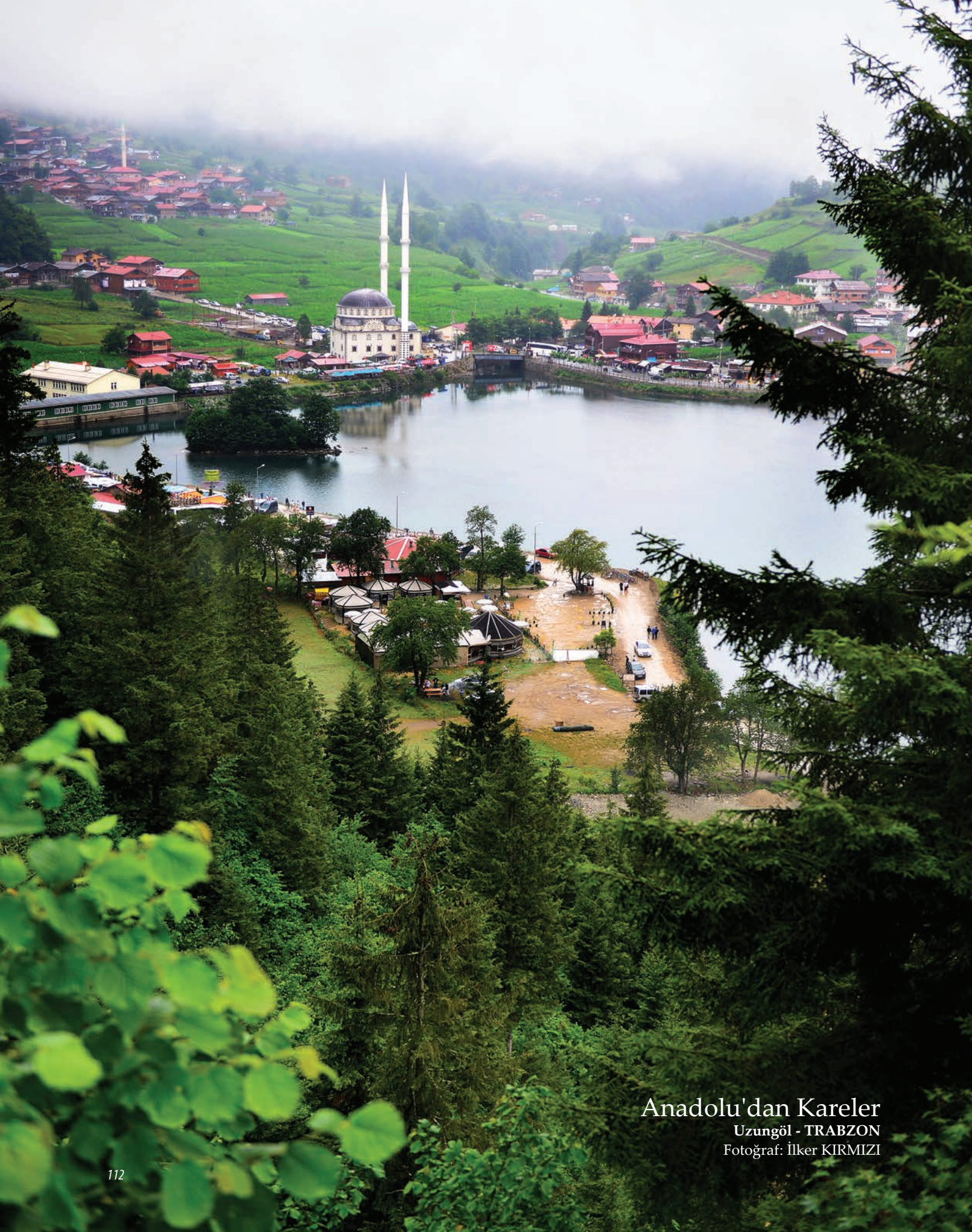
Yaşadığı ikilem ona ağır gelir. Yavaş yavaş Filistinliler'e daha fazla yardım etmeye başlar. Örneğin yakın arkadaşı Ava'dan özel izin alarak Filistinli Rand'ın ailesini İsrail tarafındaki taş taş üstünde kalmamış eski köylerine götürür. Burada anılarını tazeleyen Rand'ın annesi minnettar olur ama ağabeyi isyan eder. Ona göre bunun hiçbir anlamı yoktur, bir daha asla bize ait olmayacak bu toprakları görmenin ne anlamı var diyerek gider. Yaşanan gerçekler sürekli yüzlerine çarpmaktadır.

İki bölge arasında köprü kurmaya çalışan Chloe iki tarafa da yabancı kalır. Gecikmesi yüzünden sınırdaki bir bebeğin kollarında ölümüne şahit olur ve aslında hiçbir zaman yetişemeyeceğini olayları tek başına

değiştiremeyeceğini düşünerek bilmeden bir yıkıma zemin hazırlar. Film İsrail-Filistin arasında yıllardır süregelen çatışmaları her iki taraftan ele alan başarılı bir Kanada-Fransız ortak yapımı. Filmde kendi yaptığı Süpermen kostümüyle etrafta koşuşan ve finalde sınırdaki bir mermi deliğinden İsrail'e bakan Filistinli çocuk ise üzerine sayfalarca yazı yazmaya değer bir metafor niteliğinde.

Inch'Allah, Filistinlilerin varoluş mücadelesini iki tarafın kadınlarının gözünden aşırılığa kaçmadan, sade ama film bittikten sonra içinize yumru oturmasına neden olacak bir duygusallıkla anlatıyor. Filmi bu kadar etkili kılsan anlatılanların gerçeğin bir aynası olması.

Anadolu'dan Kareler

Uzungöl - TRABZON

Fotoğraf: İlker KIRMIZI